

Ulkoasiainministeriö
EU-tuomioistuinasiat
fin-not@formin.fi

ILMOITUS NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖKSEN 2004/68/YOS TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

Oikeusministeriö pyytää ulkoasiainministeriötä toimittamaan oheisen täytäntöönpanoilmoituksen tiedot edelleen neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle.

Osastopäällikön sijainen,
Lainsäädäntöjohtaja

Jan Törnqvist

LIITTEET

Täytäntöönpanoilmoitus
Vastaavuustaulukko
Säädökset

YHTEISÖLAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVA TÄYTÄNTÖÖNPANOILMOITUS/ ANMÄLAN (NOTIFIERING) AV EG-LAGSTIFTNING

Vastaanottaja/Mottagare:		Lähettiläjä / Avsändare:
Euroopan komissio / Europeiska kommissionen		Suomi / Finland

Notifioitava säädös / Rättsakt som anmäls:

Neuvoston puitepäätös 2004/68/YOS, annettu 22 päivänä joulukuuta 2003, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta /

Rådets rambeslut 2004/68/RIF av den 22 december 2003 om bekämpande av sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi.....

Suomi ilmoittaa puitepäätöksen 8 artiklan 2 ja 4 kohdan nojalla, että rikoslain 20 luvun 1-5 §:ssä tarkoitettujen tekojen osalta, kun teot on tehty vieraan valtion alueella, Suomi soveltaa 8 artiklan 1 kohdan b alakohtaa vain, jos rikos myös tekopaikan lain mukaan on rangaistava ja siitä olisi voitu tuomita rangaistus myös tämän vieraan valtion tuomioistuimessa. Suomessa ei tällöin tuomita ankarampaa seuraamusta kuin siitä tekopaikan laissa säädetään.....

Suomi ilmoittaa puitepäätöksen 8 artiklan 2 ja 4 kohdan nojalla, ettei se sovelle lainkaan 8 artiklan 1 kohdan c alakohtaa.....

Säädöksen täytäntöönpanoa koskeva kansallinen lainsäädäntö / Rättsakten genomförs med följande nationella lagstiftning:

Rikoslaki (39/1889)
Esitutkintalaki (449/1987)
Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa (689/1997)
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) /

Strafflag (39/1889)

Förundersökningslag (449/1987)
Lag om rättegång i brottmål (689/1997)
Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002).

Täytäntöönpano Ahvenanmaalla / Genomförande på Åland

[x] Yllämainittu kansallinen lainsäädäntö on automaattisesti voimassa myös Ahvenanmaan maakunnassa / Ovan nämnda nationella lagstiftning gäller automatiskt i landskapet Åland

[] Asia kuuluu kokonaan tai osittain Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan / Saken hör helt eller delvis till landskapet Ålands behörighet.

Säädöksen täytäntöönpanoa koskeva Ahvenanmaan maakuntalainsäädäntö / Rättsakten genomförs på Åland med följande landskapslagstiftning:

Määräaika presidentin päätöksen tekemiselle on . Presidentin päätöksestä ilmoitetaan erikseen komissiolle. / Ovan nämnda landskapslagstiftning träder inte i kraft förrän republikens president har fattat beslut om han utövar sin vetorätt. Tiden för utövande av vetorätt går ut . Kommissionen underrättas separat om presidentens beslut.

Tieto ilmoituksen täydellisyydestä / Ytterligare anmälningar

[x] Lisäilmoituksia ei ole odotettavissa / Ytterligare anmälningar är inte att vänta

[] Tätä ilmoitusta tullaan täydentämään seuraavilta osin / Denna anmälan kommer att kompletteras till följande delar:

.....

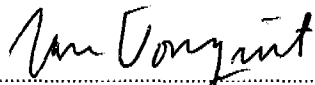
.....

.....

.....

.....

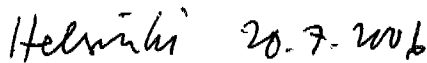
Euroopan komissiolle ilmoitetaan notifiointiin liittyvistä kansallisen lainsäädännön muutoksista / Europeiska kommissionen underrättas om ändringar i den nationella lagstiftning som notifieringen avser.

.....

Allekirjoitus / Underskrift

Jan Törnqvist
Osastopäällikön sijainen, lainsäädäntöjohtaja /
Avdelningschefs ställföretredare, lagstiftningsdirektör

.....
Nimi ja virka-asema / Namn och titel

.....

Paikka ja aika / Ort och datum

Helsinki / Helsingfors 19.7.2006
.....

ANMÄLAN (NOTIFIERING) AV EG-LAGSTIFTNING

Mottagare:
(Ministerium)

Avsändare:

Ålands landskapsstyrelse

Uppgifterna i denna anmälan vidarebefordras
till Europeiska gemenskapernas kommission

Rättsakt som genomförs (namn + nummer):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Rättsakten hör i sin helhet till rikets lagstiftningsbehörighet

Rättsakten hör helt/delvis till landskapets behörighet och genomförs i landskapet med följande landskapslagstiftning:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ytterligare anmälningar är inte att vänta

Anmälan kommer att kompletteras till följande delar:

.....

.....

.....

.....

.....

Den ovan nämnda landskapslagstiftningen träder inte i kraft förrän republikens president har beslutat om han utövar vetorätt. Tiden för utövande av vetorätt går ut

Ort och datum

Underskrift

Avdelning, namnförtydligande och titel

VASTAAVUUSTAULUKKO

Neuvoston puitepäättös, annettu 22 päivänä joulukuuta 2003, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta (2004/68/YOS)

PUITEPÄÄTÖKSEN SÄÄNNÖS	KANSALLINEN SÄÄNNÖS
1 artiklan a kohta	-
1 artiklan b kohdan i alakohta	Rikoslain 17 luvun 19 §
1 artiklan b kohdan ii alakohta	Rikoslain 17 luvun 18 §:n 4 momentti
1 artiklan b kohdan iii alakohta	Rikoslain 17 luvun 19 §
1 artiklan c kohta	Katso alla 3 artiklan kohdalla mainittu.
1 artiklan d kohta	Rikoslain 9 luvun 1 §
2 artiklan a kohta	Rikoslain 20 luvun 4, 6, 7, 9 ja 9a §, ja 25 luvun 3 ja 3a §
2 artiklan b kohta	Rikoslain 20 luvun 5-7, 9 ja 9a §, 25 luvun 3 ja 3a §
2 artiklan c kohdan i alakohta	Rikoslain 20 luvun 1-7 §. <i>Jos raiskaus, pakottaminen sukupuoliyhteyteen tai pakottaminen seksuaaliseen tekoon kohdistuu alle 16-vuotiaaseen lapseen, rangaistaan myös lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä rikoslain 20 luvun 6 tai 7 §:n nojalla.</i>
2 artiklan c kohdan ii alakohta	Rikoslain 20 luvun 8 §. <i>Jos teko kohdistuu alle 16-vuotiaaseen lapseen, rangaistaan tekijää myös lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä rikoslain 20 luvun 6 tai 7 §:n nojalla.</i>
2 artiklan c kohdan iii alakohta	Rikoslain 20 luvun 5 §. <i>Jos teko kohdistuu alle 16-vuotiaaseen lapseen, rangaistaan tekijää lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä rikoslain 20 luvun 6 tai 7 §:n nojalla.</i>
3 artiklan 1 kohdan a-c alakohta	Rikoslain 17 luvun 18 ja 18a §. <i>Säännöksiä sovelletaan myös silloin, kun teot on tehty puitepäättöksen 1 artiklan c kodassa määriteltyä atk-järjestelmää käyttäen.</i>
3 artiklan 1 kohdan d alakohta	Rikoslain 17 luvun 19 §. <i>Säännöstä sovelletaan myös silloin, kun teko on tehty puitepäättöksen 1 artiklan c kodassa määriteltyä atk-järjestelmää käyttäen.</i>
4 artiklan 1 kohta	Rikoslain 5 luvun 5 ja 6 §
4 artiklan 2 kohta	Rikoslain 5 luvun 1 § ja edellä 2 ja 3 artiklan kohdalla mainitut säännökset
5 artiklan 1 kohta	Katso edellä 2 ja 3 artiklan kohdalla mainitut säännökset. <i>Suomi on jättänyt lausuman, jonka mukaan se olettaa, että 5 artiklan 1 kohdassa esitetty sääntö ei tarkoita, että avunanto ja erityisesti yritys on rinnastettava pääasiallisen rikoksentekijän tekemään rikokseen.</i>
5 artiklan 2 kohdan a alakohta	Rikoslain 20 luvun 1, 2, 7 ja 9a §, 25 luvun 3 ja

Ri 101 Rikoslaki 19.12.1889/39A

Rikoslain nimikkeen alla on luettu paitsi lakiin kohdistuneet muutokset (vuodesta 1981), niin myös muutosten voimaantuloajankohdat. Voimaantulotieto on ilmoitettu kunkin muutoksen yhteydessä (alkaan L:sta 8.12.1989/1082) merkinnällä V:.

L 16.4.1982/288 - HE:214/1980; L 14.1.1983/46 - HE:55/1982; L 21.1.1983/67 - HE:19/1981; L 18.3.1983/283 - HE:116/1982; L 25.3.1983/321 - HE:85/1981; L 29.6.1984/505 - HE:207/1983; L 24.8.1984/642 - HE:190/1983; L 29.8.1986/650 - HE:153/1985; L 16.4.1987/411 - HE:62/1986; L 30.4.1987/451 - HE:14/1985; L 24.7.1987/698 - HE:95/1986; L 10.6.1988/508 - HE:156/1987; L 22.4.1988/738 - HE:106/1987; L 29.12.1988/1256 - HE:186/1988; L 14.7.1989/665 - HE:36/1989; L 8.9.1989/792 - HE:58/1988; L 8.12.1989/1082 V:1.1.1990 - HE:82/1989; L 23.3.1990/302 V:1.1.1991 - HE:79/1989; L 20.4.1990/352 V:1.5.1990 - HE:23/1990; L 24.8.1990/769 V:1.1.1991 - HE:66/1988; L 15.3.1991/519 V:1.5.1991 - HE:275/1990; L 12.4.1991/651 V:1.6.1991 - HE:242/1990; L 19.4.1991/697 V:1.4.1992 - HE:40/1990; L 22.7.1991/1084 V:1.9.1991 - HE:13/1991; L 13.12.1991/1686 V:1.1.1992 - HE:44/1991; L 25.1.1993/54 V:8.2.1993 - HE:182/1992; L 18.6.1993/522 V:1.7.1993 - HE:370/1992; L 28.6.1993/610 V:1.7.1993 - HE:79/1993; L 17.12.1993/1304 V:1.1.1994 - HE:180/1992; L 5.1.1994/11 V:15.1.1994 - HE:62/1993; L 29.4.1994/316 V:1.6.1994 - HE:365/1992; L 29.4.1994/317 V:1.6.1994 - HE:268/1993; L 27.5.1994/386 V:1.6.1994 - HE:67/1994; L 15.7.1994/655 V:1.9.1994 - HE:18/1992; L 29.12.1994/1522 V:1.1.1995 A:lla 31.12.1994/1572 - HE:301/1994; L 17.2.1995/195 V:1.4.1995 - HE:131/1994; L 7.4.1995/496 V:1.10.1995 - HE:57/1994; L 21.4.1995/578 V:1.9.1995 - HE:94/1993; L 21.4.1995/743 V:1.9.1995 - HE:95/1993; HE:230/1994; L 21.8.1995/1010 V:1.9.1995, paitsi 17.4.2 1.10.1995 - HE:42/1995; L 18.12.1995/1467 V:19.12.1995 - HE:185/1995; L 22.12.1995/1640 V:1.1.1996 - HE:197/1995; L 22.12.1995/1713 V:1.4.1996 - HE:128/1995; L 26.7.1996/563 V:1.8.1996 - HE:69/1996; Neuvoston asetus (EY) N:o 3381/94; EYVL N:o L 367, 31.12.1994, s. 1, muut. 837/95; EYVL N:o L 90, 21.4.1995, s. 1, neuvoston päätös 94/942/YUTP; EYVL N:o L 367, 31.12.1994, s. 8, muut. 95/127/YUTP ja 95/128/YUTP; EYVL N:o L 90, 21.4.1995, s. 2-3, 96/173/YUTP; EYVL N:o L 52, 1.3.1996, s. 1 ja 96/423/YUTP N:o L 176, 13.7.1996, s. 1-4; L 16.8.1996/626 V:1.9.1996 - HE:1/1996; L 18.10.1996/722 V:1.11.1996 - HE:100/1996; L 29.11.1996/934 V:1.1.1997 - HE:121/1996; L 12.12.1996/1056 V:1.1.1997 - HE:144/1996; L 12.12.1996/1060 V:1.2.1997 - HE:109/1996; L 12.12.1996/1095 V:1.1.1997 - HE:63/1996; L 20.12.1996/1108 V:1.1.1997 - HE:79/1996; L 11.3.1997/205 V:1.12.1997 - HE:131/1996; L 14.3.1997/351 V:29.4.1997 A:lla 18.4.1997/352 - HE:243/1996; L 19.6.1997/602 V:1.9.1997 - HE:38/1997; L 24.7.1997/706 V:1.8.1997 - HE:262/1996; L 8.8.1997/751 V:1.10.1997 - HE:48/1997; L 14.11.1997/992 V:1.1.1998 - HE:40/1997; L 19.12.1997/1228 V:1.2.1998 - HE:16/1997; L 18.10.1996/29 v. 1998 V:14.1.1998 - HE:101/1996; L 30.1.1998/79 V:1.3.1998 - HE:158/1997; Neuvoston direktiivi 91/308/ETY; L 3.4.1998/251 V:15.4.1998 - HE:170/1997; L 24.7.1998/563 V:1.1.1999 - HE:6/1997; HE:117/1997; L 13.11.1998/814 V:1.1.1999 - HE:45/1998; L 13.11.1998/815 V:1.1.1999 - HE:46/1998; HE:102/1998; L 4.12.1998/902 V:1.1.1999 - HE:41/1998; L 5.2.1999/154 V:1.1.2000 - HE:101/1998; L 19.2.1999/205 V:1.5.1999 - HE:224/1998; L 1.4.1999/475 V:1.6.1999 - HE:254/1998; L 22.4.1999/515 V:1.9.1999 - HE:199/1999; L 22.4.1999/525 V:1.6.1999 - HE:96/1998; L 22.4.1999/536 V:1.9.1999 - HE:148/1998; L 30.4.1999/545 V:1.10.1999 - HE:32/1997; L 30.4.1999/550 V:1.10.1999 - HE:74/1998; L 22.4.1999/567 V:1.7.1999 - HE:85/1998; L 21.5.1999/625 V:1.12.1999 - HE:30/1998; L 14.10.1999/951 V:1.12.1999 - HE:4/1999; L 22.10.1999/973 V:1.11.1999 - HE:47/1999; L 4.2.2000/111 V:1.3.2000 - HE:84/1999; L 17.3.2000/298 V:1.4.2000 - HE:154/1999; L 7.4.2000/343 V:15.4.2000 - HE:152/1999; L 9.6.2000/531 V:1.10.2000 - HE:184/1999; L 16.6.2000/559 V:1.1.2001 - HE:17/1999; L 18.8.2000/752 V:3.1.12.2000 - HE:20/2000; L 18.8.2000/756 V:1.1.2001 - HE:38/2000; L 25.8.2000/777 V:1.1.2001 - HE:2/2000; L 15.12.2000/1118 V:1.1.2001 - HE:185/2000; L 28.12.2000/1285 V:1.7.2002 TPA:lla 14.6.2002/508 - HE:161/2000; L 26.1.2001/72 V:1.6.2001 - TyVM:13/2000; HE:157/2000; L 16.3.2001/234 V:25.3.2001 - LaVM:4/2001; HE:14/2001; L 4.5.2001/369 V:29.5.2001 - LaVM:7/2001; HE:22/2001; L 8.6.2001/480 V:1.10.2001 - TyVM:3/2001; HE:75/2000; L 14.6.2001/520 V:1.9.2001 - LaVM:8/2001; HE:177/2000; L 29.6.2001/587 V:5.7.2001 -

YmVM:5/2001; HE:76/2001; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2037/2000, EYVL N:o L 244, 29.9.2000, s. 1; L 13.7.2001/654 V:1.9.2001 - LaVM:13/2001; HE:213/2000; L 26.10.2001/875 V:1.1.2002 - LaVM:14/2001; HE:80/2000; L 9.11.2001/971 V:1.1.2002 - LaVM:19/2001; HE:103/2001; L 23.11.2001/1051 V:1.1.2002 - HaVM:15/2001; HaVM:10/2001; HE:197/1999; L 30.11.2001/1118 V:1.1.2002 - LiVM:8/2001; HE:146/2000; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/84/EY (31998L0084); EYVL N:o L 320, 28.11.1998, s. 54; L 28.12.2001/1526 V:1.1.2002 - TaVM:22/2001; HE:184/2001; L 12.4.2002/284 V:1.10.2002 - HaVM:24/2001; HE:69/2001; L 16.5.2002/365 V:22.5.2002 - UaVM:15/2002; HE:13/2002; L 24.5.2002/400 V:1.9.2002 - LaVM:5/2002; HE:17/2001; L 14.6.2002/515 V:1.9.2002 - LaVM:7/2002; HE:203/2001; L 28.6.2002/559 V:28.7.2002 TPA:lla 26.7.2002/623 - LaVM:14/2002; HE:43/2002; L 12.7.2002/604 V:1.10.2002 - LaVM:10/2002; HE:77/2001; L 12.7.2002/614 V:1.10.2002 - LaVM:11/2002; HE:240/2001; L 9.8.2002/673 V:1.10.2002 - LaVM:9/2002; HE:218/2001; L 23.8.2002/739 V:1.1.2003 - TyVM:4/2002; HE:59/2002; L 11.12.2002/1094 V:1.1.2003 - LiVM:19/2002; HE:141/2002; L 20.12.2002/1198 V:1.2.2003 - LaVM:21/2002; HE:90/2002; L 24.1.2003/17 V:1.2.2003 - LaVM:24/2002; HE:188/2002; Neuvoston puitepäätös 2002/475/YOS; EYVL N:o L 164, 22.6.2002, s. 3; L 31.1.2003/61 V:1.4.2003 - LaVM:18/2002; HE:53/2002; L 21.2.2003/142 V:1.3.2003 - LaVM:26/2002; HE:183/1999; L 11.4.2003/297 V:1.1.2006 - LaVM:32/2002; HE:27/1999; L 16.5.2003/361 V:1.10.2003 - LaVM:30/2002; HE:190/2002; L 13.6.2003/463 V:1.1.2004 - PeVM:14/2002; HE:54/2002; L 13.6.2003/514 V:1.7.2003 - LaVM:1/2003; HE:2/2003; Neuvoston puitepäätös 2001/413/YOS; EYVL N:o L 149, 2.6.2001, s. 1; L 13.6.2003/515 V:1.1.2004 - LaVM:28/2002; HE:44/2002; L 27.6.2003/613 V:1.10.2003 - HaVM:28/2002; HE:20/2002; L 27.6.2003/650 V:1.1.2004 - LaVM:31/2002; HE:52/2002; L 18.9.2003/805 V:1.1.2004 - HaVM:2/2003; HE:5/2003; L 26.9.2003/832 V:1.10.2003 - LaVM:2/2003; HE:40/2003; L 26.9.2003/833 V:1.10.2003 - LaVM:2/2003; HE:40/2003; L 30.12.1998/841 v. 2003 V:1.10.2003 TPA:lla 26.9.2003/834 - UaVM:19/1998; HE:186/1998; L 30.12.2003/1372 V:1.2.2004 - LaVM:5/2003; HE:32/2003; L 30.4.2004/302 V:1.5.2004 - SuVM:1/2004; HaVM:4/2004; HE:28/2003; HE:151/2003; L 19.5.2004/451 V:2.9.2004 VNA:lla 19.2.2004/810 - YmVM:5/2004; HE:25/2004; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 304/2003 EY; EUVL N:o L 63/1; L 16.6.2004/517 V:1.9.2004 - LiVM:13/2004; HE:125/2003; L 24.6.2004/579 V:7.10.2004 VNA:lla 30.9.2004/879 - YmVM:11/2004; HE:52/2004; L 9.7.2004/650 V:1.8.2004 - LaVM:4/2004; HE:34/2004; Neuvoston puitepäätös 2002/629/YOS; EYVL N:o L 203, 1.8.2002, s. 1; Neuvoston puitepäätös 2002/946/YOS; EYVL N:o L 328, 5.12.2002, s. 1; Neuvoston direktiivi 2002/90/EY; EYVL N:o L 328, 5.12.2002, s. 17; Neuvoston puitepäätös 2004/68/YOS; EUVL N:o L 13, 20.1.2004, s. 44; L 30.7.2004/712 V:1.10.2004 - LaVM:2/2004; HE:144/2003; L 10.9.2004/848 V:15.9.2004 - SiVM:10/2004; HE:42/2004; L 26.11.2004/1006 V:1.12.2004 - LaVM:8/2004; HE:81/2004; L 26.11.2004/1018 V:1.1.2005 - TyVM:11/2004; HE:135/2004; Ilmoitettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivinä 98/34/EY, muut. 98/48/EY mukaisesti; L 26.11.2004/1067 V:1.2.2005 - UaVM:11/2004; HE:53/2004; L 21.12.2004/1195 V:1.1.2005 - LaVM:11/2004; HE:102/2004; L 13.5.2005/300 V:1.7.2005 - TaVM:4/2005; HE:137/2004; L 3.6.2005/392 V:1.7.2005 - TaVM:5/2005; HE:279/2004; L 23.6.2005/465 V:22.7.2005 - LaVM:3/2005; HE:8/2005; Neuvoston puitepäätös 2003/568/YOS; EYVL N:o L 192, 31.7.2003, s. 54; L 15.7.2005/585 V:1.9.2005 - HaVM:12/2005; HE:6/2005; L 23.9.2005/776 V:1.10.2006 - LaVM:10/2005; HE:263/2004; L 23.9.2005/780 V:1.10.2006 - LaVM:9/2005; HE:262/2004; L 14.10.2005/822 V:1.1.2006 - SuVM:1/2005; SiVM:6/2005; HE:28/2004; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/29/EY (32001L0029); EYVL N:o L 167, 22.6.2001, s. 10; L 9.12.2005/983 V:1.1.2006 - LaVM:12/2005; HE:76/2005; L 22.12.2005/1161 V:1.1.2006 - LaVM:15/2005; HE:169/2005; L 20.1.2006/54 V:1.2.2006 - TyVM:7/2005; HE:94/2005; L 17.2.2006/138 V:1.3.2006 - YmVM:17/2005; HE:184/2005; L 31.3.2006/214 V:1.4.2006 - UaVM:1/2006; HE:5/2006; L 31.3.2006/257 V:1.7.2006 - HaVM:25/2005; HE:102/2005; L 19.5.2006/398 V:1.1.2007 - SiVM:5/2006; HE:45/2005; L 8.6.2006/449 V:1.9.2006 - LaVM:2/2006; HE:167/2005; L 8.6.2006/467 V:1.7.2006 - LaVM:3/2006; HE:197/2005.

Vireillä olevat uudistukset: HE:13/2004; HE:113/2004; HE:52/2005; HE:110/2005; HE:221/2005; HE:53/2006; HE:65/2006.

Ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, SiEU 108; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi), ViEU 101; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tietokantojen oikeudellisesta suojasta, YrEU 404; Neuvoston direktiivi rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käytännön estämisestä, RIEU 301; Neuvoston puitepäättös terrorismin torjumisesta, RIEU 112; Neuvoston puitepäättös lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla, RIEU 114; Neuvoston puitepäättös 2002/946/YOS rikosoikeudellisten puitteldien vahvistamisesta laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa oleskelussa avustamisen ehkäisemistä varten; Neuvoston direktiivi 2002/90/EY laittomassa maahantulossa, kauttakulussa ja maassa oleskelussa avustamisen määrittelystä.

Valtiosäätyjen esityksestä on säädetty:

1 luku. Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta (16.8.1996/626)

1 §. (16.8.1996/626) *Suomessa tehty rikos.* Suomessa tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia.

Suomen lain soveltamisesta Suomen talousvyöhykkeellä tehtyyn rikokseen säädetään Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa (1058/2004) ja aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/1979). (26.11.2004/1067)

Ks. RVpA 2 §, Ri 102; L Suomen talousvyöhykkeestä 5 luku, Kv 302; Alusjätel, Ym 609.

2 §. (16.8.1996/626) *Suomalaiseen alukseen liittyvä rikos.* Suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia, jos rikos on tehty

1) aluksen ollessa aavalla merellä tai millekään valtiolle kuulumattomalla alueella taikka ilma-aluksen ollessa tällaisella alueella tai sen yläpuolella taikka

2) aluksen ollessa vieraan valtion alueella taikka ilma-aluksen ollessa tällaisella alueella tai sen yläpuolella ja rikoksen on tehnyt aluksen päällikkö tai sen miehistön jäsen taikka sen matkustaja tai matkalla muutoin mukana oleva henkilö.

Suomen lakia sovelletaan myös suomalaisen aluksen tai ilma-aluksen päällikön tai sen miehistön jäsenen Suomen ulkopuolella tekemään rikokseen, jos tekijä teollaan on rikkonut hänelle aluksen päällikkönä tai miehistön jäsenenä lain mukaan kuuluvaa erityistä velvollisuutta.

Ks. L aavalla merellä tapahtuvan yleisradionäytöksen rankaisemisesta 6 §, 27.7.1962/400; L aavalla merellä tapahtuvan väkijoumien salakuljetuksen ehkäisemisestä 3 §, 9.5.1932/135.

3 §. (16.8.1996/626) *Suomeen kohdistunut rikos.* Suomen ulkopuolella tehtyyn rikokseen, joka on kohdistunut Suomeen, sovelletaan Suomen lakia.

Rikoksen katsotaan kohdistuneen Suomeen,

1) jos se on maan- tai valtiopetosrikos,

2) jos teolla muutoin on vakavasti loukattu tai vaarannettu Suomen valtiollisia, sotilaallisia tai taloudellisia oikeuksia tai etuuksia taikka

3) jos se on kohdistunut Suomen viranomaiseen.

4 §. (16.8.1996/626) *Virkarikos ja sotilasrikos.* Tämän lain 40 luvun 11 §:n 1, 2, 3 ja 5 kohdassa tarkoitetun henkilön Suomen ulkopuolella tekemään 40 luvussa mainittuun rikokseen sovelletaan Suomen lakia. (12.7.2002/604)

Suomen lakia sovelletaan myös 45 luvussa mainittuun rikokseen, jonka tuon luvun säännösten alainen henkilö

on tehnyt Suomen ulkopuolella.

5 §. (16.8.1996/626) *Suomalaiseen kohdistunut rikos.* Suomen ulkopuolella tehtyyn rikokseen, joka on kohdistunut Suomen kansalaiseen, suomalaiseen yhteisöön, säätöön tai muuhun oikeushenkilöön taikka Suomessa pysyvästi asuvaan ulkomaalaiseen, sovelletaan Suomen lakia, jos teosta Suomen lain mukaan saattaa seurata yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus.

6 §. (16.8.1996/626) *Suomalaisen tekemä rikos.* Suomen kansalaisen Suomen ulkopuolella tekemään rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Jos rikos on tehty millekään valtiolle kuulumattomalla alueella, rangaistavuuden edellytyksenä on, että teosta Suomen lain mukaan saattaa seurata yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus.

Suomen kansalaisena pidetään henkilöä, joka rikoksen tekohetkellä oli tai oikeudenkäynnin alkaessa on Suomen kansalainen.

Suomen kansalaisen rinnastetaan

1) henkilö, joka rikoksen tekohetkellä asui tai oikeudenkäynnin alkaessa asuu pysyvästi Suomessa, sekä

2) henkilö, joka tavataan Suomesta ja oikeudenkäynnin alkaessa on Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan kansalainen taikka tällöin pysyvästi asuu jossakin näistä maista.

7 §. (16.8.1996/626) *Kansainvälinen rikos.* Suomen ulkopuolella tehtyyn rikokseen, jonka rankaiseminen tekopaikan laista riippumatta perustuu Suomea velvoittavaan kansainväliseen sopimukseen tai muuhun Suomea kansainvälisesti velvoittavaan säädökseen tai määräykseen (*kansainvälinen rikos*), sovelletaan Suomen lakia. Tarkemmat säännökset tämän pykälän soveltamisesta annetaan asetuksella.

Suomen lakia sovelletaan tekopaikan laista riippumatta myös sellaiseen Suomen ulkopuolella tehtyyn ydinräjähdერიkseen tai yleisvaarallisen rikoksen valmisteluun, jota on pidettävä täydellisestä ydinkoekiellosta tehdyssä sopimuksessa (SopS 15/2001) tarkoitettuna rikoksena. (30.12.1998/841)

Suomen lakia sovelletaan tekopaikan laista riippumatta myös Suomen ulkopuolella tehtyyn ihmiskauppaan, törkeään ihmiskauppaan ja 34 a luvussa tarkoitettuun rikokseen. (9.7.2004/650)

A rikoslain 1 luvun 7 §:n soveltamisesta 16.8.1996/627

Oikeusministerin esittelystä säädetään rikoslain 1 luvun 7 §:n nojalla, sellaisena kuin se on 16 päivänä elokuuta 1996 annetussa laissa (626/96):

1 §. Rikoslain 1 luvun 7 §:ää sovellettaessa kansainvälisinä rikoksina pidetään seuraavia rikoksia:

1) väärän rahan valmistamisen vastustamiseksi tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 47/36) tarkoitettu rahanväärennysrikos, rahanväärennyksen valmistelu tai väärän rahan käyttö sekä Euroopan unionin neuvoston 29 päivänä toukokuuta 2000 hyväksymän puitepäättöksen rahanväärennyksen estämiseksi annettavan suojan vahvistamisesta rikosoikeudellisten ja muiden seuraamusten avulla euron käyttöön oton yhteydessä (EYVL N:o L 140, 14.6.2000) 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu euroa koskeva rahanväärennys; (3.5.2001/370)

2) sellainen sodankäyntirikos, ihmisoikeuksien loukkaaminen poikkeuksellisisa oloissa, törkeä sodankäyntirikos, törkeä ihmisoikeuksien loukkaaminen poikkeuksellisisa oloissa ja muu vastaava rangaistavaksi säädetty teko, jota on pidettävä maasotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden ja sairaiden aseman parantamisesta, merisotavoimiin kuuluvien haavoittuneiden, sairaiden ja haaksirikkoutuneiden aseman parantamisesta,

sotavankien kohtelusta sekä siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana tehdyissä Geneven sopimuksissa (SopS 8/55) sekä kansainvälisten aseellisten selkkauksen uhrien suojelemisesta tehdyssä näiden yleissopimusten ensimmäisessä lisäpöytäkirjassa (SopS 82/80) tarkoitettuna törkeänä rikoksena;

3) joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 5/60) tarkoitettu joukkotuhonta ja joukkotuhonnan valmistelu;

4) vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksessa (SopS 43/65), vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen muuttamista koskevassa pöytäkirjassa (SopS 42/75), psykotrooppisia aineita koskevassa yleissopimuksessa (SopS 60/76) ja huumausainelaitosten psykotrooppisten aineiden laiton kauppaa vastaan tehdyssä Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksessa (SopS 44/94) tarkoitettu huumausainerikos, törkeä huumausainerikos, huumausainerikoksen valmistelu, huumausainerikoksen edistämisen ja kätkemisen rikos;

5) sellainen ilma-aluksen kaappaus tai muu rangaistavaksi säädetty teko, jossa tekijä laittomasti väkivalloilla tai sillä uhaten ottaa haltuunsa tai valvontaansa ilma-aluksen ja jota on pidettävä ilma-aluksen laittoman haltuunoton ehkäisemisestä tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 62/71) tarkoitettuna rikoksena;

6) sellainen liikennetuhoto, törkeä tuhoto, yleisvaarallisen rikoksen valmistelu tai muu rangaistavaksi säädetty teko, jota on pidettävä siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemisestä koskevassa yleissopimuksessa (SopS 56/73) tarkoitettuna rikoksena;

7) sellainen kansainvälistä suojelua nauttivaan henkilöön kohdistunut tahallinen surmaaminen, pahoinpitely tai vapaudenriisto taikka hänen virkahuoneistonsa, yksityisasuntonsa tai kulkuneuvonsa kohdistuva väkivaltainen hyökkäys tai tällaisella hyökkäyksellä uhkaaminen, jota tarkoitetaan kansainvälistä suojelua nauttivia henkilöitä vastaan, mukaan lukien diplomaattiset edustajat, kohdistuvien rikosten ehkäisemistä ja rankaisemista koskevassa yleissopimuksessa (SopS 63/78);

8) panttivangin ottaminen tai muu sellainen vapaudenriisto, jota tarkoitetaan panttivankien ottamista vastaan tehdyssä kansainvälisessä yleissopimuksessa (SopS 38/83);

9) sellainen tunnustukseen kiduttaminen, pahoinpitely, törkeä pahoinpitely tai muu rangaistavaksi säädetty teko, jota on pidettävä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisessa yleissopimuksessa (SopS 60/89) tarkoitettuna kidutuksena;

10) sellainen ydinräjähdeterikos, terveyden vaarantaminen, ydinenergian käyttöterikos tai muu ydinaineeseen kohdistuva taikka ydinainetta välineenä käyttäen tehty rangaistavaksi säädetty teko, jota on pidettävä ydinainetta turvajärjestelyjä koskevista toimista tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 72/89) tarkoitettuna rikoksena;

11) sellainen vapaudenriisto, törkeä vapaudenriisto, ihmisyöstö, tuhoto, vaaran aiheuttaminen tai muu rangaistavaksi säädetty teko, jota on pidettävä terrorismin vastustamisesta tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa (SopS 16/1990) tarkoitettuna rikoksena; (18.4.1997/353)

12) sellainen aluksessa tai ilma-aluksessa olevaan henkilöön kohdistunut surmaaminen, pahoinpitely, vapaudenriisto tai ryöstö taikka alukseen, ilma-alukseen tai niissä olevaan omaisuuteen kohdistunut kaappaus, anastus tai vahingonteko, jota on pidettävä Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksessa (SopS 50/1996) tarkoitettuna merirosvouksena; (5.2.1999/118)

13) sellainen kemiallisen aseiden kiellon rikkominen, jota tarkoitetaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämisestä sekä niiden hävittämistä koskevassa yleissopimuksessa (SopS 19/1997); (5.2.1999/118)

14) sellainen merenkulun turvallisuuteen kohdistuva laitton teko, jota tarkoitetaan merenkulun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevassa yleissopimuksessa (SopS 11/1999); (8.6.2000/537)

15) sellainen mannerjalustalla sijaitsevien kiinteiden lauttojen turvallisuuteen kohdistuva laitton teko, jota tarkoitetaan mannerjalustalla sijaitsevien kiinteiden lauttojen turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevassa pöytäkirjassa (SopS 44/2000); (23.8.2001/739)

16) sellainen Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen yhteydessä toimivaan henkilöstöön kohdistuva rikos, jota tarkoitetaan Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen yhteydessä toimivan henkilöstön turvallisuudesta tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 2-3/2001); (13.6.2002/510)

17) sellainen julkiseen paikkaan, valtion laitokseen, julkiseen liikennevälineeseen tai julkisiin palveluihin tuottavaan laitokseen kohdistuva laitton teko, jota tarkoitetaan terrorististen pommiskujen torjumisesta tehdyssä kansainvälisessä yleissopimuksessa (SopS 60/2002); (25.7.2002/624)

18) kansainvälisen terrorismin rahoituksen torjumisesta tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 74/2002) tarkoitettu terrorismin rahoittaminen; (15.10.2003/859)

19) sellainen siviilien tahallinen tappaminen tai vakavien vammojen tuottaminen, jota tarkoitetaan miinojen, ansojen ja muiden taisteluvälineiden käyttöä koskevista kielloista tai rajoituksista tehdyssä muutetussa pöytäkirjassa (SopS 91/1998). (15.10.2003/859)

Kansainvälisenä rikoksena pidetään myös 1 momentissa tarkoitettua rikoksen rangaistavaa yritystä sekä rangaistavaa osallisuutta sellaiseen rikokseen.

Ks. A merenkulun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta 5.2.1999/117, SopS 11; TPA mannerjalustalla sijaitsevien kiinteiden lauttojen turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta 9.6.2000/536, SopS 44; L Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen yhteydessä toimivan henkilöstön turvallisuutta koskevan yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 21.12.2000/1261; TPA Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen yhteydessä toimivan henkilöstön turvallisuutta koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen eräiden määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta 26.1.2001/35, SopS 3; L terrorististen pommiskujen torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 16.5.2002/372; TPA terrorististen pommiskujen torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta 14.6.2002/509, SopS 60; L kansainvälisen terrorismin rahoituksen torjumisesta tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 28.6.2002/558; TPA kansainvälisen terrorismin rahoituksen torjumisesta tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta 26.7.2002/622, SopS 74.

2 §. Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1996.

8 §. (16.8.1996/626) *Muu Suomen ulkopuolella tehty rikos.* Suomen ulkopuolella tehtyyn rikokseen, josta Suomen lain mukaan saattaa seurata yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus, sovelletaan Suomen lakia, jos valtio, jonka alueella rikos on tehty, on pyytänyt rikoksen syytteenpanoa suomalaisessa tuomioistuimessa tai rikoksen johdosta esittänyt pyynnön rikoksentehtäjän luovuttamisesta, mutta pyyntöön ei ole suostuttu.

9 §. (16.8.1996/626) *Oikeushenkilön rangaistusvastuu.* Jos rikokseen tämän luvun mukaan sovelletaan Suomen lakia, myös oikeushenkilön rangaistusvastuu määräytyy Suomen lain mukaan.

10 §. (16.8.1996/626) *Rikoksen tekopaikka.* Rikos katsotaan tehdyksi sekä siellä, missä rikollinen teko suoritettiin, että siellä, missä rikoksen tunnusmerkistön mukainen seuraus ilmeni. Laiminlyöntirikos katsotaan tehdyksi sekä siellä, missä tekijän olisi pitänyt toimia, että siellä, missä rikoksen tunnusmerkistön mukainen seuraus ilmeni.

Jos rikos jäi yritykseksi, rikos katsotaan tehdyksi sielläkin, missä rikoksen täyttyessä sen tunnusmerkistön mukainen seuraus joko todennäköisesti tai tekijän käsityksen mukaan olisi ilmennyt.

Yllyttäjän ja avunantajan rikos katsotaan tehdyksi sekä siellä, missä osallisuusteko suoritettiin, että siellä, missä rikoksentehtäjän rikos katsotaan tehdyksi.

Jos rikoksen tekopaikasta ei ole varmuutta, mutta on perusteltua syytä olettaa, että rikos on tehty Suomen alueella, se katsotaan tehdyksi Suomessa.

11 §. (16.8.1996/626) *Kaksoisrangaistavuuden vaati-mus.* Milloin rikos on tehty vieraan valtion alueella, Suomen lain soveltaminen voidaan perustaa 5, 6 ja 8 §:ään

vain, jos rikos myös tekopaikan lain mukaan on rangaistava ja siitä olisi voitu tuomita rangaistus myös tämän vieraan valtion tuomioistuimessa. Rikoksesta ei silloin Suomessa saa tuomita ankarampaa seuraamusta kuin siitä tekopaikan laissa säädetään.

Vaikka teosta ei säädetä rangaistusta tekopaikan laissa, siihen sovelletaan Suomen lakia, jos sen on tehnyt Suomen kansalainen tai 6 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö ja teosta säädetään rangaistus:

1) 11 luvun 1 tai 2 §:ssä, jos teko on sellainen sodankäyntirikos tai törkeä sodankäyntirikos taikka osallisuusteko niihin, jota tarkoitetaan kulttuuriomaisuuden suojelamisesta aseellisen selkkauksen sattuessa tehdyn Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen toisen pöytäkirjan 15 artiklassa;

2) 15 luvun 12 a §:n nojalla mainitun luvun 1–9 §:ssä;

3) 16 luvun 1–3 §:ssä ja vaikka rikoksen kohteena on 40 luvun 11 §:n 2, 3 tai 5 kohdassa tarkoitettu henkilö taikka ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa;

4) 16 luvun 13, 14 ja 14 a §:ssä ja vaikka lainkohtia sovelletaan mainitun luvun 20 §:n nojalla;

5) 17 luvun 18, 18 a tai 19 §:ssä;

6) 20 luvun 6–8 §:ssä;

7) 20 luvun 9 tai 9 a §:ssä, jos teko kohdistuu kahdeksaatoista vuotta nuorempaan henkilöön; taikka

8) 40 luvun 1–4 §:ssä, jos rikoksen tekijä on kansanedustaja, ulkomainen virkamies tai ulkomaisen parlamentin jäsen.

(9.7.2004/650)

L 9.7.2004/650 tuli voimaan 1.8.2004. 1 luvun 11 §:n 2 momentin 1 k. tuli kuitenkin voimaan 27.11.2004 VNA:lla 28.10.2004/942.

12 §. (11.3.1997/205) *Valtakunnansyyttäjän syytemääräys*. Rikosasiaa ei saa tutkia Suomessa ilman valtakunnansyyttäjän syytemääräystä, kun:

1) rikos on tehty ulkomailla; tai

2) ulkomaalainen on tehnyt rikoksen ulkomaisessa aluksessa sen ollessa Suomen aluevesillä tai ulkomaisessa ilma-aluksessa sen ollessa Suomen ilmatilassa eikä rikos ole kohdistunut Suomeen, Suomen kansalaiseen, Suomessa pysyvästi asuvaan ulkomaalaiseen tai suomalaiseseen yhteisöön, säätiöön, tai muuhun oikeushenkilöön.

Valtakunnansyyttäjän määräys ei kuitenkaan ole tarpeen, jos:

1) rikoksen on tehnyt Suomen kansalainen tai henkilö, joka 6 §:n mukaan rinnastetaan Suomen kansalaiseen, ja se on kohdistunut Suomeen, Suomen kansalaiseen, Suomessa pysyvästi asuvaan ulkomaalaiseen tai suomalaiseen yhteisöön, säätiöön tai muuhun oikeushenkilöön;

2) rikos on tehty Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa ja tekopaikan asianomainen virallinen syyttäjä on esittänyt pyynnön rikoksen käsittelemisestä suomalaisessa tuomioistuimessa;

3) rikos on tehty suomalaisessa aluksessa sen ollessa aavalla merellä tai millekään valtiolle kuulumattomalla alueella taikka suomalaisessa ilma-aluksessa sen ollessa tällaisella alueella tai sen yläpuolella;

4) rikos on tehty aluksessa tai ilma-aluksessa sen ollessa säännöllisessä liikenteessä Suomessa olevien paikkakuntien tai Suomessa olevan ja Islannissa, Norjassa,

Ruotsissa tai Tanskassa olevan paikkakunnan välillä;

5) rikos on käsiteltävä sotilasoikeudenkäyntilain (326/83) mukaisena rikosasiana; tai

6) syytteen nostamisesta lain mukaan määrää tasavallan presidentti tai eduskunta.

Ks. L aavalla merellä tapahtuvan yleisradion toiminnan rankaisemisesta 6 §, 27.7.1962/400; L aavalla merellä tapahtuvan väkijoumien salakuljetuksen ehkäisemisestä 3 §, 9.5.1932/135.

13 §. (16.8.1996/626) *Ulkomainen tuomio*. Suomessa ei saa nostaa syytettä teosta, josta jo on tekopaikan valtiossa tai toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa annettu lainvoimainen tuomio ja

1) syyte on hylätty,

2) syytetty on todettu syylliseksi, mutta jätetty rangaistukseen tuomitsematta,

3) tuomittu seuraamus on pantu täytäntöön tai sen täytäntöönpano on kesken taikka

4) tuomittu seuraamus on tuomioistuinvallion lain mukaan rauennut. (13.11.1998/814)

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, valtakunnansyyttäjä saa määrätä syytteen nostettavaksi Suomessa, jos ulkomailla annettu tuomio ei perustu Suomen viranomaisen esittämään pyyntöön tai rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan pyyntöön, johon Suomen viranomaiset ovat suostuneet ja

1) rikoksen 3 §:n mukaan katsotaan kohdistuneen Suomeen,

2) rikos on 4 §:ssä tarkoitettu virkarikos tai sotilasrikos,

3) rikos on 7 §:ssä tarkoitettu kansainvälinen rikos tai

4) rikos 10 §:n mukaan katsotaan tehdyksi myös Suomessa. Valtakunnansyyttäjä ei kuitenkaan saa määrätä syytettä nostettavaksi rikoksesta, joka on tehty osittain tuomion antaneen Euroopan unionin jäsenvaltion alueella. (13.11.1998/814)

3 mom. on kumottu L:lla 13.6.2003/515.

Ks. RL 6:14.

14 §. (16.8.1996/626) *Viittaussäännös*. Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta ja muusta kansainvälisestä oikeusavusta sekä oikeudenkäyntiin tai esitutkintaan osallistuvien henkilöiden koskemattomuudesta eräissä tapauksissa säädetään erikseen.

Ks. L rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta, Ri 404; L rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä, Ri 402; Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva eurooppalainen yleissopimus, Ri 404 a; L rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä, Ri 403.

15 §. (16.8.1996/626) *Suomea velvoittavat sopimukset ja kansainvälisoikeudellinen käytäntö*. Jos Suomea velvoittavassa kansainvälisessä sopimuksessa tai muussa Suomea kansainvälisesti velvoittavassa säädöksessä tai määräyksessä jossakin tapauksessa on rajoitettu Suomen rikosoikeuden soveltamisalaa siitä, mitä tässä luvussa säädetään, noudatetaan tällaista rajoitusta niin kuin siitä on sovittu. Sen estämättä, mitä tässä luvussa säädetään, on lisäksi noudatettava niitä Suomen lain soveltamisalan rajoituksia, jotka johtuvat kansainvälisen oikeuden yleisesti tunnustetuista säännöistä.

Ks. L Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja ihmisoikeustuomioistuimen käsitteilyihin osallistuvia henkilöitä koskevan eurooppalaisen sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 8.2.1991/556 ja A em. sopimuksen voimaansaattamisesta ja em. lain voimaantulosta

vana.

7 §. (13.6.2003/515) *Rangaistusvastuun lievennys.* Vaikka tekijää ei tässä luvussa säädettyjen perusteiden nojalla kokonaan vapauteta rangaistusvastuusta, olosuhteet voidaan kuitenkin ottaa huomioon rangaistusvastuuta lieventävinä siten kuin 6 luvun 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa sekä 2 ja 4 momentissa säädetään.

5 luku. Yrityksestä ja osallisuudesta (13.6.2003/515)

5 luku on muutettu L:lla 13.6.2003/515, joka tuli voimaan 1.1.2004. Ks. AlkoholiL 89 §, So 603.

1 §. (13.6.2003/515) *Yritys.* Rikoksen yrityksestä rangaistaan vain, jos yritys on tahallista rikosta koskevassa säännöksessä säädetty rangaistavaksi.

Teko on edennyt rikoksen yritykseksi, kun tekijä on aloittanut rikoksen tekemisen ja saanut aikaan vaaran rikoksen täyttymisestä. Rikoksen yritys on kysymyksessä silloinkin, kun sellaista vaaraa ei aiheudu, jos vaaran syntymättä jääminen on johtunut vain satunnaisista syistä.

Määrättäessä rangaistusta rikoksen yrityksestä sovelletaan, mitä 6 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa sekä 2 ja 4 momentissa säädetään, jollei yritystä ole tapaukseen soveltuvassa rikossäännöksessä rinnastettu täytettyyn teokoon.

Syytetty oli varastamisen tarkoituksessa yrittänyt murtautua kauppalikkeeseen käyttäen apunaan lasiveistä, jolla hän ennen kuin hänet yllätettiin ja otettiin kiinni, oli saanut liikkeen ulko-oven lasia sillä tavoin vahingoitettua, että lasi oli kokonaan uusittava. Hänet tuomittiin varkauden yrityksestä. KKO:1988:54. Ks. KKO:1975:1-1.

A oli anastamistarkoituksessa tunkeutunut autoihin. Hän ei ollut joko löytänyt anastamisen arvoista omaisuutta tai saanut haluamiaan laitteita irrotetuksi autoista. Katsottiin, ettei A ollut omasta tahdostaan luopunut täyttämästä rikosta, ja hänet tuomittiin rangaistukseen varkauden yrityksestä. (Ään.) KKO:1988:109.

Tekoa pidettiin tapon yrityksenä, vaikka ase ei lauennut varmistamisen jäätyä päälle. KKO:1993:103.

A oli suunnitellut murtautumista aseita myyvään liikkeeseen anastustarkoituksessa. Siinä tarkoituksessa A oli ylösaikaan käynyt tutkimassa liikerakennusta, ottanut lähietäältä käyttöönsä traktorin ja lähtenyt sillä pihamaalla liikkeelle kohti liikerakennusta. Havaittuaan vartiointiliikkeen auton A oli hylännyt traktorin ja paennut paikalta. A:n teon katsottiin edenneen rikoksen yritykseksi, jonka täyttämistä A ei ollut luopunut vapaaehtoisesti. A tuomittiin rangaistukseen törkeän varkauden yrityksestä. KKO:2002:112.

Kysymys rikoksen yrityksen alkamisesta ja yrityksestä luopumisesta. KKO:2003:78.

Ks. KKO:2004:71 tämän lain 20:6:n alla.

2 §. (13.6.2003/515) *Yrityksestä luopuminen ja tehokas katuminen.* Yrityksestä ei rangaista, jos tekijä on vapaaehtoisesti luopunut rikoksen täyttämisestä tai muuten estänyt tunnusmerkistössä tarkoitettua seurauksen syntymisen.

Jos rikoksessa on useita osallisia, yrityksestä luopuminen ja tehokas katuminen vapauttaa tekijän, yllyttäjän tai avunantajan vastuusta vain, jos hän on saanut myös muut osalliset luopumaan rikoksen täyttämisestä tai muuten kyennyt estämään tunnusmerkistössä tarkoitettua seurauksen syntymisen taikka muulla tavalla poistanut oman toimintansa merkityksen rikoksen toteuttamisesta.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, yrityksestä ei rangaista, jos rikos jää täyttymättä tai tunnusmerkistössä tarkoitettu seuraus syntymättä tekijästä, yllyttäjältä tai avunantajasta riippumattomasta syystä, mutta hän on vapaaehtoisesti ja vakavasti pyrkinyt estämään rikoksen täyttymisen tai seurauksen syntymisen.

mään rikoksen täyttymisen tai seurauksen syntymisen.

Jos 1–3 momentin perusteella rankaisematta jäävä yritys samalla toteuttaa muun, täytetyn rikoksen, se rikos on rangaistava.

A oli lyömällä B:tä veitsellä kaulaan ja kylkeen tahallaan yrittänyt tappaa B:n. A oli kuitenkin heti tämän jälkeen sairausauton hankkimalla saattanut B:n hoitoon niin ajoissa, että tämän henki oli saatu pelastettua. Kun syytetty siten oli omasta tahdostaan ehkäissyt sen vaikutuksen, joka tekee rikoksen täytetyksi, häntä ei tuomittu rangaistukseen tapon yrityksestä vaan törkeästä pahoinpitelystä. KKO:1990:9.

Kun A oli omasta tahdostaan omilla toimillaan ja hälyttämällä palokunnan ehkäissyt asuinhuoneistossaan sytyttämänsä tulen leviämisen talon rakenteisiin, häntä ei tuomittu rangaistukseen murhapoltton yrityksestä vaan ainoastaan yritykseen sisältyneestä varomattomasta tulenkäsittelystä. KKO:1993:44.

Ks. KKO:1988:109, KKO:2002:112, KKO:2003:78 5:1:n alla.

Ks. myös KKO:1986-II-68 31:1:n alla.

A oli lyömällä B:tä kahdesti veitsellä vatsaan tahallaan yrittänyt tappaa B:n. Lyöntien jälkeen B oli pyytänyt A:tä kutsumaan sairausauton. A ei ollut noudattanut ensimmäistä pyyntöä, mutta oli kutsunut sairausauton B:n pyydettyä sitä toisen kerran. A:n katsottiin omasta tahdostaan ehkäisseen rikoksen vaikutuksen. Syyte tapon yrityksestä hylättiin ja A tuomittiin törkeästä pahoinpitelystä. KKO:2005:63.

Ks. KKO:2005:144 29:1:n alla.

3 §. (13.6.2003/515) *Rikoskumppanuus.* Jos kaksi tai useammat ovat yhdessä tehneet tahallisen rikoksen, rangaistaan kutakin rikoksen tekijänä.

Syytetty, joka oli, hankittuaan ao. rakennuksen ulko-ovenavaimen, yhdessä kahden muun henkilön kanssa suunnitellut anastuksen suorittamisen, kuljettanut nämä henkilöt autolla rikospaikalle, odottanut heitä autossa ja kuljettanut heidät sieltä pois sekä saanut osan anastetuista rahoista, tuomittiin törkeästä varkaudesta tekijänä eikä vain avunantajana. KKO:1974-II-82.

Syytetty, joka oli suunnitellut ryöstön yhdessä kahden muun henkilön kanssa, käyttänyt sen toteuttamisessa luovuttomasti käyttöönotettua henkilöautoa, odottanut nopean paon varmistamiseksi autossa pankkiin anastusta suorittamaan menneitä rikoskumppaneitaan ja saanut osan pankista ryöstetyistä rahoista, tuomittiin tekijänä eikä vain avustajana. KKO:1975-II-40.

A oli lääkärinä esiintyen soittanut apteekkiin ja erehdyttynyt apteekin toimihenkilön kirjoittamaan puhelinreseptin. B oli yrittänyt A:n, B:n ja C:n yhteisillä varoilla ostaa puhelinreseptin tarkoittaman lääkkeen. C oli yhdessä A:n ja B:n kanssa suunnitellut tuon teon, ottanut selville lääkärin nimen ja puhelinreseptin merkittävän SV-numeron sekä antanut rahaa lääkkeen ostamista varten. C tuomittiin rangaistukseen väärän yksityisen asiakirjan valmistamisesta. KKO:1983-II-4.

A ja B olivat menneet 76-vuotiaan C:n luo saadakseen tältä rahaa. C:n ilmoitettua, ettei hänellä ollut rahaa, A oli lyönyt C:tä nyrkillä kasvoihin ja C:n kaaduttua potkaissut häntä päähän sekä B:n ryhtynyt kuristamaan C:tä kurkusta A:n siirtyessä etsimään asunnosta anastettavaa omaisuutta. Käydessään noutamassa C:n taskusta avaimia A oli havainnut B:n edelleen kuristavan C:tä. C oli B:n kuristamisen seurauksena kuollut. Kun A avaimia ottaessaan ei ollut voinut olla havaitsematta, että hänen yhdessä B:n kanssa aloittamansa rikos saattaisi johtaa C:n kuolemaan, ja hän oli tästä huolimatta osaltaan jatkanut rikoksen suorittamista ja siten suhtautunut ainakin välillä välinpitämättömästi C:n kuoleman mahdollisuuteen, A:n katsottiin yhteistuumin B:n kanssa surmanneen C:n. KKO:1986-II-70.

Kysymys siitä, oliko syytetty Korkeimman oikeuden tuomiossa kerrotulla menettelyllä syyllistynyt ryöstöön tekijänä taikka avunantoon ryöstöön vai muuhun rikokseen. KKO:1995:156.

Syytetty A, B ja C olivat yhdessä suunnitelleet aseellisen ryöstön, jonka A ja B toteuttivat. Ryöstön jälkeen C yhteisen suunnitelman mukaisesti odotti sovitulla paikalla auton kanssa. Sieltä he kaikki yhdessä matkustivat saaliineen tuolla autolla muualle. Perillä C osallistui saaliin jakoon. C tuomittiin osallisuudesta törkeään ryöstöön tekijänä. KKO:1996:94.

Ks. KKO:2004:72, jossa oli kysymys osallisuudesta törkeään huumausainerikokseen.

4 §. (13.6.2003/515) *Välillinen tekeminen.* Tekijänä tuomitaan se, joka on tehnyt tahallisen rikoksen käyttäen välikappaleena toista, jota ei voida rangaista siitä rikoksesta syyntakeettomuuden tai tahallisuuden puuttumisen vuoksi taikka muusta rikosoikeudellisen vastuun edelly-

tyksiin liittyvästä syystä.

5 §. (13.6.2003/515) *Yllytys.* Joka tahallaan taivuttaa toisen tahalliseen rikokseen tai sen rangaistavaan yritykseen, tuomitaan yllytyksestä rikokseen kuten tekijä.

Kun lentosotamies A ja varusmiesalikersantti B olivat sotilaiden kuljetusta suorittavan kuorma-auton ohjaamossa matkustajina ollessaan ajon aikana autoa ohjanneen lentosotamies C:n ajotaitoon, rohkeuteen ja omanarvontuntoon autonkuljettajana vetoavin ja häntä ärsyttävin ja kiihoittavin puhein, joita A oli vielä tehostanut painamalla jalallaan auton kaasupoljinta, tahallansa taivuttaneet C:tä määrysten vastaiseen ja törkeän varomattomaan ajoon, jolla oli osoitettu ilmeistä välinpitämättömyyttä toisten henkilöiden turvallisuutta kohtaan, ja kun A:n ja B:n yllytyksestä, jota he olivat jatkaneet vielä senkin jälkeen, kun he olivat havainneet C:n sen johdosta taipuneen sanotunlaiseen ajoon, oli ollut osaltaan seurauksena mm. eräiden sotilaiden kuolemien ja toisten saamat vaikeat ja vaikeasta vähäisemmät ruumiinvammat, A ja B tuomittiin rangaistukseen yllytyksestä yksin teoin tehtyihin palvelusvelvollisuuden rikkomiseen ja törkeään varomattomuuteen liikenteessä sekä tuon yllytyksen kanssa yksin teoin tehdystä kuolemantuottamuksesta ynnä vaikean ja vaikeasta vähäisemmän ruumiinvamman tuottamuksesta. KKO:1968-II-83.

A oli käyttänyt henkilöauton kuljettajana 7-vuotiaasta tyttärestään, jolta tämän ikä huomioon ottaen oli puuttunut kyky itsenäisesti ilman A:n välittömiä ohjauksellisia toimenpiteitä kuljettaa ajoneuvoa. A:ta oli pidettävä kuljettajana. Kun A tällöin oli ollut alkoholin vaikutuksen alaisena sekä laiminlyönyt olosuhteiden edellyttämän huolellisuuden ja varovaisuuden noudattamisen, A on tuomittu siitä rangaistukseen. KKO:1977-II-16. Vrt. KKO:1985-II-54.

A ja B olivat jo pitemmän aikaa suunnitelleet B:n aviomiehen C:n surmaamista. Sopivan tilaisuuden ilmaannuttua B ilmoitti siitä puhelimitse A:lle, jolloin he samalla sopivat C:n surmaamisesta vielä samana iltana. Sopimuksen mukaisesti A surmasi C:n B:n osallistumatta surmatekoon. B, jonka katsottiin sopimalla A:n kanssa surmateosta saaneen tämän ryhtymään vakaasta harkinnasta tapahtuneeseen C:n surmaamiseen tuomittiin rangaistukseen yllytyksestä murhaan. KKO:1983-II-61.

Ks. KKO:2000:112 tämän lain 40:9:n alla.
Ks. KKO:2004:120.

6 §. (13.6.2003/515) *Avunanto.* Joka ennen rikosta tai sen aikana neuvon, toimin tai muilla tavoin tahallaan auttaa toista tahallisen rikoksen tai sen rangaistavaan yrityksen tekemisessä, tuomitaan avunannosta rikokseen saman lainkohdan mukaan kuin tekijä. Rangaistusta määrättäessä sovelletaan kuitenkin, mitä 6 luvun 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa sekä 2 ja 4 momentissa säädetään.

Yllytyksestä rangaistavaan avunantoon rangaistaan avunantona.

Syytetyt, jotka olivat olleet tietoisia siitä, että heidän juttuun todistajaksi haastamansa henkilö tulisi todistuksessaan salaamaan erään asiaan vaikuttavan seikan, mutta joiden ei ollut näytetty yllyttäneen todistajaksi haastettua ja sanotun seikan salannutta tähän salaamiseen, tuomittiin avunannosta perättömän lausuman antamiseen. KKO:1967-II-64.

Yhtiö X:n edustajat olivat ostaneet X:lle kiinteistön A:n edustamalta kiinteistöyhtiö Y:lta. Koska X:n edustajien oli täytynyt käsitellä, että A antassaan Y:n puolesta veroilmoituksen todennäköisesti tuli käyttämään kaupunkirajaa siihen merkittyine, todellista alhaisempine kaupunkirajoihin hyödyntäen pidättäytyä veroa ja he olivat suhtautuneet tähän mahdollisuuteen hyväksyvästi tai ainakin välinpitämättömästi, heidät tuomittiin avunannosta A:n törkeään veropetokseen. KKO:1984-II-105.

Ks. KKO:1988:93 PK 20:6:n alla, Si 235.

Syyttäjä oli syyttänyt A:ta törkeästä huumausainerikoksesta esittäen A:n yhdessä B:n kanssa pitäneen hallussaan tiettyä maahan kaitvutta amfetamiinierää. Kun kysymyksessä oli vain saman teon oikeudellinen arviointi, A:n syyksi esitetyn rangaistusvaatimuksen perusteella voitiin lukea, että hän oli teollaan edistänyt B:n rikosta, sekä tuomita A avunannosta törkeään huumausainerikokseen. (Ään.) KKO:1994:64. Vrt. KKO:1996:16.

Ks. KKO:1995:156 tämän lain 5:3:n alla.

A oli tuonut autolla Virola Suomeen suuren määrän huumausaineita. B oli A:n pyynnöstä matkalla mukana matkustajana siten, että he näyttivät pariskunnalta. B:n mukanaolon katsottiin vähentäneen A:n riskiä joutua tullitarkastukseen ja kiinni huumausainerikoksesta.

B:n toiminta saattoi siten tulla rangaistavaksi avunantona. Kysymys siitä, voitiinko B:n katsoa tietneen tai pitäneen varsin todennäköisenä, että A oli salakuljettamassa huumausaineita ja voitiinko teko siten lukea B:n syyksi tahallisenä. (Ään.) KKO:2001:117.

Ks. KKO:2003:17 32:2:n alla ja KKO:1991:100 21:12:n alla.

7 §. (13.6.2003/515) *Erityiset henkilöön liittyvät olosuhteet.* Erityinen henkilöön liittyvä olosuhde, joka poistaa jonkin teon rangaistavuuden taikka vähentää tai enentää sitä, koskee ainoastaan mainituissa suhteissa olevaa tekijää, yllyttäjää tai avunantajaa.

Yllyttäjää tai avunantajaa ei vapauta rangaistusvastuusta se, ettei häntä koske sellainen erityinen henkilöön liittyvä olosuhde, joka perustaa tekijän teon rangaistavuuden.

8 §. (13.6.2003/515) *Oikeushenkilön puolesta toimiminen.* Yhteisön, säätiön tai muun oikeushenkilön lakimääräisen toimielimen tai johdon jäsen sekä oikeushenkilössä tosiasiallista päätösvaltaa käyttävä taikka sen puolesta työ- tai virkasuhteessa tai toimeksiannon perusteella muutoin toimiva henkilö voidaan tuomita oikeushenkilön toiminnassa tehdystä rikoksesta rangaistukseen siitä huolimatta, ettei hän täytä rikoksen tunnusmerkistössä tekijälle asetettuja erityisehtoja, jos oikeushenkilö nuo ehdot täyttää.

Jos rikos on tehty elinkeinonharjoittajan liikkeeseen kuuluvassa tai muussa oikeushenkilön toimintaan rinnastettavassa järjestäytyneessä toiminnassa, sovelletaan vastaavasti, mitä 1 momentissa säädetään oikeushenkilön toiminnassa tehdystä rikoksesta.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta, jos asiaa muualla laissa säädetään toisin.

6 luku. Rangaistuksen määräämisestä (13.6.2003/515)

6 luku on muutettu L:lla 13.6.2003/515, joka tuli voimaan 1.1.2004.

Yleiset säännökset (13.6.2003/515)

1 §. (13.6.2003/515) *Rangaistuslajit.* Yleisiä rangaistuslajeja ovat rikesakko, sakko, ehdollinen vankeus, yhdyskuntapalvelu ja ehdoton vankeus.

Erityinen rangaistus alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta on nuorisorangaistus. (21.12.2004/1195)

Erityisiä rangaistuksia virkamiehille varten ovat varoitukset ja viraltapano. (21.12.2004/1195)

Sotilaan ja muun 45 luvun alaisen henkilön kurinpitörangaistuksia ovat varoitus, poistumisrangaistus, kurinpitosakko ja aresti. Sovellettaessa muuhun kuin 45 luvun alaiseen henkilöön säännöstä, jossa säädetään seuraamukseksi kurinpitörangaistus, hänet tuomitaan kurinpitörangaistuksen sijasta sakkoon. (21.12.2004/1195)

Oikeushenkilölle tuomitaan yhteisösakko siten kuin 9 luvussa säädetään. (21.12.2004/1195)

Ks. L:n 21.12.2004/1195 voimaantulosäännöstä 6:10 a:n alla.

Ks. L yhdyskuntapalvelusta, Ri 202; ks. myös Ri 2:18.

2 §. (13.6.2003/515) *Rangaistusasteikko ja siitä poikkeaminen.* Rangaistus määrätään noudattaen rikoksesta säädettyä rangaistusasteikkoa. Siitä voidaan poiketa siten kuin 8 §:ssä säädetään. Asteikon mukainen enimmäisrangaistus voidaan ylittää siten kuin 7 luvussa säädetään.

3 §. (13.6.2003/515) *Rangaistuksen määräämisen läh-*

poissaolosta oikeudesta vastaajana yhteisiin rangaistuksiin, vaikka heille oli tuon poissaolon varalta asetettu uhkasakot. Koska rikoslain 7 luvun säännökset yhteisestä rangaistuksesta eivät koskeneet tuolaista uhkasakkoa eikä alioikeuden näin ollen olisi tullut määrätä siitä ja syyksi lukemistaan rikoksista yhteisiä rangaistuksia, alioikeuden päätöstä oikaistiin. KKO:1993:37.

4 §. (19.4.1991/697) *Muut seuraamukset.* Jos jostakin rikoksesta on yleisen rangaistuksen ohella tuomittava viraltapano tai muu seuraamus, seuraamus on laissa säädettyin edellytyksin tuomittava myös yhteisen rangaistuksen ohella.

Samalla kertaan tuomittavista rikoksista määrätään vain yksi nuorisorangaistus. (21.12.2004/1195)

Ks. L:n 21.12.2004/1195 voimaantulosäännöstä 6:10 a:n alla.

5 §. (19.4.1991/697) *Yhteisen rangaistuksen mittaaminen.* Yhteisen vankeusrangaistuksen ja sakkorangaistuksen mittaamisessa noudatetaan soveltuvin osin 6 luvun säännöksiä.

Yhteistä rangaistusta mitattaessa lähtökohdaksi on otettava siitä rikoksesta tuomittava rangaistus, josta tuomioistuimen harkinnan mukaan olisi tuleva ankarin rangaistus, sekä mitattava rikoksista yhteinen rangaistus siten, että se on oikeudenmukaisessa suhteessa myös rikosten lukumäärään, vakavuuteen ja keskinäiseen yhteyteen. Jos jokin 6 luvussa tarkoitettu rangaistuksen koventamis- tai lieventämisperuste taikka luvussa mainittu muu seikka koskee vain jotakin tai joitakin samalla kertaan tuomittavista rikoksista, se on kohtuullisessa määrin otettava huomioon yhteistä rangaistusta mitattaessa.

Muutoksenhaku kohdistui vain osaan vastaajan syyksi luetuista rikoksista, joista oli määrätty yhteinen rangaistus. Mitattaessa yhteistä rangaistusta muutoksenhauun johdosta oli rikoslain 7 luvun 5 §:ssä säädettyjen yhteisen rangaistuksen mittaamisperusteiden mukaisesti arvioitava kaikkiin samalla kertaan syyksiluettuihin rikoksiin liittyviä seikkoja. KKO:2001:108.

6 §. (8.8.1997/751) *Aikaisemmin tuomitun vankeusrangaistuksen huomioon ottaminen.* Jos ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomittua syytetään hänen ennen tämän rangaistuksen tuomitsemista tekemästään muusta rikoksesta, voidaan aikaisempi ehdoton vankeusrangaistus ottaa uutta rangaistusta määrättäessä kohtuuden mukaan huomioon rangaistusta alentavana tai lieventävänä seikkana. Uudesta rikoksesta voidaan myös tuomita laissa sille säädettyä vähimmäisaikaa lyhyempään vankeusrangaistukseen tai katsoa aikaisempi rangaistus riittäväksi seuraamukseksi myös myöhemmin käsiteltäväksi tuleesta rikoksesta.

Tuomiossa on ilmoitettava, mikä aikaisempi tuomio tai mitkä aikaisemmat tuomiot on otettu huomioon rangaistusta tämän pykälän mukaan mitattaessa.

Ks. OK 31:9 a, Pr 101.

Rikoslain 2 luvun 2 §:n 1 momentissa vankeusrangaistukselle säädettyä vähimmäisaikaa ei saanut alittaa otettaessa huomioon aikaisemmin tuomittu vankeusrangaistus. KKO:2000:10.

Aikaisempi ehdoton vankeusrangaistus voitiin ottaa kohtuuden mukaan huomioon myös sakkorangaistusta määrättäessä. (Ään.) KKO:2003:8.

Ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomittua syytetään hänen tämän tuomion jälkeen tekemästään uudesta rikoksesta. Tästä hänelle ehdotonta vankeusrangaistusta tuomitessa ei voitu rangaistusta alentavina ottaa huomioon sellaisia ensiksi mainitun ehdottoman vankeusrangaistuksen tuomitsemisen jälkeen tuomittuja ehdottomia vankeusrangaistuksia, joita koskevat rikokset oli tehty ennen ensiksi mainittua tuomiota. KKO:2004:130.

7 §. (13.6.2003/515) *Aikaisemmin tuomitun yhdyskuntapalvelurangaistuksen huomioon ottaminen.* Aikaisem-

min tuomittu yhdyskuntapalvelurangaistus voidaan ottaa uutta rangaistusta tuomitessa huomioon vastaavalla tavalla kuin aikaisempi ehdoton vankeusrangaistus 6 §:n mukaan.

8 §. (21.12.2004/1195) *Aikaisemmin tuomitun nuorisorangaistuksen huomioon ottaminen.* Jos nuorisorangaistukseen tuomittu olisi tuomittava ehdottomaan vankeusrangaistukseen ennen nuorisorangaistuksen tuomitsemista tehdystä rikoksesta tai nuorisorangaistuksen tuomitsemisen jälkeen, mutta ennen sen täytäntöönpanon päättymistä tehdystä uudesta rikoksesta, hänet voidaan tuomita tästä rikoksesta ja nuorisorangaistukseen johtaneesta rikoksesta yhteiseen ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Jo täytäntöön pantua nuorisorangaistusta vastaava osa on otettava huomioon siten kuin nuorisorangaistuksesta annetun lain 19 §:ssä säädetään.

Ks. L:n 21.12.2004/1195 voimaantulosäännöstä 6:10 a:n alla.

Ks. L nuorisorangaistuksesta 19 ja 20 §, Ri 204 a.

9 § on kumottu L:lla 8.8.1997/751.

8 luku. Vanhentumisesta (11.4.2003/297)

8 luku on muutettu L:lla 11.4.2003/297, joka tuli voimaan 1.1.2006.

1 §. (11.4.2003/297) *Syyteoikeuden vanhentuminen.* Oikeus syyttää rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on elinkautinen vankeusrangaistus, ei vanhennu. Syyteoikeus ei vanhennu myöskään, jos kysymyksessä on sodankäyntirikos, törkeä sodankäyntirikos, ihmisoi-
keuksien loukkaaminen poikkeuksellisissa oloissa tai törkeä ihmisoi-
keuksien loukkaaminen poikkeuksellisissa oloissa. (22.12.2005/1161)

Syyteoikeus vanhentuu, jollei syytetty ole nostettu

1) kahdessakymmenessä vuodessa, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta määrääjäksi yli kahdeksan vuoden,

2) kymmenessä vuodessa, jos ankarin rangaistus on yli kaksi vuotta ja enintään kahdeksan vuotta vankeutta,

3) viidessä vuodessa, jos ankarin rangaistus on yli vuosi ja enintään kaksi vuotta vankeutta, ja

4) kahdessa vuodessa, jos ankarin rangaistus on enintään vuosi vankeutta tai sakkoo.

Ankarimmalla rangaistuksella tarkoitetaan sitä rangaistusta, joka tekoon sovellettavassa rangaistussäännöksessä on säädetty enimmäisrangaistukseksi.

Virkarikosten vanhentumisaika on kuitenkin vähintään viisi vuotta. Ympäristön turmelemisen, luonnonsuojelurikoksen ja rakennussuojelurikoksen vanhentumisaika on kymmenen vuotta. Aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain (300/1979) 28 §:ssä tarkoitettua, ulkomaiselta alukselta Suomen talousvyöhykkeellä tehdyn ympäristön turmelemisen, törkeän ympäristön turmelemisen, ympäristöririkomuksen ja tuottamuksellisen ympäristön turmelemisen vanhentumisaika on kolme vuotta. Ulkomaiselta alukselta Suomen talousvyöhykkeellä tehdyn kalastusrikoksen lyhin vanhentumisaika on kolme vuotta. (22.12.2005/1161)

Lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ja törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön syyteoikeus vanhentuu aikaisintaan, kun asianomistaja täyttää kaksikymmentäkahdeksan vuotta. Sama koskee kahdeksaatoista vuotta

nuorempaan henkilöön kohdistunutta raiskausta, törkeää raiskausta ja pakottamista sukupuoliyhteyteen. (22.12.2005/1161)

L. 22.12.2005/1161 tuli voimaan 1.1.2006.

Ks. 11:1-2, 11:4-6, 12:4, 12:6, 13:2, 20 luku, 21:2, 34 a:1, sekä 40 ja 48 luku.

Ks. KKO:1985-II-3 ja KKO:1981-II-154.

2 §. (11.4.2003/297) *Syyteoikeuden vanhentumisaajan alkaminen.* Edellä 1 §:ssä mainitut ajat lasketaan rikoksen tekopäivästä. Jos rikoksen tunnusmerkistössä säädetään laiminlyönti rangaistavaksi, syyteoikeus alkaa vanhentua, kun laiminlyönti teko olisi viimeistään tullut tehdä. Jos rikoksen tunnusmerkistössä edellytetään määrätyn seurauksen syntymistä, aika lasketaan tuon seurauksen ilmenemispäivästä.

Jos rikolliseen tekoon sisältyy lainvastaisen asiointilan ylläpitäminen, syyteoikeuden vanhentumisaika alkaa vasta sellaisen tilan päättymisestä.

Syyteoikeus osallisuudesta rikokseen alkaa vanhentua samana päivänä kuin syyteoikeus pääteosta.

Ks. KKO:1967-II-71, KKO:1985-II-6, KKO:1986-II-88, KKO:1989:101.

Ks. KKO:1997:11 tämän lain 32:1:n alla.

3 §. (11.4.2003/297) *Syyteoikeuden vanhentumisen katkeaminen.* Syyte katsotaan vanhentumisaajan kulumisen katkaisevalla tavalla nostetuksi, kun syytettävälle on laillisesti annettu haaste tiedoksi tai häntä vastaan on hänen henkilökohtaisesti oikeudenkäynnissä läsnä ollessaan tehty rangaistusvaatimus.

Syytteen nostaminen jutussa, joka sittemmin jää tutkimatta tai jossa syyte peruutetaan, ei katkaise syyteoikeuden vanhentumista.

Ks. tämän luvun 6 §.

Ks. KKO:1986-II-155.

Ks. KKO:2000:107 Keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen 7 artiklan alla, Pr 708.

4 §. (11.4.2003/297) *Syyteoikeuden vanhentumisaajan jatkaminen.* Syyteoikeuden vanhentumisaikaa voidaan hakemuksesta jatkaa kerran yhdellä vuodella, jos

1) rikoksen esitutkinta vaatii erityisiä, aikaa vieviä tutkintatoimenpiteitä, joiden vuoksi tutkinta olisi vanhentumisaajan päättyessä selvästi keskeneräinen,

2) rikos on tullut esitutkintaan poikkeuksellisen myöhään tai

3) rikoksesta vastaajaksi haastettava pakoilee eikä hänelle sen vuoksi todennäköisesti saataisi annetuksi haastetta tiedoksi ennen vanhentumisaajan päättymistä ja erittäin tärkeä yleinen etu vaatii vanhentumisaajan jatkamista.

5 §. (11.4.2003/297) *Menettely syyteoikeuden vanhentumisaikaa jatkettaessa.* Syyteoikeuden vanhentumisaajan jatkamisesta päättää se tuomioistuin, jossa syyte rikoksesta voitaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvun mukaan tutkia. Hakemuksen vanhentumisaajan jatkamisesta voi tehdä virallinen syyttäjä sekä asianomistaja, jos hänellä on mainitun lain 1 luvun 14 §:n 1 tai 2 momentissa tai 15 §:n 1 momentissa tarkoitettu oikeus ajaa syytettyä rikoksesta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ennen vanhentumisaajan päättymistä.

Vanhentumisaajan jatkamista koskeva hakemus on otettava tuomioistuimen käsiteltäväksi viipymättä. Se voidaan käsitellä käräjäoikeudessa, jossa on yksin puheenjohtaja.

Jos on todennäköistä, että tiettyä henkilöä tullaan syyttämään rikoksesta, jota 4 §:n 1 tai 2 kohdan perusteella tehty hakemus vanhentumisaajan jatkamisesta koskee, hänelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksesta. Kutsu voidaan toimittaa henkilökohtaisesti tai postitse.

Hakemuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätöksestä saa kannella ylemmälle tuomioistuimelle kolmessakymmenessä päivässä. Kantelu on käsiteltävä kiireellisenä.

Ks. ROL 4 luku sekä 1:14 ja 1:15, Pr 102.

6 §. (11.4.2003/297) *Rangaistuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen.* Oikeus tuomita rangaistus 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua rikoksesta ei vanhennu. (22.12.2005/1161)

Rangaistusta muusta kuin 1 momentissa tarkoitettua rikoksesta ei saa tuomita, kun 2 §:ssä mainitusta päivästä on kulunut

1) kolmekymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta määräajaksi yli kahdeksan vuoden,

2) kaksikymmentä vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta yli kaksi vuotta ja enintään kahdeksan vuotta,

3) kymmenen vuotta, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta enintään kaksi vuotta tai sakkoo.

Edellä 1 §:n 5 momentissa tarkoitettua rikoksesta ei saa tuomita rangaistusta sen jälkeen, kun tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettu määräaika on kulunut ja kymmenen vuotta on kulunut siitä, kun asianomistaja on täyttänyt kaksikymmentäkahdeksan vuotta. (22.12.2005/1161)

Tuomittu rangaistus raukeaa, jos sitä koskeva tuomio ei ole tullut täytäntöönpanokelpoiseksi ennen 2 tai 3 momentissa tarkoitettua ajan täyttymistä. (22.12.2005/1161)

L. 22.12.2005/1161 tuli voimaan 1.1.2006.

7 §. (11.4.2003/297) *Yhteisösakkoa koskevan vaateen vanhentuminen.* Yhteisösakkoa koskevan vaateen vanhentumisaika on sama kuin vaateen perusteena olevan rikoksen vanhentumisaika. Lyhin vanhentumisaika on kuitenkin viisi vuotta.

8 §. (11.4.2003/297) *Asetetun uhkasakon tuomitsemisen estävä vanhentuminen.* Oikeus tuomita tuomioistui-
men oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi asettama uhkasakko vanhentuu kahdessa vuodessa uhkasakon asettamisesta.

Ks. OK 17:15 ja 17:26, Pr 101; ROL 8:1, 8:4 ja 8:5, Pr 102.

9 §. (22.12.2005/1161) *Menettämisseuraamuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen.* Menettämisseuraamusta ei saa tuomita, mikäli teosta ei vanhentumisen vuoksi saa tuomita rangaistusta. Menettämisseuraamuksen lyhin vanhentumisaika on kuitenkin viisi vuotta. Jos menettämisseuraamus koskee 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettua rikoksentekevälinitä tai 5 §:ssä tarkoitettua muuta omaisuutta, menettämisseuraamus ei kuitenkaan vanhennu.

Ks. 10:4 ja 10:5.

10 §. (11.4.2003/297) *Tuomitun vankeusrangaistuksen raukeaminen.* Elinkautinen vankeusrangaistus ja 1 §:n 1 momentissa mainitusta rikoksesta tuomittu määräaikainen vankeusrangaistus eivät raukea. (22.12.2005/1161)

Määräaikainen vankeusrangaistus raukeaa, jollei ran-

gaistuksen täytäntöönpano ole lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä laskettuna alkanut

1) kahdessakymmenessä vuodessa, jos rangaistus on yli kahdeksan vuotta,

2) viidessätoista vuodessa, jos rangaistus on yli neljä ja enintään kahdeksan vuotta,

3) kymmenessä vuodessa, jos rangaistus on yli vuoden ja enintään neljä vuotta, ja

4) viidessä vuodessa, jos rangaistus on enintään vuosi. Sakon muuntorangaistus raukeaa, jollei sen täytäntöönpano ole alkanut kolmessa vuodessa lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä.

Ks. VankeusL 2 luku, 23.9.2005/767, joka on Ri 215, 7:8:n alla.

11 §. (11.4.2003/297) *Tuomitun yhdyskuntapalvelurangaistuksen raukeaminen.* Yhdyskuntapalvelurangaistus raukeaa samoin kuin sitä vastaava vankeusrangaistus.

12 §. (11.4.2003/297) *Tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanon raukeaminen eräissä tapauksissa.* Jos vankeusrangaistuksen, yhdyskuntapalvelurangaistuksen tai sakon muuntorangaistuksen täytäntöönpano on keskeytynyt tai ehdonalaisten vapautteen päästetty on määrätty menettämään vapautensa, täytäntöönpanon jatkamisessa on vastaavasti sovellettava 10 ja 11 §:n säännöksiä. Määräaikaisen vankeusrangaistuksen ja yhdyskuntapalvelurangaistuksen raukeamiseen johtava aika määräytyy jäljellä olevan rangaistuksen mukaan, ja jos useita rangaistuksia on niitä täytäntöönpanossa laskettu yhteen, yhteenlasketusta rangaistuksesta jäljellä olevan ajan mukaan. Aika on laskettava keskeytymispäivästä ja, mikäli ehdonalaisten vapaus on määrätty menetetyksi tai ehdollinen rangaistus pantavaksi täytäntöön, siitä päivästä, jona menettämistä tai täytäntöönpanoa koskeva lainvoiman saanut tuomio annettiin.

12 a §. (22.12.2005/1161) *Tuomitun nuorisorangaistuksen raukeaminen.* Nuorisorangaistus raukeaa, jollei sen täytäntöönpano ole alkanut kolmessa vuodessa lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä.

Ks. L nuorisorangaistuksesta, Ri 204 a.

13 §. (11.4.2003/297) *Tuomitun sakkorangaistuksen raukeaminen.* Sakkorangaistus raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä, jollei sakotetulle ole sitä ennen määrätty muuntorangaistusta. Jos muuntorangaistus on määrätty, on sakotetulla oikeus mainitun ajan kuluttuakin maksaa sakko niin kuin siitä erikseen säädetään. Edellä sakosta säädetty koskee myös tuomittua uhkasakkoa.

Tuomittu yhteisösakko raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä.

Ks. L sakon täytäntöönpanosta 35 §, Ri 216.

Ks. KKO:1984-II-167.

14 §. (22.12.2005/1161) *Tuomitun menettämisseuraamuksen raukeaminen.* Menettämisseuraamusta ei saa panna täytäntöön, kun kymmenen vuotta on kulunut lainvoiman saaneen tuomion antamispäivästä. Jos menettämisseuraamus koskee 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettua rikoksentekevälinettä tai 5 §:ssä tarkoitettua muuta omaisuutta, menettämisseuraamuksen täytäntöönpano ei kuitenkaan raukea.

Ks. 10:4 ja 10:5.

15 §. (11.4.2003/297) *Ulosmittauksen vaikutus.* Jos 13

ja 14 §:ssä tarkoitetun täytäntöönpanon toteuttamiseksi on vanhentumisaajan kuluessa toimitettu ulosmittaus, täytäntöönpanon saa saattaa loppuun ulosmitatun omaisuuden osalta.

16 §. (11.4.2003/297) *Kuoleman vaikutus täytäntöönpanoon.* Sakkorangaistus ja uhkasakko raukeavat tuomitun kuollessa. Täytäntöönpanon, jonka toteuttamiseksi on tuomitun eläessä toimitettu ulosmittaus, saa kuitenkin saattaa loppuun ulosmitatun omaisuuden osalta.

Rikoksentekeijän tai muun menettämisseuraamuksesta vastuussa olevan henkilön kuoltua on seuraamus tuomitava kuolinpesän varoista, jollei menetetyksi tuomitseminen olisi kohtuutonta.

Jos menettämisseuraamukseen tuomittu on kuollut, täytäntöönpano on kohdistettava hänen kuolinpesäänsä. Kuolinpesän osakkailla on kuitenkin oikeus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuomion täytäntöönpanemiseksi on ulosmitattu kuolinpesän omaisuutta tai sanottua omaisuutta on otettu valtion haltuun, saattaa jutun ensimmäisenä oikeusasteena käsitelleen tuomioistuimen ratkaistavaksi, onko täytäntöönpano raukeava siitä syystä, että menettämistä on pidettävä kohtuuttomana.

17 §. (11.4.2003/297) *Vanhentumisaajan päätyminen.* Vanhentumisaika päättyy sen alkamispäivää järjestysnumeroltaan vastaavaa päivää edeltävän vuorokauden päättyessä.

18 §. (11.4.2003/297) *Viittaussäännös.* Ehdollisen vankeuden raukeamisesta säädetään 2 b luvun 3 §:n 2 momentissa. (22.12.2005/1161)

Vanhentumisesta rangaistusmääräysmenettelyssä säädetään rangaistusmääräysmenettelystä annetussa laissa (692/1993). Rikesakon raukeamisesta säädetään rikesakomenettelystä annetussa laissa (66/1983).

Sotilaille ja muulle rikoslain 45 luvun alaiselle henkilölle tuomitavan kurinpitörangaistuksen vanhentumisesta säädetään sotilaskurinpitolaissa (331/1983).

Ks. RL 2 b luku; L rangaistusmääräysmenettelystä 11 ja 13 §, Pr 211; L rikesakomenettelystä 10 §, Pr 213; SotilaskurinpitoL 6 §, Pr 219.

9 luku. Oikeushenkilön rangaistusvastausta (21.4.1995/743)

1 §. (31.1.2003/61) *Soveltamisala.* Yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö, jonka toiminnassa on tehty rikos, on virallisen syyttäjän vaatimuksesta tuomittava rikoksen johdosta yhteisösakkoon, jos se on tässä laissa säädetty rikoksen seuraamukseksi.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta julkisen vallan käytössä tehtyyn rikokseen.

Ks. RL 16:18, 17:24, 20:13, 25:10, 29:10, 30:13, 32:14, 33:7, 34:13, 34 a:8, 36:9, 37:14, 46:14, 47:9, 48:9 ja 51:8.

2 §. (31.1.2003/61) *Rangaistusvastuun edellytykset.* Oikeushenkilö tuomitaan yhteisösakkoon, jos sen lakisääteiseen toimielimeen tai muuhun johtoon kuuluva taikka oikeushenkilössä tosiasiallista päätösvaltaa käyttävä on ollut osallinen rikokseen tai sallinut rikoksen tekemisen taikka jos sen toiminnassa ei ole noudatettu vaadittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta rikoksen ehkäisemiseksi.

Yhteisösakkoon tuomitaan, vaikkei rikoksentekeijää saada selville tai muusta syystä tuomita rangaistukseen.

Yhteisösaksoon ei kuitenkaan tuomita sellaisen asianomistajarikoksen johdosta, jota asianomistaja ei ilmoita syytteeseen pantavaksi, ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

3 §. (21.4.1995/743) *Rikoksentehtäjän ja oikeushenkilön välinen suhde.* Rikos katsotaan oikeushenkilön toiminnassa tehdyksi, jos sen tekijä on toiminut oikeushenkilön puolesta tai hyväksi ja hän kuuluu oikeushenkilön johtoon tai on virka- tai työsuhteessa oikeushenkilöön taikka on toiminut oikeushenkilön edustajalta saamansa toimeksiannon perusteella.

Oikeushenkilöllä ei ole oikeutta saada rikoksentehtäjältä korvausta maksamastaan yhteisösakosta, ellei korvausvelvollisuus perustu yhteisöistä tai säätiöistä annettuihin säädöksiin.

4 §. (31.1.2003/61) *Tuomitsematta jättäminen.* Tuomioistuin saa jättää oikeushenkilön tuomitsematta yhteisösaksoon, jos:

1) oikeushenkilön 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu laiminlyönti taikka johdon tai oikeushenkilössä tosiasiallista päätösvaltaa käyttävän osuus rikoksessa on vähäinen; taikka

2) oikeushenkilön toiminnassa tehty rikos on vähäinen.

Tuomioistuin saa jättää tuomitsematta yhteisösaksoon myös silloin, kun rangaistusta olisi pidettävä kohtuuttomana ottaen huomioon:

1) oikeushenkilölle rikoksesta aiheutuneet muut seuraukset;

2) oikeushenkilön toimet uusien rikosten ehkäisemiseksi, rikoksen vaikutusten ehkäisemiseksi tai poistamiseksi taikka laiminlyönnin ja rikoksen selvittämisen edistämiseksi; taikka

3) sen, että oikeushenkilön johtoon kuuluva tuomitaan rikoksesta rangaistukseen, jos oikeushenkilö on pieni, rangaistukseen tuomitettavan omistussuus oikeushenkilössä on suuri tai hänen henkilökohtainen vastuunsa oikeushenkilön velvoitteista on merkittävä.

Ks. KKO:2002:39.

5 §. (9.11.2001/971) *Yhteisösakko.* Yhteisösakko tuomitaan määrättyinä. Alin yhteisösakon rahamäärä on 850 ja ylin 850 000 euroa.

6 §. (21.4.1995/743) *Yhteisösakon mittaamisperusteet.* Yhteisösakon rahamäärä vahvistetaan oikeushenkilön 2 §:ssä tarkoitettua laiminlyönnin laadun ja laajuuden tai johdon osuuden sekä oikeushenkilön taloudellisen aseman mukaan.

Laiminlyönnin ja johdon osuuden merkitystä arvioitaessa otetaan huomioon tehdyn rikoksen laji ja vakavuus, rikollisen toiminnan laajuus, tekijän asema oikeushenkilön toimielimissä, se, osoittaako oikeushenkilön velvollisuuksien rikkominen piittaamattomuutta lain säännöksistä tai viranomaisien määräyksistä, sekä muualla laissa säädetyt rangaistuksen mittaamisperusteet.

Taloudellista asemaa arvioitaessa otetaan huomioon oikeushenkilön koko, vakavaraisuus, toiminnan taloudellinen tulos sekä muut oikeushenkilön talouden arvioimiseen olennaisesti vaikuttavat seikat.

7 §. (31.1.2003/61) *Rangaistusvaatimuksen tekemättä jättäminen.* Virallinen syyttäjä saa jättää rangaistusvaati-

muksen oikeushenkilöä vastaan tekemättä, jos:

1) oikeushenkilön 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu laiminlyönti tai sen johdon taikka oikeushenkilössä tosiasiallista päätösvaltaa käyttävän osuus rikoksessa on ollut vähäinen taikka

2) oikeushenkilön toiminnassa tehdystä rikoksesta ei ole aiheutunut muuta kuin vähäistä vahinkoa tai vaaraa ja oikeushenkilö on vapaaehtoisesti ryhtynyt tarpeellisiin toimiin uusien rikosten ehkäisemiseksi.

Rangaistusvaatimus saadaan jättää tekemättä myös, jos rikoksentehtäjä 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitussa tapauksessa on jo tuomittu rangaistukseen ja on odotettavissa, ettei oikeushenkilö tämän vuoksi tuomittaisi yhteisösaksoon.

Päätös jättää rangaistusvaatimus oikeushenkilöä vastaan tekemättä tai peruuttaa vaatimus annetaan oikeushenkilölle tiedoksi postitse tai noudattaen soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa säädetään. Päätökseen sovelletaan vastaavasti, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 10 ja 11 §:ssä säädetään päätöksestä jättää syyttämättä. Mainittu lain 1 luvun 10 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa syyttäjän on syyllisyyttä koskevan ratkaisunsa asemesta saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi kysymys oikeushenkilön rankaisemisen perusteiden olemassaolosta.

Rangaistusvaatimuksen peruuttamiseen 1 momentin nojalla sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 12 §:ssä säädetään syytteen peruuttamisesta. Tieto peruuttamisesta on kuitenkin annettava vain oikeushenkilölle.

Ks. OK 11 luku, Pr 101; ROL 1:10, 1:11 ja 1:12, Pr 102.

8 §. (21.4.1995/743) *Yhteinen yhteisösakko.* Jos oikeushenkilö on tuomittava samalla kertaa kahden tai useamman rikoksen johdosta, oikeushenkilö tuomitaan yhteiseen yhteisösaksoon noudattaen, mitä 5 ja 6 §:ssä säädetään.

Rikoksista, joista toinen on tehty sen jälkeen, kun toisesta oli jo tuomittu yhteisösakko, ei tuomita yhteistä rangaistusta. Jos lainvoiman saaneella tuomiolla yhteisösaksoon tuomitulle oikeushenkilölle vaaditaan rangaistusta ennen tämän rangaistuksen tuomitsemista tehdyn muun rikoksen johdosta, ei myöskään tuomita yhteistä yhteisösakkoa, mutta aikaisempi yhteisösakko on uutta rangaistusta määrättäessä otettava kohtuuden mukaan huomioon.

Vrt. RL 7 luku.

9 § on kumottu L:lla 11.4.2003/297.

10 §. (9.8.2002/673) *Yhteisösakon täytäntöönpano.* Yhteisösakko pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä.

Yhteisösakon sijasta ei saa määrätä muuntorangaistusta.

Ks. L sakon täytäntöönpanosta, Ri 216.

10 luku. Menettämisseuraamuksista (26.10.2001/875)

10 luku on lisätty L:lla 26.10.2001/875, joka tuli voimaan 1.1.2002.

1 §. (26.10.2001/875) *Menettämisseuraamuksen yleiset edellytykset.* Menettämisseuraamuksen määrittämisen edellytyksenä on laissa rangaistavaksi säädetty teko (rikos).

vuodeksi.

15 §. (24.7.1998/563) *Vangin laitton vapauttaminen.* Joka laittomasti

1) vapauttaa vangin, pidätetyn tai kiinniotetun taikka sotilaskurinpitalaissa (331/1983) tarkoitettuun arestiin määrätyn henkilön vankilasta tai muusta säilytyspaikasta tai häntä vartioivan, saattavan tai kuljettavan virkamiehen tai sotilaan huostasta taikka auttaa häntä pääsemään karkuun tai

2) estää toimivaltaista virkamiestä tai sotilasta ottamasta kiinni pakosalla olevaa vangittavaksi tai pidätettäväksi määrättyä tai kiinniotettavaa henkilöä, on tuomittava *vangin laittomasta vapauttamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ks. RL 2 a:1–2a:6 ja 4:6.

Kun syytetyt olivat vapauttaneet tutkimusta varten nimismiehen käskystä pidätetyn henkilön vanginvartijan huostasta, tuomittiin heidät RL 16:10 nojalla. KKO:1921-II-518.

Henkilö, joka oli virantoimituksessa olevan poliisikonstaapelin otettua erään miehen kiinni puistossa tapahtuneen alkoholin nauttimisen takia ja lähdettyä kuljettamaan häntä poliisiasemalle vapauttanut sanotun miehen käymällä poliisimieheen käsiksi, tuomittiin vangin vapauttamisesta. KKO:1971-II-95.

16 §. (24.7.1998/563) *Vangin karkaaminen.* Vanki, pidätetty tai viranomaisen huostassa oleva kiinniotettu taikka sotilaskurinpitalaissa tarkoitettuun arestiin määrätty henkilö, joka karkaa tai yrittää karata rangaistuslaitoksesta tai muusta säilöstä taikka häntä vartioivan, saattavan tai kuljettavan henkilön huostasta, on tuomittava *vangin karkaamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Kuljetuksen aikana vankiasemalla säilytetyt vangit, joista toinen oli rautasahalla sahanut vankisäiliön ikkunaristikkoa ja toinen samanaikaisesti tarkkaillut vartijan liikkumista, tuomittiin rangaistukseen vangin karkaamisesta. KKO:1977-II-31.

Karkaamisen yhteydessä sen peittämiseksi suoritettua syytetyin yllä olleiden vanginvaatteiden hävittämistä ei ollut luettava hänen viakseen eri rikoksena. KKO:1950-II-277.

Syytetty oli, kärsittyään täydelleen hänelle tuomitun vapausrangaistuksen ja jouduttuaan sen jälkeen vaarallisen rikoksenusijana eristykseen pakkolaitokseen, murtautumalla poistunut sanotusta laitoksesta. Poistuminen luettiin syytetyin syyksi karkaamisena. KKO:1964-II-65.

Vankeusvanki, joka ollessaan rangaistuslaitoksen ulkopuolella hoidettavana sairaalassa oli sieltä luvatta poistunut, tuomittiin rangaistukseen karkaamisesta. KKO:1973-II-18.

Päihtymyksen vuoksi säilöön pannun ja sieltä luvattomasti poistuneen henkilön katsottiin syyllistyneen karkaamiseen. KKO:1972-I-3.

Työsiirtolasta luvattomasti poistunutta ei voida tuomita vangin karkaamisesta rangaistukseen. KKO:1947-II-178; KKO:1948-II-91; KKO p 21.9.1948.

17 §. (24.7.1998/563) *Vangin varustautuminen aseella.* Vanki, pidätetty tai viranomaisen huostassa oleva kiinniotettu taikka sotilaskurinpitalaissa tarkoitettuun arestiin määrätty henkilö, joka vastoin hänen tietoonsa saatettua kieltoa valmistaa, hankkii tai pitää hallussaan ampuma- tai teräaseen tai niihin rinnastettavan hengen-vaarallisen välineen, on tuomittava *vangin varustautumisesta aseella* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

18 §. (12.7.2002/604) *Oikeushenkilön rangaistusvastuu.* Lahjuksen antamiseen, törkeään lahjuksen antamiseen ja lahjuksen antamiseen kansanedustajalle sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

Ks. RL 9 luku.

19 §. (24.7.1998/563) *Rajoitussäännös.* Tämän luvun

1–3 §:n säännöksiä ei sovelleta 17 luvun 6 §:ssä tarkoitettuihin tekoihin.

19 a § on kumottu L:lla 12.7.2002/604.

20 §. (12.7.2002/604) *Soveltamisalasäännökset.* Sovellettaessa tämän luvun 1–3 §:ää rikollisen teon kohteena olevaan virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, sellainen ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa taikka Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajotai esitutkintatehtävissä, ja julkista valtaa käyttävä henkilö sekä palvelusta toimittava sotilas.

Sovellettaessa tämän luvun 9 §:ää virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, sellainen ulkomainen virkamies, joka toimii Kansainvälisen rikostuomioistuimen palveluksessa taikka Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajotai esitutkintatehtävissä, ja julkista valtaa käyttävä henkilö.

Sovellettaessa tämän luvun 13 ja 14 §:ää rikollisen teon kohteena olevaan virkamieheen rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu julkista luottamustehtävää hoitava henkilö, julkisyhteisön työntekijä, ulkomainen virkamies, julkista valtaa käyttävä henkilö ja sotilas.

Sovellettaessa tämän luvun 14 a §:ää rikollisen teon kohteena olevaan kansanedustajaan rinnastetaan 40 luvun 11 §:ssä tarkoitettu ulkomaisen parlamentin jäsen.

Jos muualla kuin tässä laissa säädetään rikosoikeudellista virkavastuuta koskevien säännösten soveltamisesta muuhun kuin 1–4 momentissa tarkoitettuun henkilöön, hänet rinnastetaan rikollisen teon kohteena olevaan virkamieheen sovellettaessa tämän luvun 1–3, 9, 13 ja 14 §:ää.

17 luku. Rikoksista yleistä järjestystä vastaan (24.7.1998/563)

Ks. alaosastoa Tu 600, ”Yleinen järjestys ja eräät luvat”; erit. JärjestysL, Tu 608.

1 §. (24.7.1998/563) *Julkinen kehottaminen rikokseen.* Joka joukkotiedotusvälinettä käyttäen tai julkisesti väkijoukossa taikka yleisesti tietoon saatetussa kirjoituksessa tai muussa esityksessä kehottaa tai houkuttelee rikoksen tekemiseen siten, että kehoitus tai houkuttelu

1) aiheuttaa vaaran, että sellainen rikos tai sen rangaistava yritys tehdään, tai

2) muuten selvästi vaarantaa yleistä järjestystä tai turvallisuutta,

on tuomittava *julkisesta kehottamisesta rikokseen* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos kehottaminen tai houkutteleva aiheuttaa sen, että rikos tai sen rangaistava yritys tehdään, sovelletaan mitä 5 luvussa säädetään osallisuudesta rikokseen.

1 a §. (21.2.2003/142) *Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistuminen.* Se, joka:

1) perustamalla tai organisoimalla järjestäytyneen rikollisryhmän taikka värväämällä tai yrittämällä värvätä väkeä sitä varten,

2) varustamalla tai yrittämällä varustaa järjestäytynt-

tä rikollisryhmää räjähteillä, aseilla, ampumatarvikkeilla tai niiden valmistamiseen tarkoitetuilla aineilla tai tarvikkeilla taikka muilla vaarallisilla esineillä tai aineilla,

3) toimeenpanemalla, yrittämällä toimeenpanna tai antamalla järjestäytyneelle rikollisryhmälle koulutusta rikollista toimintaa varten,

4) hankkimalla, yrittämällä hankkia tai luovuttamalla järjestäytyneelle rikollisryhmälle toimitiloja tai muita sen tarvitsemia tiloja taikka kulkuvälineitä tai muita ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä välineitä,

5) suoraan tai välillisesti antamalla tai keräämällä varoja järjestäytyneen rikollisryhmän rikollisen toiminnan rahoittamiseksi,

6) hoitamalla järjestäytyneen rikollisryhmän tärkeitä taloudellisia asioita tai antamalla ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä taloudellisia tai oikeudellisia neuvoja tai

7) järjestäytyneen rikollisryhmän rikollisten tavoitteiden saavuttamista muulla olennaisella tavalla aktiivisesti edistämällä

osallistuu järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan, jossa tavoitteena on tehdä yksi tai useampi rikos, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, taikka yksi tai useampi 11 luvun 8 §:ssä tai 15 luvun 9 §:ssä tarkoitettu rikos, ja jos tällainen rikos tai sen rangaistava yritys tehdään, on tuomittava *järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistumisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. (30.12.2003/1372)

Mitä edellä 1 momentin 6 kohdassa säädetään oikeudellisesta neuvonnasta, ei koske rikoksen esitutkintaan tai tuomioistuinkäsittelyyn taikka rangaistuksen täytäntöönpanoon liittyvää oikeudellisen avustajan tai asiamiehen tehtävien hoitamista.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos teosta säädetään muualla laissa yhtä ankara tai ankarampi rangaistus.

Järjestäytyneellä rikollisryhmällä tarkoitetaan vähintään kolmen henkilön muodostamaa tietyn ajan koossa pysyvää rakenteeltaan jäsentynyttä yhteenliittymää, joka toimii yhteistuumin tehdäkseen 1 momentissa tarkoitettuja rikoksia.

Ks. L kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 30.12.2003/1371; TPA kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettu lain voimaantulosta 12.3.2004/172, SopS 20.

2 §. (24.7.1998/563) *Mellakka*. Joka väkijoukon selvästi aikoessa käyttää henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai aiheuttaa omaisuuteen kohdistuvaa huomattavaa vahinkoa osallistuu teoillaan väkijoukon toimintaan ja jättää tällöin noudattamatta toimivaltaisen viranomaisen laillisessa järjestyksessä antaman hajaantumiskäskyn, on tuomittava *mellakasta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Ks. Poliisil. 19 §, Ri 303 a.

3 §. (24.7.1998/563) *Väkivaltainen mellakka*. Joka väkijoukon tehdessä 16 luvun 1 §:ssä mainitun rikoksen, käyttäessään henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa tai aiheuttaessa huomattavaa vahinkoa omaisuudelle osallistuu

teoillaan väkijoukon toimintaan, on tuomittava *väkivaltaisesta mellakasta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

4 §. (24.7.1998/563) *Väkivaltaisen mellakan johtaminen*. Joka yllyttää tai johtaa 3 §:ssä tarkoitettua väkijoukkoa, on tuomittava *väkivaltaisen mellakan johtamisesta* vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi.

5 §. (24.7.1998/563) *Yleisen järjestyksen aseellisen rikkomisen valmistelu*. Joka tehdäkseen 12 luvun 1 – 4 §:ssä, 16 luvun 1 tai 15 §:ssä tai tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettua rikoksen värvää tai kokoaa aseellista väkeä, on tuomittava *yleisen järjestyksen aseellisen rikkomisen valmistelusta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

6 §. (24.7.1998/563) *Järjestystä ylläpitävän henkilön vastustaminen*. Joka käyttämällä tai uhkaamalla käyttää väkivaltaa estää tai yrittää estää järjestystä ylläpitävää henkilöä suorittamasta hänelle lain tai asetuksen nojalla kuuluvaa tehtävää tai muuten vaikeuttaa sanotun tehtävän suorittamista, on tuomittava, jollei laissa muualla säädetä ankarampaa rangaistusta, *järjestystä ylläpitävän henkilön vastustamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Järjestystä ylläpitävällä henkilöllä tarkoitetaan tässä pykälässä

1) järjestyksen pitämisestä joukkoliikenteessä annetussa laissa (472/1977) tarkoitettua kuljettajaa, häneen rinnastettavaa henkilöä taikka heitä kuljettajan tai häneen rinnastettavan henkilön pyynnöstä avustavaa matkustajaa,

2) joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetussa laissa (469/1979) tarkoitettua matkalippujen tarkastajaa,

3) yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (282/2002) tarkoitettua vartijaa sekä (12.4.2002/284)

4) järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999) tarkoitettua järjestyksenvalvojaa. (22.4.1999/536)

Lilla 8.6.2006/449, joka tulee voimaan 1.9.2006, on 2 mom.:n 2 k. muutettu kuulumaan seuraavasti:

2) joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetussa laissa (469/1979) tarkoitettua matkalippujen tarkastajaa ja tarkastuksessa apuna olevaa järjestyksenvalvojaa, (8.6.2006/449)

Ks. RL 16:1–16:4; L yksityisistä turvallisuuspalveluista, Yr 210; L järjestyksen pitämisestä joukkoliikenteessä, Tu 609; L joukkoliikenteen tarkastusmaksusta, Tu 610; L järjestyksenvalvojista, Tu 616.

6 a §. (12.4.2002/284) *Vartioimisliikerikos*. Joka harjoittaa vartioimisliiketoimintaa ilman lupaa tai vartioimisliiketoiminnassa ottaa vastaan yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimeksiannon yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, on tuomittava *vartioimisliikerikosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Ks. L yksityisistä turvallisuuspalveluista 3 ja 9 §, Yr 210; Järjes-tyl. 23 §, Tu 608.

7 §. (24.7.1998/563) *Valtionrajarikos*. Joka

1) ylittää Suomen rajan ilman siihen oikeuttavaa passia tai muuta matkustamisoikeuden osoittavaa asiakirjaa tai muualta kuin luvallisesta maahantulotoi- tai maastalähtöpaikasta tai vastoin lakiin perustuvaa kieltoa taikka sitä yrittää,

2) muuten rikkoo rajan ylittämisestä annettuja säännöksiä tai

3) luvattomasti oleskelee tai liikkuu tai ryhtyy rajavyyhykelaisissa (403/1947) kiellettyyn toimeen rajavyöhykkeellä,

on tuomittava *valtionrajarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Valtionrajarikoksesta ei tuomita ulkomaalaista, joka 1 momentissa tarkoitetun teon johdosta käännytetään tai karkotetaan maasta, eikä ulkomaalaista, joka pakolaisuuden perusteella hakee turvapaikkaa tai oleskelulupaa Suomessa. Valtionrajarikoksesta ei tuomita myöskään ulkomaalaista, joka on tehnyt 1 momentissa tarkoitetun teon sen vuoksi, että hän on ollut 25 luvun 3 tai 3 a §:ssä tarkoitettun ihmiskaupan kohteena. (9.7.2004/650)

Ks. PassiL, Si 104; PassiA, Si 105; Rajavartiolaitos, Tu 201.

7 a §. (18.8.2000/756) *Lievä valtionrajarikos*. Jos valtionrajarikos, luvattoman oleskelun tai liikkumisen lyhytaikaisuus, kielletyn toimen laatu taikka muut rikokseen liittyvät seikat huomioon ottaen on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksenteikijä on tuomittava *lievästä valtionrajarikoksesta* sakkoon.

Mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään, koskee myös 1 momentissa tarkoitettua tekoa.

7 b §. (18.8.2000/756) *Alueloukkaus*. Vieraan valtion sotilas taikka vieraan valtion valtionaluksen tai valtionilma-aluksen päällikkö, joka

1) rikkoo aluevalvontalakia (755/2000) sen 44 §:ssä tarkoitettulla tavalla,

2) rikkoo aluevalvontalain 4–9 §:n säännöksiä Suomen alueelle tulosta ja maassa oleskelusta tai

3) rikkoo aluevalvontalain 10 §:n nojalla myönnetyssä luvassa annettuja lupamääräyksiä,

on tuomittava *alueloukkauksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Alueloukkausta koskevassa asiassa syyttäjä saa jättää syytteen nostamatta ja tuomioistuin rangaistuksen tuomitsematta, jos alueloukkaus on saatu välittömästi keskeytetyksi tai jos siihen syyllystynyt on teon vuoksi käännytetty tai karkotettu maasta.

Ks. Aluevalvontal. 30 ja 44 §, Kv 303.

8 §. (24.7.1998/563) *Laittoman maahantulon järjestäminen*. Joka

1) tuo tai yrittää tuoda Suomeen tai Suomen kautta muuhun maahan ulkomaalaisen, jolla ei ole maahantuloon vaadittavaa passia, muuta matkustusasikirjaa, viisumia tai oleskelulupaa,

2) järjestää tai välittää 1 kohdassa tarkoitettulle ulkomaalaiselle kuljetuksen Suomeen tai

3) luovuttaa toiselle väärän tai väärennetyn taikka toiselle henkilölle annetun passin, muun matkustusasikirjan, viisumin tai oleskeluluvan käytettäväksi maahantulon yhteydessä,

on tuomittava *laittoman maahantulon järjestämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

(9.7.2004/650)

Laittoman maahantulon järjestämisenä ei pidetä tekoa, jota erityisesti huomioon ottaen tekijän vaikuttimet sekä ulkomaalaisen turvallisuuteen vaikuttavat olot hänen kotimaassaan tai vakinaisessa asuinmaassaan on pidettävä kokonaisuutena ottaen hyväksyttävistä syistä tehtynä.

Ks. PassiL, Si 104; PassiA, Si 105; Rajavartiolaitos, Tu 201.

8 a §. (9.7.2004/650) *Törkeä laittoman maahantulon*

järjestäminen. Jos laittoman maahantulon järjestämisessä

1) aiheutetaan tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila taikka näihin rinnastettavaa erityisen tuntuva kärsimystä tai

2) rikos on tehty osana 1 a §:n 4 momentissa tarkoitetun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteikijä on tuomittava *törkeästä laittoman maahantulon järjestämisestä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

9 §. (24.7.1998/563) *Omarkädenoikeus*. Joka oikeutensa puolustamiseksi tai toteuttamiseksi omin valloin ryhtyy toimeen, jota hän ei saa tehdä ilman viranomaisen myötävaikutusta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *omarkädenoikeudesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

10 §. (24.7.1998/563) *Uskonrauhan rikkominen*. Joka

1) julkisesti pilkkaa Jumalaa tai loukkaamistarkoituksessa julkisesti herjaa tai häpäisee sitä, mitä uskonnonvapauslaissa (267/1922) tarkoitettu kirkko tai uskonnollinen yhdyskunta muutoin pitää pyhänä, tai

2) meluamalla, uhkaavalla käyttäytymisellään tai muuten häiritsee jumalanpalvelusta, kirkollista toimitusta, muuta sellaista uskonnonharjoitusta taikka hautausilaisuutta,

on tuomittava *uskonrauhan rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Ks. UskonnonvapausL, Ha 401.

11 §. (24.7.1998/563) *Uskonnonharjoituksen estäminen*. Joka käyttämällä väkivaltaa tai sillä uhkaamalla oikeudettomasti estää uskonnonvapauslaissa tarkoitettun kirkon tai uskonnollisen yhdyskunnan pitämästä jumalanpalvelusta, kirkollista toimitusta tai muuta uskonnonharjoitusta, on tuomittava *uskonnonharjoituksen estämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ks. UskonnonvapausL, Ha 401.

12 §. (24.7.1998/563) *Hautarauhan rikkominen*. Joka

1) luvattomasti avaa haudan tai ottaa sieltä ruumiin tai sen osan, ruumisarkun tai hautauksen,

2) käsittelee hautaamatonta ruumista pahennusta herättävällä tavalla tai

3) turmelee tai häpäisee hautaa tai kuolleen muistomerkkiä,

on tuomittava *hautarauhan rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Ks. myös L matkustaja-alus Estonian hyllyn rauhoittamisesta 30.6.1995/903.

13 §. (27.6.2003/613) *Ilkivalta*. Joka

1) metelöimällä tai muulla sellaisella tavalla aiheuttaa häiriötä virantoimituksen yhteydessä muualla kuin yleisellä paikalla taikka yleisöltä suljetussa virastossa, toimistossa, liikkeessä tai tehtaassa tai muussa vastaavassa paikassa,

2) aiheuttaa häiriötä soittamalla puheluita virastoon, toimistoon, liikkeeseen taikka muuhun vastaavaan paikkaan taikka

3) käyttämällä joukkoliikenteen kulkuneuvon, hissini tai muun laitteen hätäjarrua tai hälytintä aiheuttaa ilki-valtaisesti väärän hälytyksen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ran-gaistusta, *ilkivallasta* sakkoon.

Ks. Sähköisen viestinnän tietosuola 36 §, Vi 121.

Vrt. JärjestysL 3 §, Tu 608.

13 a §. (26.11.2004/1006) *Laiton naamioituminen*. Joka yleisellä paikalla järjestettävän yleisen kokouksen tai yleisötilaisuuden yhteydessä taikka muussa yleisön ko-koonntumisessa yleisellä paikalla esiintyy tunnistamatto-maksi naamioituneena ilmeisenä tarkoituksenaan ryhtyä käyttämään henkilön kohdistuvaa väkivaltaa tai vahin-goittamaan omaisuutta, on tuomittava *laittomasta naa-mioitumisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

Ks. Kokoonntumisl 3 §, Tu 614.

14 §. (24.7.1998/563) *Eläinsuojelurikos*. Joka tahalaan tai törkeästä huolimattomuudesta pahoinpitelemälä, liiallisesti rasittamalla, jättämällä tarpeellista hoitoa tai ravintoa vaille tai muuten eläinsuojelulain (247/1996) vastaisesti kohtelee eläintä julmasti tai tarpeetonta kärsi-mystä, kipua tai tuskaa aiheuttaen, on tuomittava *eläin-suojelurikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kah-deksi vuodeksi.

Ks. EläinsuojeluL, Ym 505; EläinsuojeluA, Ym 506; L koe-eläintuominnasta, Ym 506 a.

15 §. (24.7.1998/563) *Lievä eläinsuojelurikos*. Jos eläinsuojelurikos, ottaen huomioon aiheutetun kärsimyksen, kivun tai tuskan laatu tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikok-sentekijä on tuomittava *lievästä eläinsuojelurikoksesta* sakkoon.

16 §. (24.7.1998/563) *Uhkapelin järjestäminen*. Joka luvottomasti järjestää uhkapelin tai pitää huoneistoa tai muuta tilaa uhkapeliä varten tai majoitus- tai ravitsemis-liikkeen harjoittajana sallii uhkapelin, on tuomittava *uh-kapelin järjestämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Uhkapelillä tarkoitetaan veikkaus-, bingo-, toto- ja ve-donlyöntipeliä, raha- tai tavara-arpajaisia ja pelikasinotoimintaa sekä muuta vastaavaa peliä tai toimintaa, jossa voiton saaminen perustuu kokonaan tai osittain sattumaan taikka peliin tai toimintaan osallistuvista riippu-mattomiin tapahtumiin ja jossa mahdollinen häviö on il-meisessä epäsuhteessa ainakin jonkun osallistujan mak-sukykyyn.

Ks. ArpajaisL, Tu 621; VNA arpajaisista, Tu 622.

16 a §. (23.11.2001/1051) *Arpajaisrikos*. Joka

1) toimeenpanee arpajaiset ilman arpajaislaissa (1047/2001) tarkoitettua lupaa,

2) käyttää arpajaisten tuotot olennaisesti vastoin arpa-jaisten toimeenpanoon annetussa luvassa tai tuottojen käyttötarkoituksen muuttamista koskevassa luvassa an-nettua määräystä,

3) laiminlyö arpajaisten toimeenpanoon kuuluvan tili-tysvelvollisuuden,

4) rikkoo arpajaislain 62 §:n 1–4 momentissa säädet-tyä kieltoa, tai

5) toimeenpanee arpajaislain 27 §:n 1 momentissa tar-koitettua pienarpajaiset, vaikkei täytä arpajaislain 5 §:ssä

säädettyjä arpajaisten toimeenpanijaa koskevia edelly-tyksiä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä an-karampaa rangaistusta, *arpajaisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Ks. ArpajaisL, Tu 621.

Ks. myös KKO:2005:27.

16 b §. (31.3.2006/257) *Rahankeräysrikos*. Joka tahalaan

1) toimeenpanee rahankeräyksen ilman rahankeräys-laissa (255/2006) tarkoitettua lupaa taikka lain 5 §:n 2 tai 3 momentin vastaisesti,

2) toimeenpanee rahankeräyksen vastoin rahankeräys-lain 9 §:ssä säädettyä kieltoa,

3) toimeenpannessaan rahankeräyksen antaa keräyk-sen kohderyhmälle merkityksellisiä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja,

4) antaa rahankeräyslaissa tarkoitettulle lupaviran-omaiselle väärän tiedon seikasta, joka on omiaan vaikut-tamaan rahankeräyslupan saantiin tai ehtoihin, tai salaa sellaisen seikan taikka luvan saatuaan jättää ilmoittamat-ta lupaviranomaiselle olosuhteiden muutoksesta, josta luvan myöntämisen yhteydessä tai muuten on erityisesti velvoitettu ilmoittamaan,

5) käyttää rahankeräyksellä saatuja varoja olennaisesti vastoin rahankeräysluvassa tai varojen käyttötarkoituk-sen muuttamista koskevassa luvassa asetettuja ehtoja tai annettuja määräyksiä,

6) laiminlyö rahankeräyslain 21 §:ssä säädetyn tilitys-tai ilmoitusvelvollisuuden tai

7) toimii rahankeräyksen käytännön toimeenpanijana ilman rahankeräyslain 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräystä,

on tuomittava *rahankeräysrikoksesta* sakkoon tai van-keuteen enintään kahdeksi vuodeksi, jollei teosta muual-la laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Ks. RahankeräysL, Tu 630.

16 c §. (31.3.2006/257) *Lievä rahankeräysrikos*. Jos rahankeräysrikos on kokonaisuutena arvostellen vähäi-nen, rikoksentekijä on tuomittava *lievästä rahankeräys-rikoksesta* sakkoon.

17 §. (24.7.1998/563) *Väkivaltakuvauksen levittämi-nen*. Joka pitää kaupan tai vuokrattavana tai levittää taikka siinä tarkoituksessa valmistaa tai tuo maahan eloku-via tai muita liikkuvia kuvia taikka sellaisia sisältäviä tallenteita, joissa esitetään raakaa väkivaltaa, on tuomit-tava *väkivaltakuvauksen levittämisestä* sakkoon tai van-keuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos väki-vallan esittämistä on elokuvan tai tallenteen tiedonväli-tystä palvelevan luonteen taikka ilmeisen taiteellisen ar-von vuoksi pidettävä perusteltuna. Jos elokuvan tai tal-lenteen sisältämä esitys on tarkastettu ja hyväksytty esi-tettäväksi tai levitettäväksi kuvaohjelmien tarkastamises-ta annetun lain (775/2000) mukaisesti, ei 1 momentin säännöksiä myöskään sovelleta. Jos tallenteen valmista-jalla tai maahantuojalla on ilmeisesti ollut aikomus toi-mittaa tallenteen sisältämä esitys edellä tarkoitettuun tar-kastukseen ennen tallenteen kaupaksi tai vuokralle tar-joamista tai luovuttamista, ei valmistamisesta tai maa-hantuonnista ole tuomittava rangaistusta 1 momentin

mukaan. (25.8.2000/777)

Ks. otsikon "Sananvapaus ja esittämisen vapaus" alla olevia sää-
döksiä, Vi 101-105.

18 §. (9.7.2004/650) *Sukupuolisiveellisyttä loukkaa-
van kuvan levittäminen.* Joka valmistaa, pitää kaupan tai
vuokrattavana, vie maasta, tuo maahan tai Suomen kaut-
ta muuhun maahan taikka muuten levittää kuvia tai ku-
vatallenteita, joissa sukupuolisiveellisyttä loukkaavasti
esitetään

- 1) lasta,
- 2) väkivaltaa tai
- 3) eläimeen sekaantumista,

on tuomittava *sukupuolisiveellisyttä loukkaavan ku-
van levittämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään kah-
deksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Mitä 17 §:n 2 momentissa säädetään, koskee myös
tässä pykälässä tarkoitettua kuvaa tai kuvatallennetta.

Lapsena pidetään kahdeksatoista vuotta nuorempaa
henkilöä sekä henkilöä, jonka ikää ei voida selvittää
mutta jonka on perusteltua syytä olettaa olevan kahdek-
saatoista vuotta nuorempi.

Ks. L. tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta 15 §, Si 405 a.

18 a §. (9.7.2004/650) *Törkeä sukupuolisiveellisyttä
loukkaavan lasta esittävän kuvan levittäminen.* Jos suku-
puolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan le-
vittämisessä

- 1) lapsi on erityisen nuori,
- 2) kuvassa esitetään myös vakavaa väkivaltaa tai lap-
sen kohtelua erityisen nöyryyttävästi,
- 3) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti tai
- 4) rikos on tehty osana 1 a §:n 4 momentissa tarkoite-
tun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa
ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä,
rikoksentehtyjä on tuomittava *törkeästä sukupuolisiveelli-
syyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan levittämisestä*
vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään
kuudeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

18 b §. (9.7.2004/650) *Kuvaohjelman laitton esittämi-
nen tai levittäminen alaikäiselle.* Joka julkisesti esittää
tai levittää

- 1) kahdeksatoista vuotta nuoremmalle kuvaohjelmaa,
joka kuvaohjelmien tarkastamisesta annetun lain 8 §:n
nojalla ei ole hyväksytty esitettäväksi tai levitettäväksi,
- 2) kuvaohjelmaa sille mainitun lain 8 §:n nojalla mää-
rätyn ikärajuuokituksen vastaisesti, tai
- 3) kahdeksatoista vuotta nuoremmalle tarkastamaton-
ta kuvaohjelmaa, joka mainitun lain 8 §:n nojalla olisi
pitänyt kieltää tai jonka esittämiselle tai levittämiselle
olisi pitänyt asettaa kyseisen henkilön ikää korkeampi
ikäraja, jos kuvaohjelma olisi ollut tarkastettavana,
on tuomittava *kuvaohjelman laittomasta esittämisestä
tai levittämisestä alaikäiselle* sakkoon tai vankeuteen
enintään kuudeksi kuukaudeksi.

19 §. (9.7.2004/650) *Sukupuolisiveellisyttä loukkaa-
van lasta esittävän kuvan hallussapito.* Joka oikeudetto-
masti pitää hallussaan valokuvaa, videonauhaa, elokuvaa
tai muuta todellisuudenmukaista kuvatallennetta, jossa
esitetään 18 §:n 4 momentissa tarkoitettua lasta suku-
puoliyhteydessä tai siihen rinnastettavassa seksuaalises-

sa kanssakäymisessä taikka muulla sukupuolisiveelli-
syyttä ilmeisen loukkaavalla tavalla, on tuomittava *suku-
puolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hal-
lussapidosta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi
vuodeksi.

20 §. (24.7.1998/563) *Sukupuolisiveellisyttä loukkaa-
va markkinointi.* Joka ansiotarkoituksessa

- 1) luovuttaa 15 vuotta nuoremmalle,
- 2) asettaa julkisesti yleisön nähtäville,
- 3) toimittaa toiselle tämän suostumuksetta tai
- 4) yleistä pahennusta herättävällä tavalla julkisesti il-
moituksessa, esitteessä tai julisteessa tai muulla tavoin
mainostaen tarjoaa myytäväksi tai esittelee

kuvan, kuvatallenteen tai esineen, joka sukupuolisi-
veellisyttä loukkaavana on omiaan herättämään yleistä
pahennusta, on tuomittava *sukupuolisiveellisyttä louk-
kaavasta markkinoinnista* sakkoon tai vankeuteen enin-
tään kuudeksi kuukaudeksi.

Sukupuolisiveellisyttä loukkaavasta markkinoinnista
tuomitaan myös se, joka 1 momentin 4 kohdassa tarkoi-
tetulla tavalla tarjoaa myytäväksi tai esittelee tekstiä tai
ääntä sisältävän tallenteen, joka sukupuolisiveellisyttä
loukkaavana on omiaan herättämään yleistä pahennusta.

Ks. KuluttajansuojaL. 2 luku, Yr 501.

21 §. (24.7.1998/563) *Sukupuolisiveellisyden julkis-
nen loukkaaminen.* Joka tekee julkisesti sukupuolisiveel-
lisyyttä loukkaavan teon siten, että se aiheuttaa pahen-
nusta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä
rangaistusta, *sukupuolisiveellisyden julkisesta loukkaa-
misesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuu-
kaudeksi.

22 §. (24.7.1998/563) *Sukupuoliyhteys lähisukulaisten
kesken.* Joka on sukupuoliyhteydessä oman lapsensa tai
tämän jälkeläisen kanssa, oman vanhempansa tai tämän
vanhemman tai isovanhemman kanssa taikka veljensä tai
sisarensa kanssa, on tuomittava *sukupuoliyhteydestä lä-
hisukulaisten kesken* sakkoon tai vankeuteen enintään
kahdeksi vuodeksi.

Sukupuoliyhteydestä lähisukulaisten kesken ei tuomi-
ta henkilöä, joka on ollut sukupuoliyhteydessä oman
vanhempansa tai tämän vanhemman kanssa ollessaan
kahdeksatoista vuotta nuorempi, eikä henkilöä, joka on
pakotettu tai lainvastaisesti taivutettu sukupuoliyhtey-
teen.

23 §. (24.7.1998/563) *Seuraamuksia koskevia sään-
nöksiä.* Joka tuomitaan eläinsuojelurikoksesta tai lieväs-
tä eläinsuojelurikoksesta, voidaan samalla tuomita men-
nettäneeksi oikeutensa pitää tai hoitaa eläimiä taikka
muuten vastata eläinten hyvinvoinnista. Eläintenpito-
kielto voidaan määrätä myös henkilölle, joka tuomitaan
eläinsuojelulain 54 §:n 1 momentin nojalla eläinsuojelu-
rikkomuksesta ja jota voidaan pitää soveltumattomana
tai kykenemättömänä huolehtimaan eläinten hyvinvoin-
nista. Kielto voidaan antaa määräajaksi tai pysyvästi.
Kielto voi koskea määrättyjen eläinlajien pitämistä tai
eläinten pitämistä yleensä. Eläintenpitokielto voidaan
määrätä myös henkilölle, joka jätetään rangaistukseen
tuomitsematta 3 luvun 4 §:n 2 momentin nojalla. Kielto
on voimassa muutoksenhausta huolimatta, kunnes asia
on ratkaistu lainvoimaisesti. (13.6.2003/515)

Valtiolle menetetyksi on tuomittava eläintenpitokiel-
lossa tarkoitetut eläimet, joita päätöstä annettaessa pitää
eläintenpitokieltoon määrättävä. Jos menettämisseuraamus
kohdistuu myös eläimiin, jotka eivät olleet rikoksen
kohteena ja tällaisten eläinten määrittäminen päätök-
sessä on mahdollista, tuomioistuimen tulee määrätä, että
ennen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa asian-
omaiselle on varattava tilaisuus itse myydä tai luovuttaa
tällaiset eläimet. Jos eläintenpitokieltoon määrättävä pi-
tää toisen kokonaan tai osaksi omistamia eläimiä, tälle
on ennen menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoa va-
rattava tilaisuus noutaa eläimet itselleen. (26.10.2001/
875)

Valtiolle menetetyksi on tuomittava uhkapelipankki ja
muu järjestetyssä uhkapelissä käytetty raha ja rahanar-
voinen esine. Menettämisseuraamus tuomitaan siitä riip-
pumatta, kenen omaisuutta menetetyksi tuomittava
omaisuus oli. Muutoin on noudatettava, mitä 10 luvussa
säädetään. (26.10.2001/875)

4 mom. on kumottu L:lla 26.10.2001/875.

24 §. (9.7.2004/650) *Oikeushenkilön rangaistusvas-
tuu.* Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan osallistu-
miseen, laittoman maahantulon järjestämiseen, törkeään
laittoman maahantulon järjestämiseen, eläinsuojeluri-
kukseen, uhkapelin järjestämiseen, väkivalta-
vauksen levittämiseen, sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan kuvan
levittämiseen, törkeään sukupuolisiveellisyyttä loukkaa-
van lasta esittävän kuvan levittämiseen, sukupuolisiveel-
lisyyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hallussapitoon
ja sukupuolisiveellisyyttä loukkaavaan markkinointiin
sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta
säädetään.

Ks. RL 9 luku.

25 §. (24.7.1998/563) *Syyteoikeus.* Jos ilkeillä ei
ole rikottu yleistä järjestystä, virallinen syyttäjä ei saa
nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syyt-
teeseen pantavaksi. Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syyt-
tettä myöskään 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitus-
ta sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasta markkinoinnista,
ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavak-
si.

18 luku. Rikoksista sukuoikeuksia vastaan

1 §. Jos joku sanoo nimensä tahi säätynsä muuksi,
kuin se on, ja jos toinen siten aviosopimukseen petetään;
taikka jos joku toisen viettelee aviosopimukseen siten,
että salaa laillisen avioliitonesteiden taikka seikan, joka
voi saattaa avioliiton purkautumaan; rangaistakoon van-
keudella korkeintaan yhdeksi vuodeksi taikka sakolla.

Jos siihen tulee vihkiminen lisäksi, taikka jos pettää
makaa naisen, joka on aviosopimukseen vietetty; olkoon
rangaistus [kuritushuonetta] korkeintaan kaksi vuotta
taikka vankeutta vähintään kuusi kuukautta ja enintään
kaksi vuotta, taikka, jos asianhaarat ovat erittäin raskaut-
tavat, [kuritushuonetta] korkeintaan neljä vuotta.

Tässä mainitusta rikoksesta alkoon virallinen syyttäjä
tehdä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta
syytteeseen pantavaksi taikka oikeudessa hakenut avio-
sopimuksen tahi avioliiton purkamista.

Ks. RL 2:3.

2 §. Joka tahallansa tuo esiin pettolapsen taikka vaih-
taa lapsen, taikka muulla tavalla tahallansa muuttaa tahi
polkee toisen sukuoikeutta, rangaistakoon vankeudella.

Jos hän tämän rikoksen tekee hankkiaksensa itselleen
tahi toiselle hyötyä taikka toista vahingoittaakseen; tuo-
mittakoon [kuritushuoneeseen] korkeintaan viideksi
vuodeksi [sekä kansalaisluottamuksensa menettäneeksi].

Yritys on rangaistava.

Ks. RL 2:3; IsyySL 10 ja 44 §, SI 210.

Ks. SOO 1906, TB 1907 s. 165 a n:o 31 ja KKO:1921-II-298.

3 §. Jos joku, ottamalla väärän nimen taikka muulla
vilpillisellä menettelyllä, on hankkinut itselleen perinnön
taikka muun sukuoikeuden; tuomittakoon
[kuritushuoneeseen] korkeintaan viideksi vuodeksi [ja
kansalaisluottamuksensa menettäneeksi], taikka, jos
asianhaarat ovat erittäin lieventävät, vankeuteen vähin-
tään kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Ks. RL 2:3; NimiL, SI 118.

19 luku on kumottu L:lla 24.7.1998/563.

20 luku. Seksuaalirikoksista (24.7.1998/563)

Ks. myös L raskauden keskeyttämisestä, So 420; A raskauden
keskeyttämisestä, So 421.

1 §. (24.7.1998/563) *Raiskaus.* Joka pakottaa toisen
sukupuoliyhteyteen käyttämällä henkilön kohdistuvaa
väkivaltaa tai uhkaamalla käyttää sellaista väkivaltaa, on
tuomittava *raiskauksesta* vankeuteen vähintään yhdeksi
ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Raiskauksesta tuomitaan myös se, joka saatettuaan
toisen tiedottomaksi taikka pelkotilaan tai muuhun sel-
laiseen tilaan, jossa hän on kykenemätön puolustamaan
itseään, käyttämällä puolustuskyvyttömyyttä hyväkseen
on sukupuoliyhteydessä hänen kanssaan.

Yritys on rangaistava.

Ks. KKO:2004:60, jossa oli kysymys näytön arvioinnista rais-
kaustapauksessa.

2 §. (24.7.1998/563) *Törkeä raiskaus.* Jos raiskaukses-
sa

- 1) aiheutetaan tahallisesti toiselle vaikea ruumiinvam-
ma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila,
- 2) rikoksen tekevät useat tai siinä aiheutetaan erityisen
tuntuvaa henkistä tai ruumiillista kärsimystä,
- 3) rikos tehdään erityisen raa'alla, julmalla tai nöy-
ryyttävällä tavalla tai
- 4) käytetään ampuma- tai teräasetta tai muuta hengen-
vaarallista välinettä taikka muuten uhataan vakavalla vä-
kivallalla

ja raiskaus on myös kokonaisuutena arvostellen tör-
keä, rikoksentehtyjä on tuomittava *törkeästä raiskaukses-
ta* vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymme-
neksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Tuomittaessa syytetty rangaistuksiin väkisinmakaamisista otettiin
rangaistuksia mitattaessa koventamisperusteina huomioon rikoksia
tehtäessä vallinneet olosuhteet sekä syytetyn asianomistajiin kohdistu-
mien väkivallan ja uhkausten voimakkuus ja se, että syytetty oli jou-
duttuaan väkijoukosta kiinniotetuksi jatkanut rikoksiaan. Kysymys virallisen
syyttäjän syyteoikeudesta väkisinmakaamisrikoksissa erittäin tärkeä
yleisen edun perusteella. KKO:1982-II-102.

3 §. (24.7.1998/563) *Pakottaminen sukupuoliyhtey-*

teen. Jos raiskaus, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksentehtyjä on tuomittava *pakottamisesta sukupuoliyhteyteen* vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi.

Pakottamisesta sukupuoliyhteyteen tuomitaan myös se, joka muulla kuin 1 §:n 1 momentissa mainitulla uhkauksella pakottaa toisen sukupuoliyhteyteen.

Yritys on rangaistava.

4 §. (24.7.1998/563) *Pakottaminen seksuaaliseen tekkoon*. Joka väkivallalla tai uhkauksella pakottaa toisen ryhtymään muuhun kuin 1 §:ssä tarkoitettuun seksuaaliseen tekoon tai alistumaan sellaisen teon kohteeksi ja se olennaisesti loukkaa toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta, on tuomittava *pakottamisesta seksuaaliseen tekkoon* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §. (24.7.1998/563) *Seksuaalinen hyväksikäyttö*. Joka asemaansa hyväksikäyttäen taivuttaa sukupuoliyhteyteen tai ryhtymään muuhun seksuaalista itsemääräämisoikeutta olennaisesti loukkaavaan seksuaaliseen tekoon tai alistumaan sellaisen teon kohteeksi

1) kahdeksatoista vuotta nuoremman henkilön, joka on koulussa tai muussa laitoksessa hänen määräysvaltansa tai valvontansa alainen taikka muussa niihin rinnastetavassa alisteisessa suhteessa häneen,

2) kahdeksatoista vuotta nuoremman henkilön, jonka kyky itsenäisesti päättää seksuaalisesta käyttäytymisestään on hänen kypsyttämättömyytensä sekä osapuolten ikäeron vuoksi olennaisesti heikompi kuin tekijällä, käyttämällä törkeästi väärin tämän kypsyttämättömyyttä,

3) henkilön, joka on hoidettavana sairaalassa tai muussa laitoksessa ja jonka kyky puolustaa itseään on sairauden, vammaisuuden tai muun heikkoudentilan vuoksi olennaisesti heikentynyt, tai

4) henkilön, joka on hänestä erityisen riippuvainen, käyttämällä törkeästi väärin tätä riippuvuussuhdetta tekijästä,

on tuomittava *seksuaalisesta hyväksikäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi.

Seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomitaan myös se, joka käyttämällä hyväksi sitä, että toinen tiedottomuuden, sairauden, vammaisuuden tai muun avuttoman tilan takia on kykenemätön puolustamaan itseään tai muodostamaan tai ilmaisemaan tahtoaan, on sukupuoliyhteydessä hänen kanssaan tai saa hänet ryhtymään muuhun hänen seksuaalista itsemääräämisoikeuttaan olennaisesti loukkaavaan seksuaaliseen tekoon tai alistumaan sellaisen teon kohteeksi.

Yritys on rangaistava.

6 §. (24.7.1998/563) *Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö*. Joka

1) on sukupuoliyhteydessä kuuttatoista vuotta nuoremman lapsen kanssa,

2) koskettelemalla tai muulla tavoin tekee kuuttatoista vuotta nuoremmalle lapselle seksuaalisen teon, joka on omiaan vahingoittamaan hänen kehitystään, tai

3) saa hänet ryhtymään 2 kohdassa tarkoitettuun te-

koon,

on tuomittava *lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä* vankeuteen enintään neljäksi vuodeksi.

Lapsen seksuaalisena hyväksikäyttönä ei kuitenkaan pidetä 1 momentissa tarkoitettua tekoa, jos osapuolten iässä tai henkisessä ja ruumiillisessa kypsytydessä ei ole suurta eroa.

Lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomitaan myös se, joka menettelee 1 momentissa tarkoitettulla tavalla kuusitoista mutta ei kahdeksatoista vuotta täyttäneen lapsen kanssa, jos tekijä on lapsen vanhempi tai vanhempaan rinnastettavassa asemassa lapseen nähden sekä asuu lapsen kanssa samassa taloudessa.

Yritys on rangaistava.

Vuonna 1949 syntynyt mies oli 11-vuotiaalle tytölle lähettämässään sähköpostiviesteissä käyttänyt ilmaisuja, jotka osoittivat, että hän oli pyrkinyt seksuaaliseen kanssakäymiseen. Kysymys siitä, täyttivikö lapsen seksuaalisen hyväksikäytön yrityksen tunnusmerkistö. (Ään.) KKO:2004:71.

Isä oli antanut alaikäisille lapsilleen toistuvasti pitkiä kielluslupauksia, joihin oli liittynyt suun ympäristön nuoleskelua, sekä hyväillyt heidän vartalonsa. Katsottiin jääneen näyttämättä, että isä olisi syyllistynyt lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön. KKO:2005:93.

7 §. (24.7.1998/563) *Törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö*. Jos lapsen seksuaalisesta hyväksikäytössä

1) kohteena on lapsi, jolle rikos lapsen iän tai kehitystason vuoksi on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa,

2) rikos tehdään erityisen nöyryyttävällä tavalla tai

3) rikos on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa lapselle hänen tekijää kohtaan tuntemansa erityisen luottamuksen tai muuten tekijästä erityisen riippuvaisen asemansa vuoksi

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava *törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä* vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Kysymys rangaistuksen ehdollisuudesta törkeää lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä koskevassa asiassa. KKO:2002:52.

Ks. KKO:2005:5.

Ks. KKO:2005:53, KKO:2005:54 (Ään.), KKO:2005:55.

8 §. (9.7.2004/650) *Seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta*. Joka lupaamalla tai antamalla korvauksen saa kahdeksatoista vuotta nuoremman henkilön ryhtymään sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon, on tuomittava *seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

9 §. (24.7.1998/563) *Paritus*. Joka hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä

1) järjestää huoneen tai muun tilan korvausta vastaan tapahtuvaa sukupuoliyhteyttä tai siihen rinnastettavaa seksuaalista tekoa varten tai kahdeksatoista vuotta nuoremman lapsen tekemää, ilmeisellä tavalla sukupuoli-veellisyttä loukkaavaa tekoa varten,

2) vakiintuneena osana liiketoimintaansa majoittaa sellaiseen tekkoon ryhtyvää ja siten olennaisesti edistää tekoa,

3) yhteystietoja välittämällä tai muuten markkinoi toisen sellaiseen tekoon ryhtymistä tietäen, että hänen toimintansa olennaisesti edistää teon toteutumista,

4) muuten käyttää hyväkseen jonkun ryhtymistä sellaiseen tekoon tai

5) viettelee tai painostaa toisen sellaiseen tekoon, on tuomittava *parituksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi.

(9.7.2004/650)

Yritys on rangaistava.

Ks. A ihmisten kaupan ja toisten prostituutiosta hyötymisen tukahduttamista koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta 28.7.1972/627, SopS 33; UM:n ilmoitus edellä mainitun yleissopimuksen soveltamisalasta 28.7.1972/SopS 34.

Majoitustoimintaa varten vuokralle annetussa rakennuksessa oli harjoitettu prostituutiota. Vuokranantajan katsottiin syyllistyneen paritukseen. KKO:2005:17.

9 a §. (9.7.2004/650) *Törkeä paritus*. Jos parituksessa

1) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä,

2) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti,

3) aiheutetaan tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila taikka näihin rinnastettavaa erityisen tuntuva kärsimystä tai

4) kohteena on kahdeksaatoista vuotta nuorempi lapsi ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava *törkeästä parituksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

10 §. (24.7.1998/563) *Määritelmit*. *Sukupuoliyhteydellä* tarkoitetaan tässä luvussa sukupuolieliimellä tapahtuvaa tai sukupuolieliimeen kohdistuvaa seksuaalista tunkeutumista toisen kehoon.

Seksuaalisella teolla tarkoitetaan tässä luvussa sellaista tekoa, jolla tavoitellaan seksuaalista kiihotusta tai tyydytystä ja joka tekijä ja kohteena oleva henkilö sekä teko-olosuhteet huomioon ottaen on seksuaalisesti ollenainen.

11 §. (24.7.1998/563) *Syyteoikeus*. Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 3 tai 4 §:ssä eikä 5 §:n 1 momentin 2 tai 4 kohdassa tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Ks. EsitutkintaL 3 §, Ri 301.

A oli keväällä 1984 ja syyskuun 1987 välisenä aikana toistuvasti harjoittanut vaimonsa vuonna 1975 syntyneen tyttären B:n kanssa sukupuoliyhteyden verrattavissa olevaa haurautta. Saadessaan tietää asiasta B:n äiti C oli asunut yhdessä A:n kanssa. Kun kysymys oli lapsen tämän kodissa kohdistetuksi väitetystä rikoksesta ja kun oli päätelty, että avioliiton jatkuminen A:n kanssa oli vaikuttanut C:n kyyneen päättää holhoojana lapsen edun mukaisista toimenpiteistä, katsottiin erittäin tärkeän yleisen edun vaativan syytteen nostamista. KKO:1993:95. Ks. KKO:1975-II-74.

Syytetty oli 10 kuukauden aikana syyllistynyt neljään eri asianomistajaan kohdistuneeseen väkisinmakaamiseen, joista kolmen osalta asianomistaja oli ilmoittanut rikoksen syytteeseen pantavaksi, sittemmin peruuttanut rangaistusvaatimuksensa. Koska erittäin tärkeän yleisen edun katsottiin vaativan syytteen nostamista myös viimeksi mainituista kolmesta väkisinmakaamisrikoksesta, virallisella syyttäjällä oli RL 20 luvun 11 §:n nojalla syyteoikeus kaikkien kysymyksessä olevien väkisinmakaamisrikosten osalta. KKO:1980-II-63.

Ks. KKO:1982-II-102 tämän luvun 2 §:n alla.

Ks. KKO:2005:53, KKO:2005:54, KKO:2005:55.

12 §. (24.7.1998/563) *Toimenpiteistä luopuminen*.

Jos 1 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa tai 6 §:ssä tarkoitettujen rikoksen asianomistaja omasta vakaasta tahdostaan pyytää, ettei syytettä nostettaisi, virallisella syyttäjällä on oikeus jättää syyte nostamatta, jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista.

13 §. (9.7.2004/650) *Oikeushenkilön rangaistusvas-*

tuu. Paritukseen ja törkeään paritukseen sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

Ks. RL 9 luku.

21 luku. Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista (21.4.1995/578)

1 §. (21.4.1995/578) *Tappo*. Joka tappaa toisen, on tuomittava *taposta* vankeuteen määräajaksi, vähintään kahdeksaksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Humalatilasta takia säilöön otettu A oli päältään riisumallaan paidalla kuristanut samassa sellissä niin ikään säilytettävänä olleen B:n kuoliaksi suutuneena säilöönottamisestaan ja B:n A:han kohdistamasta rönnäisystä. Surmaamisen ei katsottu tapahtuneen erityistä raakuutta tai julmuutta osoittaen ja A tuomittiin taposta. KKO:1973-II-68.

A oli tahallaan lyönyt B:tä pitkäteräisellä veitsellä vasempaan kylkeen niin, että pisto oli vahingoittanut pernaa ja vasenta munuaista sekä puhkaissut vatsa-aortan seurauksin, että B oli kuollut. Kun A:n oli lyödessään B:tä sanotunlaisella veitsellä kylkeen tähtynyt käsittää, että lyönnistä seuraisi varsin todennäköisesti kuolema ja siten oli katsottava A:n tahallaan surmanneen B:n, A tuomittiin taposta. KKO:1978-II-111.

A oli lyönyt useita kertoja nyrkeillä B:tä niin, että tämän alaleuanluu oli kahdesta kohdasta murtunut, ja tällä väkivallalla pakottanut B:n kanssaan avioliiton ulkopuolella tapahtuneeseen sukupuoliyhteyteen. Maatessaan vielä B:n päällä A mahdollisen kiinnijäämisen estämiseksi oli kuristanut B:tä kaksin käsin voimakkaasti kirkusta siten, että B:n kurkunpään sormusrusto ja kieliluu olivat murtuneet. B oli kuollut kuristamisen seurauksena. Koska A:n oli tähtynyt käsittää, että kerrotusta kuristamisesta varsin todennäköisesti seuraisi kuolema, hänen katsottiin tahallaan surmanneen B:n. Kuristamisen voimakkuudesta huolimatta surmaamistapa ei kuitenkaan osoittanut tekijässä erityistä raakuutta ja julmuutta. Koska surmaamista ei myöskään edellyttänyt suunnitelmallisuus tai vakaa harkinta, vaan se oli johtunut peljolti tilanteen odottamattomasta kehittymisestä, A tuomittiin taposta. Väkisinmakaaminen ja sen välittömässä yhteydessä tapahtunut tappo katsottiin yksin teoin tehdyiksi. KKO:1984-II-142.

A oli tahallaan kuljettanut henkilöautoa kovalla nopeudella vastaan tulevan liikenteen kaistalla noin 800 metriä. Tällä matkalla hän oli törmäyttänyt vastaan tulleeseen B:n kuljettamaan henkilöautoon, jolloin B oli saamiensa vammojen johdosta kuollut. Koska A:n on tähtynyt ymmärtää, että hän kuljettaessaan autoa mainitulla tavalla tulisi törmäämään johonkin vastaan tulevaan ajoneuvoon ja että vastaan tulijat silloin varsin suurella todennäköisyydellä kuolisivat, A:n katsottiin tahallaan surmanneen B:n. KKO:1992:92.

A oli kiihtyneenä siitä, että hänet oli mielestään tarpeettoman väkivaltaisesti poistettu erästä ravintolasta, hakenut vuokra-autolla noin kilometrin päällä sijaitsevasta kodistaan pistoolin ja ampunut hänet ravintolasta poistaneen vahtimestarin. Koska teko oli aloitettu ja saatettu loppuun siinä samassa kiihtymystilassa, jonka valtaan A oli joutunut tultuaan poistetuksi ravintolasta, surmaamisen ei katsottu tapahtuneen vakaasta harkinnasta. Syyte murhasta hylättiin ja A tuomittiin taposta. KKO:1985-II-112.

Ks. myös KKO:1997:182, jossa tapon katsottiin tapahtuneen hätävarjeluksesta.

Kysymys 16-vuotiaan pojan syyllistymisestä tappoon ja rangaistuksen mittaamisesta. KKO:1997:204.

Ks. myös KKO:1998:83, jossa oli kysymys näytön arvioinnista tapon yritystä koskevassa asiassa.

Ks. KKO:2002:3.

Ks. KKO:2002:47, jossa oli kysymys näytön arvioinnista henkrikosta koskevassa asiassa.

Ks. tapon ja törkeän kuolemantuottamuksen välisestä rajanvedosta KKO:2002:124 VahingonkorvausL 5:4 a:n alla, Ri 301.

Kerrostalon rappukäytävistä oli ammuttu katkaistulla haulikolla oven läpi asuntoon, jossa oli ihmisiä. Kysymys ampujan syyllistymisestä tapon yritykseen ja vaaran aiheuttamiseen. (Ään.) KKO:2003:115.

A:n ammuttua B:tä tämä oli hakeutunut hoitoon vasta seuraavana päivänä. B oli menehtynyt vammoihinsa. Asiassa esitetty selvitys huomioon ottaen oli ilmeistä, ettei B ollut ymmärtänyt tilansa vakavuutta. B:n menettelyllä ei katsottu olevan merkitystä arvioitaessa A:n vastuuta B:n kuolemasta. KKO:2004:16.

Ks. KKO:2004:120 tämän lain 3:6:n alla.

syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä, kunnianloukkauksesta eikä törkeästä kunnianloukkauksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. Valtakunnansyyttäjä voi kuitenkin antaa määräyksen syytteen nostamisesta, jos rikos on tapahtunut joukkotiedotusvälinettä käyttäen ja erittäin tärkeä yleinen etu vaatii syytteen nostamista.

Edellä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun rikoksen voi ilmoittaa syytteeseen pantavaksi kuolleen henkilön leski, sisarus, sukulainen suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa taikka vainajan kanssa yhteisessä taloudessa elänyt tai muu henkilö, jolle vainaja oli erityisen läheinen.

Ks. EsitutkintaL 3 §, Ri 301.

25 luku. Vapauteen kohdistuvista rikoksista (21.4.1995/578)

1 §. (21.4.1995/578) Vapaudenriisto. Joka sulkemalla sisään, sitomalla, kuljettamalla johonkin tai muulla tavoin oikeudettomasti riistää toiselta liikkumisvapauden tai eristää toisen tämän ympäristöstä, on tuomittava vapaudenriistosta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

A oli törmännyt kuljettamallaan autolla 12-vuotiaaseen B:hen, jonka sääriruu oli törmäyksen johdosta murtunut. A, jonka oli täytynyt käsitellä vamman olevan vakava ja vaativan välitöntä lääkärihoitoa, oli kuljettanut B:n kotiinsa, jossa B ei ollut saanut minkäänlaista hoitoa. A:n katsottiin jättäneen B:n, josta A oli ollut velvollinen huolehtimaan, avuttomaan tilaan ja aiheuttaneen vaaran hänen terveydelleen sekä syyllistyneen siten heitteillepanoon. B oli pyytänyt sekä autossa että A:n asunnossa, että A toimittaisi hänet terveyskeskukseen. Pyyntöihin suostumatta A oli pitänyt B:tä asunnossaan noin puolituntia. Pitämällä B:tä asunnossaan vastoin tämän tahtoa A oli oikeudettomasti riistänyt B:tä liikkumisvapauden ja syyllistynyt vapaudenriistoon. KKO:1996:110.

2 §. (21.4.1995/578) Törkeä vapaudenriisto. Jos vapaudenriistossa

1) vapaudenmenetystä jatketaan yli kolmen vuorokauden,

2) aiheutetaan vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle tai

3) käytetään erityistä julmuutta tai vakavan väkivallan uhkaa

ja vapaudenriisto on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteikijä on tuomittava *törkeästä vapaudenriistosta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

3 §. (9.7.2004/650) Ihmiskauppa. Joka

1) käyttämällä hyväksi toisen riippuvaista asemaa tai turvatonta tilaa,

2) erehdyttämällä toista tai tämän erehdystä hyväksi käyttämällä,

3) maksamalla korvauksen toista vallaassaan pitävälle henkilölle tai

4) ottamalla vastaan sellaisen korvauksen ottaa toisen valtaansa, värvää toisen taikka luovuttaa, kuljettaa, vastaanottaa tai majoittaa toisen hänen saattamiseksi 20 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun tai siihen rinnastettavan seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi, pakkotyöhön tai muihin ihmisarvoa

loukkaaviin olosuhteisiin taikka elämien tai kudoksien poistamiseksi taloudellisessa hyötymistarkoituksessa, on tuomittava *ihmiskaupasta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.

Ihmiskaupasta tuomitaan myös se, joka ottaa valtaansa kahdeksaatoista vuotta nuoremman henkilön taikka värvää, luovuttaa, kuljettaa, vastaanottaa tai majoittaa tämän 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa, vaikka mitään 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettua keinoa ei olisi käytetty.

Yritys on rangaistava.

Ks. A Genèvessä 25.9.1926 tehdyn, orjuutta koskevan kansainvälisen yleissopimuksen voimaantulemisesta 11.11.1927/306, SopS 27; A vuoden 1926 orjuussopimuksen tehdyn muutospöytäkirjan voimaansaattamisesta 31.3.1954/164, SopS 8; A orjuuden, orjakaaupan ja orjuuteen verrattavien järjestelmien ja käytännön tukahduttamista koskevan lisäsovimuksen voimaansaattamisesta 10.4.1959/169, SopS 17; UM:n ilmoitus toisen maailmansodan jälkeen Suomessa voimaansaatettujen yleissopimusten soveltamisalasta 1 päivänä heinäkuuta 1963, 31.3.1964/SopS 10.

3 a §. (9.7.2004/650) Törkeä ihmiskauppa. Jos ihmiskaupassa

1) käytetään 3 §:ssä tarkoitettujen keinojen sijasta tai lisäksi väkivaltaa, uhkausta tai kavaluutta,

2) aiheutetaan tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila taikka näihin rinnastettavaa erityisen tuntuva kärsimystä,

3) rikos kohdistuu kahdeksaatoista vuotta nuorempaan lapseen tai henkilöön, jonka kyky puolustaa itseään on olennaisesti heikentynyt, tai

4) rikos on tehty osana 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitetun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteikijä on tuomittava *törkeästä ihmiskaupasta* vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Törkeästä ihmiskaupasta tuomitaan myös se, joka alistaa toisen orjuuteen tai pitää toista orjuudessa, kuljettaa orjia tai käy kauppaa orjilla, jos teko kokonaisuutena arvostellen on törkeä.

Yritys on rangaistava.

4 §. (21.4.1995/578) Panttivangin ottaminen. Joka riistää toiselta vapauden pakottaakseen jonkun muun tekemään, sietämään tai tekemättä jättämään jotakin uhalta, ettei panttivankia vapauteta tai että hänet surmataan tai hänen terveyttään vahingoitetaan, on tuomittava, jos teko kokonaisuutena arvostellen on törkeä, *panttivangin ottamisesta* vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

Ks. A panttivankien ottamista vastaan tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta 8.7.1983/613, SopS 38.

5 §. (22.12.2005/1161) Lapsen omavaltainen huostaanotto. Jos kuuttatoista vuotta nuoremman lapsen vanhempi, kasvatusvanhempi tai huoltaja taikka lapselle läheinen henkilö omavaltaisesti ottaa lapsen huostaansa tai muun edellä mainitun henkilön huostaan siltä, jonka huostassa lapsi on, hänet on tuomittava, jollei teko ole rangaistava 5 a §:ssä tarkoitettuna lapsikaappauksena, *lapsen omavaltaisesta huostaanotosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

5 a §. (22.12.2005/1161) Lapsikaappaus. Jos lapsen

omavaltaisessa huostaanotossa

1) lapsen huoltoa koskevia oikeuksia loukatessa lapsi viedään pois asuinvaltiostaan tai jätetään palauttamatta sinne ja

2) lapsen huoltoa koskevia oikeuksia oli poisviemisen tai palauttamatta jättämisen hetkellä tosiasiallisesti käytetty tai olisi käytetty ilman poisviemistä tai palauttamatta jättämistä,

rikoksentehtäjä on tuomittava *lapsikaappauksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

L 22.12.2005/1161 tuli voimaan 1.1.2006.

6 §. (21.4.1995/578) *Tuottamuksellinen vapaudenriisto*. Joka huolimattomuudesta aiheuttaa toiselle vapaudenmenetyksen, on tuomittava, jollei teko huomioon ottaen sen aiheuttama haitta tai vahinko ole vähäinen, *tuottamuksellisesta vapaudenriistosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tuottamuksellisesta vapaudenriistosta tuomitaan myös se, joka oikeudettomasti, pitäen sitä oikeutenaan, riistää toiselta vapauden, jollei teko huomioon ottaen sen aiheuttama haitta tai vahinko ole vähäinen.

7 §. (21.4.1995/578) *Laiton uhkaus*. Joka nostaa aseensa toista vastaan tai muulla tavoin uhkaa toista rikoksella sellaisissa olosuhteissa, että uhatulla on perusteltu syy omasta tai toisen puolesta pelätä henkilökohtaisen turvallisuuden tai omaisuuden olevan vakavassa vaarassa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *laittomasta uhkauksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

8 §. (21.4.1995/578) *Pakottaminen*. Joka oikeudettomasti väkivallalla tai uhkauksella pakottaa toisen tekemään, sietämään tai tekemättä jättämään jotakin, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *pakottamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Ks. OIKTL 28 §, Si 402.

Kun syytetty oli ilman laillista oikeutta uhkauksella saanut asianomistajan taipetuksi antamaan A:n osuuskunnalle takauksen sen vahingon korvaamisesta, minkä asianomistaja oli osuuskunnalle aiheuttanut ollessaan sen kaupanhoitajana, tuomittiin hänet pakottamisesta. KKO:1923-II-1283.

A oli pistoolilla uhaten ottanut B:lta, joka oli velkaa C:lle, velan lyhennykseksi rahaa ja määrätyn hintaiseksi arvioitun purun. A:ta vastaan ryöstöstä ajettu syyte hylättiin ja hänet tuomittiin rangaistukseen pakottamisesta. KKO:1977-II-45.

Syyteyt olivat maansiirtotyömaalla tunkeutuneet kaivinkoneen toimintasäteen sisäpuolelle, jolloin koneen kuljettajan oli ollut luovutettava käyttämästä koneesta, koska hän muutoin olisi saattanut aiheuttaa tahallansa tai tuottamuksellaan koneen toimintasäteen sisäpuolella olleille henkilöille ruumiinvamman ja siten syyllistyä rikokseen. Syyteyt tuomittiin rangaistukseen pakottamisesta. Ns. kansalaistotelemattomuus ei ollut sellainen peruste, joka olisi poistanut teon rangaistavuuden. KKO:1983-II-159.

9 §. (21.4.1995/578) *Syyteoikeus*.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tuottamuksellisesta vapaudenriistosta, laittomasta uhkauksesta eikä pakottamisesta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteen pantavaksi tai ellei laitoman uhkauksen tai pakottamisen tekemiseen ole käytetty hengenvaarallista välinettä taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä lapsen omavaltaisesta huostaanotosta, jos se olisi vastoin lapsen etua. Ennen syytteen nostamista on kuultava sen kunnan

sosiaalilautakuntaa, jossa lapsella on asuinpaikka tai jossa lapsi oleskelee tai jolla muuten ilmeisesti on parhaat tiedot lapsesta.

Laitoman uhkauksen tekemiseen oli käytetty katkaistua haulikkoa, josta oli puuttunut iskuriipiikki. Ase voitiin saattaa ampumakuntoon asettamalla siihen puuttuva iskuriipiikki tai sen korvaava tilapäinen iskuriipiikki. Tekovälinettä pidettiin sen tilapäisestä toimintakyvystä huolimatta hengenvaarallisenä välineenä. Virallinen syyttäjä sai nostaa syytteen, vaikkei asianomistaja ollut esittänyt syyttämispyyntöä. (Ään.) KKO:1999:59.

9 a §. (22.12.2005/1161) *Toimenpiteistä luopuminen*. Lapsikaappauksesta voidaan jättää syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksentehtäjä on vapaaehtoisesti palauttanut lapsen, jos lapsen etu sitä vaatii tai jos oikeudenkäyntiä ja rangaistusta on tekoon johtaneet syyt huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomina.

10 §. (9.7.2004/650) *Oikeushenkilön rangaistusvastuu*. Ihmiskauppaan ja törkeään ihmiskauppaan sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään. Ks. RL 9 luku.

26 luku on kumottu L:lla 24.7.1998/563.

27 luku on kumottu L:lla 9.6.2000/531.

L:lla 9.6.2000/531, joka tuli voimaan 1.10.2000, on uudistettu ja koottu 24 luvussa sijainneet kotirauhan rikkomista, salakuuntelua ja salakatselua sekä 27 luvussa sijainneet kunnan ja yksityiselämän loukkauksista koskevat säännökset yksityisyyttä, rauhaa ja kunniaa koskeviksi RL:n 24 luvuksi.

28 luku. Varkaudesta, kavalluksesta ja luvattomasta käytöstä (24.8.1990/769)

1 §. (24.8.1990/769) *Varkaus*. Joka anastaa toisen hallusta irtainta omaisuutta, on tuomittava *varkaudesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi.

Yritys on rangaistava.

Postipankin kuitausmerkin katsottiin voivan olla varkavarikoksen kohteena. KKO:1980-II-83. Samoin shekkelimakkaiden, KKO:1979-II-110.

Syytetty, jonka tarkoituksena oli varastaa myymälästä tavaraa, oli kivellä rikkonut myymälän ulko-oven lasin, mutta tultuaan häiriytyi poistunut paikalta. Hänet tuomittiin rangaistukseen varkauden yrityksestä. Syyte varkauden yrityksen kanssa yksin toin tehdystä vahingonteosta hylättiin, koska syytetty ei ollut vahingoittanut omaisuutta enempää kuin varastamistarkoituksen toteuttaminen oli edellyttänyt. KKO:1975-I-1.

A oli anastustarkoituksessa tunkeutunut kauppalikkeeseen ja kerännyt omaisuutta pahvilaatikoihin tai muovikasseihin poiskuljettamista varten ehtimättä yllätyttyä tulon johdosta kuitenkin siirtää omaisuutta pois liikkeen tiloista. A:n katsottiin syyllistyneen varkauden yritykseen. KKO:1998:44. Ks. KKO:1974-II-58.

Ks. KKO:1988:54 ja KKO:1988:109 tämän lain 5:1:n alla.

Syytetyn, joka syöttämällä rahapeliautomaattiin pelinäkseen suuruksia ylimäärittäviä pelinäkseen pienempiä kolikoita tietoisesti oli saattanut automaatin koneiston sellaiseen häiriötilaan, että se antoi olennaisesti useammin ja runsaampia voittoja kuin normaali-toiminnassa, katsottiin siten anastaneen automaattista pelaajalle voittotona tarjolla olleita rahoja. KKO:1983-II-80.

Kysymys siitä, oliko rikos luettava syyksi varkauksena vai törkeänä varkauksena. KKO:2000:17.

Sairaanhoidaja oli anastanut hänen hoidettavanaan olleen iäkkään potilaan käsilaukusta rahaa. Teossa oli käytetty hyväksi rikoksen uhrin avutonta tilaa törkeän varkauden tunnusmerkistössä tarkoitettulla tavalla. Kun rikosta kokonaisuutena arvostellen ei kuitenkaan ollut eräät lieventävät seikat huomioon ottaen pidettävä törkeänä, syytetty tuomittiin varkaudesta ehdolliseen vankeusrangaistukseen. KKO:2001:130.

A anasti automatkan aikana 10 eri paikkakunnalla 16 myymälästä

Ri 301 Esitutkintalaki 30.4.1987/449

HE:14/1985; L 24.3.1995/403 - HE:22/1994; L 7.4.1995/498 - HE:57/1994; L 21.4.1995/624 - HE:94/1993; L 21.4.1995/747 - HE:95/1993; L 11.3.1997/203 - HE:131/1996; L 11.7.1997/692 - HE:82/1995; L 6.2.1998/108 - HE:132/1997; L 1.4.1999/452 - HE:146/1998; L 5.4.2002/261 - LaVM:22/2001; HE:82/2001; L 6.6.2003/427 - PeVM:9/2002; HE:92/2002; L 13.6.2003/462 - PeVM:14/2002; HE:54/2002; L 27.6.2003/645 - LaVM:31/2002; HE:52/2002; L 31.3.2006/245 - LaVM:1/2006; HE:271/2004.

Vireillä olevat uudistukset: HE:90/2005.

Lain soveltamisala

1 §. Esitutkinta rikoksen johdosta toimitetaan tämän lain mukaisesti, jollei muussa laissa ole toisin säädetty.

Ks. L yhteisistä tutkintaryhmistä, Pr 706; RajavartioL 10 § ja 6 luku, Tu 201.

Esitutinnan toimittamisvelvollisuus

Ks. L eduskunnan oikeusasiamiehestä 8 §, Va 209.

2 §.

Poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

2 mom. on kumottu L:lla 27.6.2003/645.

Ks. A esitutkinnasta ja pakkokeinoista 1-2 §, Ri 303.

3 §.

Jos syyttäjä saa nostaa syytteen rikoksesta ainoastaan asianomistajan vaatimuksesta (*asianomistajarikos*), esitutkinta toimitetaan vain, jos asianomistaja on ilmoittanut esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle vaativansa rikokseen syyllistyneelle rangaistusta. Jos asianomistaja peruuttaa rangaistusvaatimuksensa, tutkinta on lopetettava.

Asianomistajarikoksen esitutkinta saadaan aloittaa, vaikkei rangaistusvaatimusta olekaan tehty, jos asianomistaja ei ilmeisesti vielä tiedä rikoksesta eikä tutkintaa voida siirtää rikoksen selvittämistä vaarantamatta. Tutkinnan aloittamisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava asianomistajalle. Tutkinta on lopetettava, jos asianomistaja tiedon rikoksesta saatuaan ei ilmoita vaativansa rikokseen syyllistyneelle rangaistusta.

Jos syyttäjä saa lain mukaan yleisen edun sitä vaatiessa nostaa syytteen asianomistajarikoksesta, vaikkei asianomistaja vaatisikaan rikokseen syyllistyneelle rangaistusta, esitutkinta on syyttäjän pyynnöstä toimitettava.

Jos sen osoittaminen, että rikos on tapahtunut, on lain mukaan edellytys johonkin toimenpiteeseen ryhtymiseen tai jonkin etuuden säilyttämiseen, asianomistajarikoksen esitutkinta on toimitettava tarpeellisessa laajuudessa asianomistajan pyynnöstä, vaikkei hän ilmoitakaan vaativansa rikokseen syyllistyneelle rangaistusta.

Ks. ROL 1:14-1:17, Pr 102; A esitutkinnasta ja pakkokeinoista 4-5 §, Ri 303; Ri 9:2, 17:25, 18:1, 20:11, 21:16, 24:12, 25:9, 28:15, 30:12, 32:13, 35:6, 36:8, 38:10, 39:9 ja 49:6, Ri 101.

4 §. (27.6.2003/645)

Esitutkinta saadaan jättää toimittamatta sellaisen rikoksen johdosta, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa ja jota on kokonaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä, jos asianomistajalla ei ole asiassa vaatimuksia.

Jos viranomainen sen perusteella, mitä muussa laissa säädetään, jättää ryhtymättä toimenpiteisiin rikokseen

syllisen saattamiseksi syytteeseen, esitutkinta toimitetaan vain erityisestä syyistä.

Syyttäjä voi tutkinnanjohtajan esityksestä määrätä, ettei esitutkintaa toimiteta tai että se lopetetaan, jos hän oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 7 tai 8 §:n taikka muun vastaavan lainkohdan nojalla tulisi jättämään syytteen nostamatta eikä tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista.

L:lla 31.3.2006/245, joka tulee voimaan 1.10.2006, 4 §:ään lisätään uusi 4 mom. seuraavasti:

Syyttäjä voi tutkinnanjohtajan esityksestä myös määrätä, että esitutkinta lopetetaan, jos tutkinnan jatkamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat selvässä epäsuhteessa tutkittavana olevan asian laatuun ja siitä mahdollisesti odotettavaan seuraamukseen, taikka jos jo suoritettujen esitutkintatoimenpiteiden perusteella on varsin todennäköistä, että syyttäjä tulisi jättämään syytteen nostamatta muulla kuin 3 momentissa mainitulla perusteella. Esitutkinnan lopettaminen edellyttää lisäksi, ettei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi esitutkinnan jatkamista. Esitutkinta on kuitenkin aloitettava uudelleen, jos siihen asiassa ilmenneiden uusien seikkojen vuoksi on perusteltua syytä. (31.3.2006/245)

Ks. ROL 1:7, 1:8 ja 1:14, Pr 102; TietäkkeenL 104 §, VI 201; TuLil 45 §, Ve 520.

4 a § on kumottu L:lla 27.6.2003/645.

Yleiset periaatteet

5 §. (11.7.1997/692)

Esitutkinnassa selvitetään:

1) rikos, sen teko-olosuhteet, sillä aiheutettu vahinko ja siitä saatu hyöty, ketkä ovat asianosaisia ja muut syytteenä päättämistä varten tarvittavat seikat;

2) asianomistajan yksityisoikeudellinen vaatimus, jos hän oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun 9 §:n nojalla on pyytänyt syyttäjää ajamaan hänen vaatimustaan; sekä

3) mahdollisuudet rikoksella saadun omaisuuden palauttamiseksi ja rikoksen johdosta tuomittavan menettämisseuraamuksen tai asianomistajalle tulevan vahingonkorvauksen täytäntöönpanemiseksi.

(27.6.2003/645)

Esitutkinnassa asia on valmisteltava siten, että todistelu voidaan pääkäsittelyssä ottaa vastaan yhdellä kertaa.

L:lla 31.3.2006/245, joka tulee voimaan 1.10.2006, 1 mom. on muutettu kuulumaan seuraavasti:

Esitutkinnassa selvitetään:

1) rikos, sen teko-olosuhteet, sillä aiheutettu vahinko ja siitä saatu hyöty, ketkä ovat asianosaisia ja muut syytteenä päättämistä varten tarvittavat seikat;

2) asianomistajan yksityisoikeudellinen vaatimus, jos hän oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun 9 §:n nojalla on pyytänyt syyttäjää ajamaan hänen vaatimustaan;

3) mahdollisuudet rikoksella saadun omaisuuden palauttamiseksi ja rikoksen johdosta tuomittavan menettämisseuraamuksen tai asianomistajalle tulevan vahingonkorvauksen täytäntöönpanemiseksi; sekä

4) suostuuko asianomistaja asian käsittelemiseen käräjäoikeudessa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 a luvussa tarkoitettua kirjallisessa menettelyssä ja aikooko myös rikoksesta epäilty suostua tähän menettelyyn. (31.3.2006/245)

6 §.

Esitutkinta on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä.

7 §.

Esitutkinnassa on selvitetävä ja otettava huomioon yhtä hyvin epäiltyä vastaan kuin hänen puolestaan vaikuttavat seikat ja todisteet.

Epäiltyä on kohdeltava esitutkinnassa syyttömänä.

8 §.

Esitutkinnassa ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua

Si 234 a L lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504

TyVM:1/2002;HE:3/2002; L 19.12.2003/1138 -
SIVM:2/2003;HE:57/2003.

1 §. Lain tarkoitus. Tämän lain tarkoituksena on suojella alaikäisten henkilökohtaista koskemattomuutta ja edistää heidän henkilökohtaista turvallisuuttaan. Laissa säädetään menettelystä, jolla alaikäisten kanssa työskentelemään valittavien henkilöiden rikostaustaa selvitetään.

2 §. Soveltamisala. Tätä lakia sovelletaan työ- ja virkasuhteessa tehtävään työhön, johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu ilman huoltajan läsnäoloa tapahtuvaa alaikäisen kasvatus-, opetusta, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa.

Lakia sovelletaan 1 momentissa säädetyn edellytyksin myös:

- 1) siviilipalveluslain (1723/1991) 1 §:ssä tarkoitetun siviilipalvelusvelvollisen työpalveluun;
- 2) työllisyyslaissa (275/1987) tarkoitetun työelämävalmennuksessa olevan henkilön työhön työpaikalla;
- 3) työmarkkinatuesta annetussa laissa (1542/1993) tarkoitetun työharjoittelijan ja työelämävalmennuksessa olevan henkilön työhön työpaikalla;
- 4) työvoimapalvelulaissa (1005/1993) tarkoitetun henkilön työhön työkokeilussa työpaikalla;
- 5) perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitetun perhehoitajan antamaan perhehoitoon;
- 6) yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annettussa laissa (603/1996) tarkoitettuun palvelun tuottajaan; (19.12.2003/1138)
- 7) yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettuun palvelun tuottajaan; ja (19.12.2003/1138)
- 8) perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan palvelujen hankkimiseen. (19.12.2003/1138)

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin, jotka yhden vuoden aikana yhteensä kestävät enintään kolme kuukautta. Lisäksi siviilipalveluskeskus ei voi määrätä henkilöä tämän lain mukaisiin tehtäviin eikä työvoimaviranomainen voi tehdä työkokeilua, työelämävalmennusta tai työharjoittelua koskevaa sopimusta tässä laissa tarkoitetuista tehtävistä, jos henkilö ei halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä.

3 §. Työnantajan velvollisuus pyytää rikosrekisteriote nähtäväksi. Työnantajan tulee pyytää henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitetään sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, johon kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä taikka annettaessa henkilölle näitä tehtäviä ensi kerran. Työnantajalla tarkoitetaan tässä laissa myös siviilipalveluslain 8 §:ssä tarkoitettua siviilipalveluskeskusta sekä työvoimaviranomaista, joka tekee työharjoittelua, työelämävalmennusta ja työkokeilua koskevan sopimuksen.

Jollei kunnan tai kuntayhtymän virkaa täytettäessä ole

käytettävissä rikosrekisteriotetta, valinta on suoritettava ehdollisena ja valinnan vahvistaminen on ratkaistava vasta sitten, kun ote on esitetty. Virkaan ehdollisesti valitun on esitettävä nähtäväksi rikosrekisteriote viimeistään 30 päivän tai viran täyttävän viranomaisen erityisestä syystä myöntämän pidemmän määräajan kuluessa valitsemispäätöksen tiedoksisaannista lukien uhalla, että valinta muutoin raukeaa. Valinnan vahvistamisesta tai sen raukeamisesta päättää ehdollisen valinnan suorittanut viranomainen tai vahvistamisesta asianomainen alempi täytäntöönpaneva viranomainen.

Valtion virkamieslain (750/1994) mukaiseen virkaan tai virkasuhteeseen nimittämisen edellytyksenä on edellä 2 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, että henkilö on pyynnöstä toimittanut viranomaiselle nähtäväksi otteen rikosrekisteristä.

Ks. Rikosrekisteril 6 §, Si 114; SiviilipalvelusL 8 §, Tu 130; L julkisesta työvoimapalvelusta 8:1 ja 8:4, Ty 605.

4 §. Yksityisten sosiaalipalvelujen tai yksityisten terveydenhuollon palvelujen tuottajan rikosrekisteriote. Jos yksityisten sosiaalipalvelujen tai yksityisten terveydenhuollon palvelujen tuottajan toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle, tulee lääninhallituksen ennen luvan myöntämistä pyytää muuhun kuin työsuhteeseen henkilökohtaan kuuluvalla henkilöltä, jolle kuuluu 2 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös kuntaa, jonka tulee vastaanotettuaan yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annetun lain 6 §:n tai lasten päivähoitolaista annetun lain (36/1973) 28 §:n 1 momentin mukaisen ilmoituksen, pyytää henkilöltä viipymättä nähtäväksi ote rikosrekisteristä.

Tässä pykälässä tarkoitettu ote on pyydetty nähtäväksi myös ennen kuin muu kuin lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritelty henkilö otetaan 2 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin. Palvelun tuottajan on ilmoitettava asiasta asianomaiselle lääninhallitukselle tai kunnalle.

Ks. Rikosrekisteril 6 §, Si 114; L yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta 5 ja 6 §, So 218; L yksityisestä terveydenhuollosta 4 §, So 412; L lasten päivähoitolaista 28 §, So 203.

5 §. Perhehoitajan rikosrekisteriote. Jos perhehoitajalain 1 §:ssä tarkoitettu toimeksiantosopimus koskee perhehoidon antamista alaikäiselle, tulee kunnan tai kuntayhtymän ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä pyytää henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

Ks. Rikosrekisteril 6 §, Si 114; Perhehoitajal 1 §, 3.4.1992/312, Sosiaalihuoltol 26 §:n alla, So 201.

5 a §. (19.12.2003/1138) Rikosrekisteriote aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Jos kunta tai kuntayhtymä hankkii perusopetuslaissa tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluja julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta, kunnan tai kuntayhtymän tulee pyytää 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavalta henkilöltä viipymättä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriote, jollei henkilö hoida näitä tehtäviä virka- tai työsuhteessa palvelujen tuottajaan. Ote rikosrekisteristä on pyydetty nähtäväksi myös ennen kuin muu kuin sopimuksessa määritelty henkilö otetaan 2 §:ssä tarkoitettuihin tehtäviin. Palvelun tuottajan

on ilmoitettava asiasta asianomaiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Ks. PerusopetusL 8 a luku, Op 101; RikosrekisteriL 6 §, Si 114.

6 §. *Rikosrekisteriotteen kelpoisuusaika.* Rikostaustan selvittämiseksi tämän lain nojalla esitetty rikosrekisteriote ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi.

7 §. *Merkintä rikosrekisteriotteen esittämisestä ja otteen palauttaminen.* Rekisteriotteen nähtäväksi esittäneen henkilön henkilötietoihin saadaan tehdä ainoastaan merkinnät rikosrekisteriotteen esittämisestä ja otteen tunnistetiedoista. Työnantaja tai muu henkilö, joka on tämän lain mukaan saanut rikosrekisteriotteen nähtäväksi, ei saa ottaa siitä jäljennöstä. Rikosrekisteriote on palautettava otteen esittäneelle henkilölle viipymättä.

8 §. *Vaitiolovelvollisuus.* Rikosrekisteriotteesta ilmenviä tietoja ei saa ilmaista muille kuin sellaisille henkilöille, jotka välttämättä tarvitsevat niitä tehdessään päätöstä siitä, annetaanko henkilölle tämän lain soveltamisalaan kuuluvia tehtäviä. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa sivulliselle senkään jälkeen, kun henkilö ei enää hoida sitä tehtävää, jossa hän on tiedon saanut.

9 §. *Hakuilmoitus.* Kun tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä ilmoitetaan haettavaksi, hakuilmoituksessa on mainittava siitä, että tehtävään otettavan henkilön on esitettävä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriote.

10 §. *Rangaistussäännökset.* Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 3, 4 tai 5 §:ssä säädetyn velvollisuuden pyytää nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä,

2) rikkoo 4 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa lääninhallitukselle tai kunnalle muun kuin lupahakemuksessa tai ilmoituksessa määritellyn henkilön ottamisesta lain tarkoittamiin tehtäviin tai

3) rikkoo 7 §:ssä säädetyn velvollisuuden viipymättä palauttaa rikosrekisteriote otteen esittäneelle henkilölle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, rikostaustan selvittämisrikkomuksesta sakkoon. Työnantajan tai tämän edustajan vastuu määräytyy rikoslain (39/1889) 47 luvun 7 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaan.

Rangaistus 8 §:ssä säädetyn vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Rangaistus henkilörekisteririkoksesta säädetään rikoslain 38 luvun 9 §:ssä.

Ks. RL 38:1,38:2,38:9,40:5 ja 47:7, Ri 101.

11 §. *Voimaantulo.* Tämä laki tulee voimaan 1 päivästä tammikuuta 2003.

Pr 102 L oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11.7.1997/689

HE:82/1995; L 6.2.1998/107 - HE:132/1997; L 6.3.1998/167 - HE:33/1997; L 19.3.1999/369 - HE:107/1998; L 1.4.1999/445 - HE:146/1998; L 23.12.1999/1250 - HE:148/1999; L 17.11.2000/963 - HE:57/2000; L 26.10.2001/894 - LaVM:14/2001; HE:80/2000; L 28.12.2001/1472 - LaVM:24/2001; HE:210/2001; L 5.4.2002/260 - LaVM:22/2001; HE:82/2001; L 30.8.2002/769 - LaVM:12/2002; HE:32/2001; L 23.5.2003/382 - LaVM:27/2002; HE:83/2001; L 6.6.2003/426 - PeVM:9/2002; HE:92/2002; L 27.6.2003/647 - LaVM:31/2002; HE:52/2002; L 9.7.2004/652 - LaVM:4/2004; HE:34/2004; Neuvoston puitepäätös 2002/629/YOS; EYVL N:o L 328, 1.8.2002, s. 1; Neuvoston puitepäätös 2002/946/YOS; EYVL N:o L 328, 5.12.2002, s. 1; Neuvoston direktiivi 2002/90/EY; EYVL N:o L 328, 5.12.2002, s. 17; Neuvoston puitepäätös 2004/68/YOS; EUVL N:o L 13, 20.1.2004, s. 44; L 26.8.2005/667 - LaVM:6/2005; HE:9/2005; L 31.3.2006/243 - LaVM:1/2006; HE:271/2004.

Ks. yleisesti OK, Pr 101, jonka säännöksiä noudatetaan, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Ks. myös L valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuusioiden käsittelystä 11 §, Pr 415.

1 luku. Syyteoikeudesta

Yleissäännös

1 §.

Rikosasiaa ei oteta tuomioistuimessa tutkittavaksi, ellei syytetty rikoksesta ole nostanut se, jolla on siihen lain mukaan oikeus.

Tuomioistuimella on kuitenkin oikeus tuomita omasta aloitteestaan rangaistus oikeudenkäyntiä koskevasta rikkomuksesta.

2 mom. on kumottu 1.10.2006 alkaen L:lla 31.3.2006/243.

Asiansalaisista yleisesti ks. OK 12 luku, Pr 101.

Virallisen syyttäjän syyteoikeudesta

2 §. Virallisen syyttäjän tehtävänä on nostaa rikoksen syyte ja ajaa sitä.

Jos syytteen nostamiselle on säädetty erityisiä ehtoja, kuten asianomistajan syyttämispyyntö taikka viranomaisen määräys tai suostumus, noudatetaan niitä.

Ks. RL 17:25, 18:1, 20:11, 21:16, 24:12, 25:9, 28:15, 30:12, 32:13, 35:6, 36:8, 38:10, 39:9 ja 49:6, Ri 101; Toiminimil. 22 §, Yr 116; L sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä 24 §, Vi 101; Sotilasoikeudenkäyntil. 2 ja 4 §, Pr 215; PL 30 §, Va 101; KuntaL 41 §, Itä 301; sekä syyttäjälaitosta koskevia säädöksiä, Pr 429-432.

3 §.

Jos asianomistaja on esittänyt syyttämispyyntönsä rikoksesta, josta virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettyä ilman asianomistajan pyyntöä, ja useampia on epäiltyinä osallisuudesta rikokseen, syyttäjä saa nostaa syytteen niitakin epäiltyjä vastaan, joita pyyntö ei koske.

Jos huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen edustaja on tehnyt 1 momentissa tarkoitetun rikoksen alaikäistä tai muutoin edunvalvonnassa olevaa vastaan, syyttäjä saa nostaa syytteen, vaikka syyttämispyyntöä ei olisikaan esitetty. (1.4.1999/445)

Ks. L holhoustoimesta, Si 121; L lapsen huollosta ja tapaamisoloikeudesta, Si 217.

4 §.

Jos vajaavaltaista vastaan tehdään rikos, josta virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettyä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä, oikeus pyynnön tekemiseen on vajaavaltaisen edunvalvojalla tai muulla laillisella edustajalla.

Alaikäisen henkilöön kohdistuneen rikoksen johdosta mainittu oikeus on kuitenkin vajaavaltaisen huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla. (1.4.1999/445)

Oikeus tehdä syyttämispyyntö on vajaavaltaisella yksin, jos rikos on kohdistunut omaisuuteen, jota hän saa vallita, tai jos se koskee oikeustointa, jonka tekemiseen hänellä on kelpoisuus. Mainittu oikeus on vajaavaltaisella yksin myös silloin, kun rikos on kohdistunut vajaavaltaiseen henkilöön, joka on täyttänyt 18 vuotta ja kykenee ilmeisesti ymmärtämään asian merkityksen.

Jos alaikäinen on täyttänyt 15 vuotta, hänellä on huoltajan tai muun laillisen edustajan ohella oikeus itsenäisesti tehdä syyttämispyyntö hänen henkilönsä kohdistuneen rikoksen johdosta.

Ks. L holhoustoimesta, Si 121; L lapsen huollosta ja tapaamisoloikeudesta, Si 217.

4 a §. (1.4.1999/445)

Jos henkilön toimintakelpoisuutta on rajoitettu muulla tavoin kuin vajaavaltaiseksi julistamalla ja rikos, josta virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettyä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä, kohdistuu asiaan, josta edunvalvoja määrää yksin, oikeus syyttämispyyntönsä tekemiseen on yksin edunvalvojalla. Edunvalvojalla ja hänen päämiehellään on kuitenkin kummallakin oikeus syyttämispyyntönsä tekemiseen, jos rikos kohdistuu asiaan, josta heidän tulee yhdessä määrätä.

Ks. L holhoustoimesta, Si 121.

5 §.

Asianomistajan on tehtävä syyttämispyyntö sen paikallakunnan viralliselle syyttäjälle tai poliisille, jonka toimialueella syyte rikoksesta saadaan nostaa. Jos pyyntö tehdään muulle syyttäjälle tai poliisille, tulee tämän viipymättä toimittaa se toimivaltaiselle viranomaiselle.

Asianomistajan syyttämispyyntönsä ulottuvuudesta ks. KKO:2003:9 ja KKO:1994:60.

6 §.

Virallisen syyttäjän on nostettava syyte, kun on olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

7 §.

Virallinen syyttäjä saa jättää syytteen nostamatta:

1) milloin rikoksesta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakko ja sitä on sen haitallisuus tai siitä ilmenevä tekijän syyllisyys huomioon ottaen kokonaisuutena arvostellen pidettävä vähäisenä; sekä

2) rikoksesta, jonka joku on tehnyt alle 18-vuotiaana, milloin siitä ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta ja sen katsotaan johtuneen pikemmin ymmärtämättömyydestä tai harkitsemattomuudesta kuin piittaamattomuudesta lain kieltoja ja käskyjä kohtaan.

Ks. Sotilasoikeudenkäyntil. 4 §, Pr 215. Toimenpiteistä luopumisesta on säädetty useissa eri laeissa, ks. esim. RL 20:12, Ri 101; Esitutkintal. 4 §, Ri 301; TielikenneL 104 §, Vi 201; KaivosL 63 §, Ym 209; Ennakkoperintäl. 55 §, Ve 201.

8 §.

Jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu muuta vaadi, virallinen syyttäjä saa sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, jättää syytteen nostamatta, milloin:

1) oikeudenkäyntiä ja rangaistusta on pidettävä kohtuuttomina tai tarkoituksettomina ottaen huomioon tekijän ja asianomistajan välillä saavutettu sovinto tai muu

The Penal Code of Finland

(39/1889; amendments up to 650/2003 as well as
1372/2003, 650/2004 and 1006/2004 included)

Chapter 1 - Scope of application of the criminal law of Finland (626/1996)

Section 1 - Offence committed in Finland

Finnish law applies to an offence committed in Finland.

Section 2 - Offence connected with a Finnish vessel

- (1) Finnish law applies to an offence committed on board a Finnish vessel or aircraft if the offence was committed
 - (1) while the vessel was on the high seas or in territory not belonging to any State or while the aircraft was in or over such territory, or
 - (2) while the vessel was in the territory of a foreign State or the aircraft was in or over such territory and the offence was committed by the master of the vessel or aircraft, a member of its crew, a passenger or a person who otherwise was on board.
- (2) Finnish law also applies to an offence committed outside of Finland by the master of a Finnish vessel or aircraft or a member of its crew if, by the offence, the offender has violated his/her special statutory duty as the master of the vessel or aircraft or a member of its crew.

Section 3 - Offence directed at Finland

- (1) Finnish law applies to an offence committed outside of Finland that has been directed at Finland.
- (2) An offence is deemed to have been directed at Finland
 - (1) if it is an offence of treason or high treason,
 - (2) if the act has otherwise seriously violated or endangered the national, military or economic rights or interests of Finland, or
 - (3) if it has been directed at a Finnish authority.

Section 4 - Offence in public office and military offence

- (1) Finnish law applies to an offence referred to in chapter 40 of this Code that has been committed outside of Finland by a person referred to in chapter 40, section 11, paragraphs 1, 2, 3 and 5 (604/2002).
- (2) Finnish law also applies to an offence referred to in chapter 45 that has been committed outside of Finland by a person subject to the provisions of that chapter.

Section 5 - Offence directed at a Finn

Finnish law applies to an offence committed outside of Finland that has been directed at a Finnish citizen, a Finnish corporation, foundation or other legal entity, or a foreigner permanently resident in Finland if, under Finnish law, the act may be punishable by imprisonment for more than six months.

Section 6 - Offence committed by a Finn

- (1) Finnish law applies to an offence committed outside of Finland by a Finnish citizen. If the offence was committed in territory not belonging to any State, it is a precondition for the imposition of punishment that, under Finnish law, the act is punishable by imprisonment for more than six months.
- (2) A person who was a Finnish citizen at the time of the offence or is a Finnish citizen at the beginning of the trial is deemed to be a Finnish citizen.
- (3) The following are deemed equivalent to a Finnish citizen:

- (1) a person who was permanently resident in Finland at the time of the offence or is permanently resident in Finland at the beginning of the trial, and
- (2) a person who was apprehended in Finland and who at the beginning of the trial is a citizen of Denmark, Iceland, Norway or Sweden or at that time is permanently resident in one of those countries.

Section 7 - *International offence*

- (1) Finnish law applies to an offence committed outside of Finland where the punishability of the act, regardless of the law of the place of commission, is based on an international agreement binding on Finland or on another statute or regulation internationally binding on Finland (*international offence*).
- (2) Further provisions on the application of this section shall be issued by Decree.
- (3) Regardless of the law of the place of commission, Finnish law applies also to an offence referred to in chapter 34a committed outside of Finland. (17/2003)

Section 8 - *Other offence committed outside of Finland*

Finnish law applies to an offence committed outside of Finland which, under Finnish law, may be punishable by imprisonment for more than six months, if the State in whose territory the offence was committed has requested that charges be brought in a Finnish court or that the offender be extradited because of the offence, but the extradition request has not been granted.

Section 9 - *Corporate criminal liability*

If, under this chapter, Finnish law applies to the offence, Finnish law applies also to the determination of corporate criminal liability.

Section 10 - *Place of commission*

- (1) An offence is deemed to have been committed both where the criminal act was committed and where the consequence contained in the statutory definition of the offence became apparent. An offence of omission is deemed to have been committed both where the offender should have acted and where the consequence contained in the statutory definition of the offence became apparent.
- (2) If the offence remains an attempt, it is deemed to have been committed also where, had the offence been completed, the consequence contained in the statutory definition of the offence either (i) would probably have become apparent or (ii) would in the opinion of the offender have become apparent.
- (3) An offence by an inciter and abettor is deemed to have been committed both where the act of complicity was committed and where the offence by the offender is deemed to have been committed.
- (4) If there is no certainty as to the place of commission, but there is justified reason to believe that the offence was committed in the territory of Finland, said offence is deemed to have been committed in Finland.

Section 11 - *Requirement of dual criminality*

- (1) If the offence has been committed in the territory of a foreign State, the application of Finnish law may be based on sections 5, 6 and 8 only if the offence is punishable also under the law of the place of commission and a sentence could have been passed for it also by a court of that foreign State. In this event, a sanction that is more severe than what is provided by the law of the place of commission shall not be imposed in Finland.
- (2) Even if the offence is not punishable under the law of the place of commission, Finnish law applies to it if it has been committed by a Finnish citizen or a person referred to in section 6(3)(1), and the penalty for it has been laid down in
 - (1) sections 1 - 9 of chapter 15, by virtue of section 12a of the same chapter;
 - (2) sections 1 - 3 of chapter 16 and even if the object of the offence is a person referred to in chapter 40, section 11, paragraph 2, 3 or 5 of a foreign public official who is in the service of the International Criminal Court;

- (3) sections 13, 14 and 14a of chapter 16 and even if the provisions are applied on the basis of section 20 of the same chapter;
- (4) section 18 or 19 of chapter 17;
- (5) sections 6 - 8 of chapter 20;
- (6) section 9 of chapter 20, where the act is directed at a person younger than eighteen years of age; or
- (7) sections 1 - 4 of chapter 40, where the offender is a member of Parliament, a foreign public official or a member of a foreign parliament. (604/2002)

Section 12 - *Prosecution order by the Prosecutor-General* (205/1997)

- (1) A criminal case shall not be investigated in Finland without a prosecution order by the Prosecutor-General, where
 - (1) the offence was committed abroad, or
 - (2) a foreigner has committed an offence on board a foreign vessel when the vessel was in Finnish territorial waters or on board a foreign aircraft when the aircraft was in Finnish air space and the offence was not directed at Finland, a Finnish citizen, a foreigner permanently resident in Finland or a Finnish corporation, foundation or other legal entity.
- (2) However, the order by the Prosecutor-General is not be required, if
 - (1) the offence was committed by a Finnish citizen or a person who, under section 6, is equivalent to a Finnish citizen and it was directed at Finland, a Finnish citizen, a foreigner permanently resident in Finland, or a Finnish corporation, foundation or other legal entity,
 - (2) the offence was committed in Denmark, Iceland, Norway or Sweden and the competent public prosecutor of the place of commission has requested that the offence be tried in a Finnish court,
 - (3) the offence was committed aboard a Finnish vessel while on the high seas or in territory not belonging to any State or aboard a Finnish aircraft while it was in or over such territory,
 - (4) the offence was committed aboard a vessel or aircraft while it was in scheduled traffic between points in Finland or between a point in Finland and a point in Denmark, Iceland, Norway or Sweden,
 - (5) the offence is to be tried as a criminal case in accordance with the Military Court Procedure Act (326/1983), or
 - (6) there is a statutory provision to the effect that the President of the Republic or Parliament is to order any charges to be brought.

Section 13 - *Foreign judgment*

- (1) A charge shall not be brought in Finland if a judgment has already been passed and has become final in the State where the act was committed or in another member state of the European Union and
 - (1) the charge was dismissed,
 - (2) the defendant was found guilty but punishment was waived,
 - (3) the sentence was enforced or its enforcement is still in progress or
 - (4) under the law of the State where the judgment was passed, the sentence has lapsed.
 (814/1998)
- (2) The provisions of paragraph (1) notwithstanding, the Prosecutor-General may order that the charge be brought in Finland if the judgment passed abroad was not based on a request of a Finnish authority for a judgment or on a request for extradition granted by the Finnish authorities and
 - (1) under section 3, the offence is deemed to be directed at Finland,
 - (2) the offence is an offence in public office or a military offence referred to in section 4,
 - (3) the offence is an international offence referred to in section 7, or
 - (4) under section 10, the offence is deemed to have been committed also in Finland. However, the Prosecutor-General shall not order a charge to be brought for an offence that has been partially committed in the territory of that member state of the European Union where the judgment was passed.

(814/1998)

- (3) If a person is sentenced in Finland for an offence for which he/she has already served in full or in part a sanction imposed abroad, a reasonable amount shall be deducted from the sentence. If the sanction that has been imposed has been a custodial sentence, the court shall deduct from the sentence the time corresponding to the loss of liberty. The court may also note that the sanction that has been served is to be deemed a sufficient sanction for the offence.

Section 14 - *Reference provision*

Separate provisions apply to extradition on the basis of an offence and to other international legal assistance and to the immunity in certain cases of persons participating in a trial or a criminal investigation.

Section 15 - *Treaties and international custom binding on Finland*

If an international treaty binding on Finland or another statute or regulation that is internationally binding on Finland in some event restricts the scope of application of the criminal law of Finland, such a restriction applies as agreed. The provisions in this chapter notwithstanding, the restrictions on the scope of application of Finnish law based on generally recognised rules of international law also apply.

Chapter 2 - **Penalties**

Section 1 (613/1974)

- (1) The general penalties are imprisonment, community service, fine and summary penal fee. (1056/1996)
- (2) The special penalties for public officials are dismissal and warning. (792/1989)
- (3) The disciplinary penalties for soldiers and other persons subject to chapter 45 are detention, confinement to barracks, disciplinary fine and warning. Separate provisions apply to the same. Where provisions with disciplinary punishment as their sanction apply to a person not subject to chapter 45, that person shall instead be sentenced to a fine. (651/1991)

Section 2 (697/1991)

- (1) A sentence of imprisonment shall be passed either for a fixed period or for life. A sentence of imprisonment for a fixed period shall be at least fourteen days and at most twelve years or, when sentencing to a joint punishment in accordance with chapter 7, at most fifteen years.
- (2) A sentence of imprisonment shorter than three months shall be passed by the day. Other sentences of imprisonment for a fixed period shall be passed by the month and day, by the month, by the year or by the year and month and, when sentencing to a joint punishment, also by the year, month and day.

Section 3 (613/1974)

- (1) Where an offence is by law punishable by hard labour, a sentence of imprisonment shall be passed instead of hard labour.
- (2) A sentence of life imprisonment shall be passed instead of hard labour for life. A sentence of imprisonment for a fixed period shall be passed instead of hard labour for a fixed period; the sentence scale provided for the hard labour shall be used. If no specific minimum and maximum periods have been provided, a sentence of imprisonment for at least six months and at most twelve years shall be passed instead of hard labour.
- (3) Unless otherwise provided, the maximum period of imprisonment on the basis of a penal provision enacted before 1 July 1975 is four years.
- (4) The provisions on hard labour for life also apply to life imprisonment.

Chapter 5 – **On attempt and complicity** (515/2003; enters into force on 1 January 2004)

Section 1 – *Attempt*

- (1) An attempt of an offence is punishable only if the attempt has been denoted as punishable in a provision on an intentional offence.
- (2) An act has reached the stage of an attempt at an offence when the offender has begun the commission of an offence and brought about the danger that the offence will be completed. An attempt at an offence is involved also when such a danger is not caused, but the fact that the danger is not brought about is due only to coincidental reasons.
- (3) In sentencing for an attempt at an offence, chapter 6, section 8, subsections (1)(2), (2) and (4) apply, unless, pursuant to the criminal provision applicable to the case, the attempt is comparable to a completed act.

Section 2 – *Withdrawal from an attempt and elimination of the effects of an offence by the offender*

- (1) An attempt is not punishable if the offender, on his/her own free will, has withdrawn from the completion of the offence, or otherwise prevented the consequence referred to in the statutory definition of the offence.
- (2) If the offence involves several accomplices, the offender, the instigator or the abettor is exempted from liability on the basis of withdrawal from an offence and elimination of the effects of an offence by the offender only if he/she has succeeded in getting also the other participants to desist withdraw from completion of the offence or otherwise been able to prevent the consequence referred to in the statutory definition of the offence or in another manner has eliminated the effects of his/her own actions on the completion of the offence.
- (3) In addition to what is provided in subsections 1 and 2, an attempt is not punishable if the offence is not completed or the consequence referred to in the statutory definition of the offence is not caused for a reason that is independent of the offender, instigator or abettor, but he/she has voluntarily and seriously attempted to prevent the completion of the offence or the causing of the consequence.
- (4) If an attempt, pursuant to subsections 1 through 3, remains unpunishable but at the same time comprises another, completed, offence, such offence is punishable.

Section 3 – *Complicity in an offence*

If two or more persons have committed an intentional offence together, each is punishable as an offender.

Section 4 – *Commission of an offence through an agent*

A person is sentenced as an offender if he/she has committed an intentional offence by using, as an agent, another person who cannot be punished for said offence due to the lack of criminal responsibility or intention or due to another reason connected with the conditions for criminal liability.

Section 5 – *Instigation*

A person who intentionally persuades another person to commit an intentional offence or to make a punishable attempt at such an act is punishable for incitement to the offence as if he/she was the offender.

Section 6 – *Abetting*

- (1) A person who, before or during the commission of an offence, intentionally furthers the commission by another of an intentional act or of its punishable attempt, through advice, action or otherwise, shall be sentenced for abetting on the basis of the same legal provision as the offender. The provisions of chapter 6, section 8, subsections (1)(3), (2) and (4) apply nonetheless to the sentence.

- (2) Incitement to punishable aiding and abetting is punishable as aiding and abetting.

Section 7 – Special circumstances related to the person

- (1) Where a special circumstance vindicates, mitigates or aggravates an act, it applies only to the offender, inciter or abettor to whom the circumstance pertains.
- (2) An inciter or abettor is not exempted from penal liability by the fact that he/she is not affected by a special circumstance related to the person and that is a basis for the punishability of the act by the offender.

Section 8 – Acting on behalf of a legal person

- (1) A member of a statutory body or management of a corporation, foundation or other legal person, a person who exercises actual decision-making power in the legal person or a person who otherwise acts on its behalf in an employment relationship in the private or public sector or on the basis of a commission may be sentenced for an offence committed in the operations of a legal person, even if he/she does not fulfil the special conditions stipulated for an offender in the statutory definition of the offence, but the legal person fulfils said conditions.
- (2) If the offence has been committed in organised activity that is part of an entrepreneur's business or in other organised activity that is comparable to the activity of a legal person, the provisions in subsection 1 on an offence committed in the operations of a legal person correspondingly apply.
- (3) The provisions of this section do not apply if different provisions elsewhere apply to the matter.

Chapter 6 - Sentencing

(NB. By Act 515/2003, this chapter is to be replaced by a new Chapter 6 as of 1 January 2004; see the text immediately following this chapter)

Section 1 (466/1976)

- (1) In sentencing, all the relevant grounds for increasing and reducing the punishment, as well as the uniformity of sentencing practice, shall be taken into consideration. The sentence shall be in just proportion to the damage and danger caused by the offence and to the culpability of the offender manifest in the offence.
- (2) In addition to the relevant circumstances referred to elsewhere in law, the grounds referred to in sections 2 and 3 of this chapter are grounds for increasing or reducing punishment.

Section 2 (466/1976)

The following are grounds for increasing the punishment:

- (1) the criminal activity has been methodical;
- (2) the offence has been committed as a member of a group organised for serious offences;
- (3) the offence has been committed for remuneration; and
- (4) the offender has a criminal history, if the relation between it and the new offence on the basis of the similarity between the offences or otherwise shows that the offender is apparently heedless of the prohibitions and commands of the law.

Section 3 (466/1976)

The following are grounds for reducing the punishment:

- (1) significant pressure, a threat or a similar influence has affected the commission of the offence;

Yhtiöoikeus-työryhmä 18.7.2006

PP toivotti kaikki tervetulleiksi, kiitti AT:tä hankkeen edistämisestä alkuvuonna. Totesi, että auki olevat kysymykset on vietävä poliittiselle tasolle neuvostossa ja mainitsi käynnissä olevasta EP-käsittelystä. Tämän kokouksen tavoitteena olevan alaviitteissä olevien varaumien poistamisesta ottaen huomioon tuleva poliittisen tason käsittely.

Oikeusperusta

UK:n mielestä oikeusperustana pitäisi olla myös 44 artikla, viittasi transparenssidirektiiviin ja useisiin yhtiöoikeus-direktiiveihin (AT kannatti). KOM:n mielestä kyse ei ole vain osakkaiden oikeuksista vaan CG:sta laajemmassa mielessä, minkä vuoksi laajempi oikeusperusta kuin 44 artikla on parempi. Komissio ei vastustanut 44 artiklan lisäämistä täydentäväksi oikeusperustaksi, mikä ei vaikuta direktiiviä koskevaan päätöksentekoon.

PP ehdotti 44 artiklan lisäämistä oikeusperustaksi, kun kukaan ei vastustanut UK:n ehdotusta.

Yleinen tarkasteluvarauma (alaviite 1)

PP kysyi, mitkä jäsenvaltiot haluavat säilyttää yleisen tarkasteluvarauksen.

DK, IT, BE eivät voi luopua yleisvarauksesta, joka on poliittisesta tilanteesta johtuva muodollisuus, jolla ei ole käytännön vaikutuksesta (UK lisäsi varauksen samoin perustein). SI, HU, PL, CZ luopuivat varauksesta.

1 artikla

PP:n mukaan "are incorporated" ilmaus oli saanut kannatusta kevään aiemmissa kokouksissa, kunnes edellisessä kokouksessa esitettiin tarkasteluvarauksia tahoilta, jotka kannattivat aiemmissa direktiiveissä käytettyä "registered office". Kysyi varauksen esittäneiden jäsenvaltioiden kantaa. ES:n mielestä perustaminen ja rekisteröinti eivät ole sama asia. ES:n mielestä lainvalinnan pitäisi perustua siihen, missä yhtiön kotipaikka on (viittasi transparenssidirektiiviin). ES halusi pohtia edelleen tätä kysymystä, ei pitänyt tarpeellisena muuttaa EU:n piirissä kehittyntä käytäntöä (FR, LU kannattivat). SK säilytti varauksen, ei pitänyt rekisteröityä kotipaikkaa samana kuin pääasiallista toimipaikkaa. SK viittasi mahdollisesti tulossa olevaan, kotipaikan siirron mahdollistavaan direktiiviin, jonka myötä perustamispaikka ja rekisteröity kotipaikka voivat olla eri valtioissa. PL:n varaus (?), BE ja LT säilyttivät varauksensa. PP totesi, että rekisteröity kotipaikka ei ole yksiselitteinen määritelmä.

Komission mukaan tavoitteena on valita laki, jota sovelletaan yhtiön yhtiökokoukseen. EU lainsäädännössä käytetään erilaisia ilmauksia valittavan lain määrittelyyn (esim. julkisia hankintoja koskevassa säädöksessä).

PP päätteli, että muut jäsenvaltiot voivat kannattaa kompromissiehdotuksen ilmausta, joten ehdotusta ei muuteta tässä vaiheessa. FI keskustelelee asiasta komission kanssa.

PP mainitsi äänettömistä osakkeista aiemmin käydyn keskustelun. Säädösehdotusta ei ole muutettu, mutta 4 resitaalia on täydennetty näiltä osin. DK tyytyväinen resitaaliin, joka selventää sen, että äänettömien osakkeiden sääntely on jätetty jäsenvaltioiden lainsäädännön varaan. UK säilytti tarkasteluvarauksen.

ES luopui alaviitteestä 13.

2 artikla

PP totesi, että Record date -määritelmä ja vaatimus kirjallisesta valtuutuksesta on poistettu, koska ko. asioita käsitellään muualla direktiivissä.

3 artikla

PP kertoi, edellisen version alaviitteessä ollut ilmaus sai edellisessä kokouksessa laajan kannatuksen. Kysyi, pitäisikö asiasta mainita resitaalissa tai direktiivitekstissä. PP oli ymmärtänyt, että resitaalia kannattaneet voivat hyväksyä säädöksen ottamiseen direktiiviin. PP oli sitä mieltä, että asia ei voi enää olennaisesti edistyä työryhmätasolla. SK hyväksyi säädöstekstin, jos muut jäsenvaltiot tulkitsevat direktiiviä niin, että valtuutettu rinnastetaan osakkeenomistajaan (vain joissakin artikloissa on nimenomaisesti mainittu valtuutettu).

ES kiinnitti huomiota siihen, miten arvioiaan, millon kansallinen säännös on osakkaiden kannalta edullinen (mainitsi vähimmäiskutsuajan). ES kannatti maksimiharmonisointia (mainitsi esimerkkinä elektronisen etäosallistumisen). Voitaisiinko artiklan sisältöä selventää resitaalilla. PP totesi, että tässä vaiheessa tyydyttävä kompromissiin. PP kysyi, tyytyvätkö jäsenvaltiot artiklaan ja resitaaliin. ES:llä ei ole suurta ongelmaa, pitää olla selvää, että jäsenvaltion harkintavalta vain osakkaalle edullisella tavalla. ES ei halua jättää monimutkaista varaumaa, ollaan hyvin lähellä ratkaisua, odottaa pj:n tekstiehdotusta.

4 artikla

UK ei voi poistaa tarkasteluvaraumaa tässä vaiheessa, mutta ennakoi, että se voidaan poistaa myöhemmin.

5 artikla

5.1

DK:n ja SE:n alaviite 16 voidaan siirtää 17 alaviitteeseen. Todellinen huolenaihe se sallitaanko edelleen yhden kutsun järjestelmä. PP:n mukaan asian pitäisi olla selvä AT:n ensimmäisen kompromissiehdotuksen perusteella, viittasi 5.2 artiklan 6 artiklan sanamuotoihin.. SE:llä tekstiehdotus alaviitteen 17 osalta. UK ja IE säilyttävät alaviitteen 17.

UK huolissaan "Subsequent" -ilmauksesta 5.1. artiklan 2. kappaleessa, lupasi tekstiehdotuksen. PP totesi UK:n jättäneen tarkasteluvarauksen tältä osin. SK luopui 19 alaviitteestä. NL luopuu alaviitteestä 20, säilyttää alaviitteen 17.

SK kysyi sovelletaanko 5.1 artiklan ensimmäisen kappaleen määräaika 5.1 a artiklassa tarkoitetussa tapauksessa. PP:n mukaan 21 päivää viittaa kaikkiin ko. tilanteisiin.

GR totesi, että kokouksia voidaan tarvita 2 tai 3, valmis mahdollisiin sanamuodon tarkistuksiin.

PT säilyttää varaumansa.

Komissio samalla kannalla kuin PP. KOM:n mukaan 14 päivää on liian lyhyt aika, minkä vuoksi eivät voi sitä hyväksyä ja kannattavat pj:n ehdotusta. KOM:n mielestä pj:n ehdottama on ehkä paras käsillä oleva kompromissi.

PP:n mukaan kysymys kutsuajan pituudesta lienee kysymys, joka on vietävä ylemmälle tasolle. Kysymys 5.1 artiklan toisen kappaleen sanamuotoa voidaan sorvata UK:n ja GR:n kanssa.

5.1a

PP:n mukaan kohdassa käytetty mekanismi on identtinen transparenssidirektiivissä käytetyn kanssa. PP pyysi, että tässä yhteydessä ei käytäisi laajaa keskustelua siitä, miten transparenssidirektiivin 21 artiklaa pitäisi tulkita. Kertoi pohditun, onko tarpeen viitata virallisesti nimettyyn mekanisimiin. Jos poisto saa kannatusta, on valmis poistamaan viittauksen transparenssidirektiiviin. IT piti ongelmana juuri sitä, että ei viitata tarkasti transparenssidirektiivin 21 artiklaan. FR kannatti sitä, että viittaus viralliseen mekanisimiin poistettaisiin, pelkkä direktiivi viittauksen poistaminen ei riitä. PL kysyi, mitä mediaa/tiedonvälitystapaa tässä (2. kappale) tarkoitetaan, sovelletaanko 2. kappaleen vaatimusta kaikkiin julkistamistapoihin. PP:n mukaan tarkoitus on vain säätää, että kansallisesti ei voida vaatia, että julkistaminen voidaan tehdä vain kansallista mediaa tai muita ko. valtiossa saatavilla olevia keinoja käyttäen (komissio PP:n kannalla).

ES:n mielestä ei tässä direktiivissä ei ole tarpeen sitoutua transparenssidirektiivissä omaksuttuihin ratkaisuihin, koska tässä on kysymys tiedottamisesta yhtiön osakkaille ja transparenssidirektiivissä taas markkinoiden informoimisesta. Voisi riittää, että kutsu julkistetaan kansallisessa kaupparekisterissä, virallisessa lehdessä ja/tai kansallisessa lehdessä - taikka EU:n virallisessa lehdessä?

PP tulkitsee, että ES säilyttää tarkasteluvarauksen. Tässä vaiheessa ei voida palata nollapisteeseen, vaan kaikki joutuvat tyytymään kompromissiin. Kysyi KOM:lta, voidaanko viittaus transparenssidirektiivissä mainittuun säilytykseen poistaa. KOM:n mukaan viittaus voidaan poistaa mm. sen vuoksi, että direktiivien soveltamisala on erilainen. Komission mielestä 5.1 artiklan toinen kappale on tarpeen, viittasi mmm. siihen, että 29% EU-yhtiöiden osakkeista on ulkomaalaisten käsissä. IT ei kannata uuden tiedonjulkistamismenettelyn kehittämistä tässä yhteydessä, koska asia on jo säännelty transparenssidirektiivissä.

AT on ymmärtänyt niin, että PP ehdotti 5.1a artiklan ensimmäinen kappale alkaa sivulta 9 ja jatkuu sivulle 10 ja että ehdotus vastaa transparenssidirektiiviä ja että ensimmäisen virkkeen loppuosa (--- and to make it available) poistetaan. PP totesi AT:n ymmärtäneen asian oikein. PP:n johtopäätös oli säilyttää 5.1a kohta ennallaan.

5.2-3 artikla

LV oli sitä mieltä, että valtakirjalomakkeita on käytettävä vain, kun ne soveltuvat (ei esim. yleisvaltakirjan haltijalle). PP:n mukaan asiasta on keskusteltu aiemmin työryhmässä, merkitsi ylös positiivisen tarkasteluvarauksen. SV:n mielestä 5.2(a) "general" ensimmäiselle riville, 6. resitaalissa pitäisi käyttää samaa ilmausta (convocation) kuin artiklassa. PP valmis harkitsemaan SV:n ehdottamia kielellisiä tarkistuksia. LT:llä tarkasteluvaraus 5.3 (ca) kohdan osalta - jos ei päätösehdotusta -säännös ongelma, koska lähtee siitä, että jokaisen asiakohdan osalta pitäisi olla vähintään yksi päätösehdotus. PP selitti, että ko. säännös on tarkoitettu niitä valtioita varten, joissa yhtiökokouksessa voidaan käsitellä asioita, joista ei tehdä päätöstä. PP valmis kahdenväliseen käsittelyyn LT:n kanssa.

6 artikla

PP pyysi LT:tä ja IT:tä harkitsemaan tarkasteluvaraumien poistamista. LT poistaa 23 alaviitteen varauman ja pyysi LT:n lisäämistä 24 alaviitteeseen. PP:n mukaan, jos LT haluaa säilyttää järjestelmän, jossa osakas voi esittää uutta asiakkohta vasta, kun kutsu on toimitettu, se on mahdollista direktiiviehdotuksen mukaan. IT on valmis poistamaan varaumansa, jos on selvää, että voivat säilyttää järjestelmänsä. ES kysyi, onko tarkoitus saada aikaan yleinen standardi vai sallia useita vaihtoehtoisia menettelyitä. ES:n mielestä artiklasta ei lisäarvoa. CZ poistaa varauman 24 alaviitteestä. KOM poisti 26 alaviitteen varauman. PP kysyi, säilyttääkö ES alaviitteet 26 ja 27. ES haluaa pitää tämän asian esillä muistuttamassa siitä, että teksti on monelta kohtaa heikko.

7 artikla

PP:n mukaan muutokset ovat lähinnä kielellisiä. PP pyysi jäsenvaltioita vahvistamaan tai poistamaan varaumansa. SV poisti alaviitteen 29 ja säilytti alaviitteen 32 (samoin MT). LT poisti varauman 28 alaviitteestä. FR poisti varauman alaviitteestä 29. ES selosti järjestelmänsä. SE säilytti varaumansa, joka viittaa vain 7.1 artiklan toiseen kappaleeseen.

PP kertoi ymmärtäneensä, että NL:n varaukset 31 liittyvät sanan "shall" käyttöön, haluaisivat joustavamman järjestelyn, ja NL:n varauman 32.

NL säilytti varaukset. NL valmis hyväksymään 7.2 artiklan, jos valinnan varaa yhtiöille (esim. MS shall allow companies to...) 7.3 artiklan joustoa pitäisi edelleen lisätä, ei kannata ehdotusta record daten ja kutsun lähettämisen välisen vähimmäisajan sääntelystä.

PP:n mukaan "shall" -ilmausta käytetty sen vuoksi, että jäsenvaltiot eivät käyttäisi muita kuin 7.1 kohdassa tarkoitettuja järjestelmiä. PP:n mukaan osa jäsenvaltioista pitää 7.3 artiklan 6 päivän määräaika ehdottaman tärkeänä. KOM:n mukaan alkuperäisessä ehdotuksessa ei ollut lainkaan määräaika, joka nousi esiin työryhmässä käydyssä keskustelussa. KOM:n mielestä tärkeätä, että järjestelmä toimii käytännössä.

PP kysyi, säilyttääkö ES alaviitteestä 33 ilmenevän varauman, vaikka se ei saa kannatusta muilta jäsenvaltioilta. ES tulee todennäköisesti poistamaan varaumansa. UK on valmis hyväksymään 30 päivän record daten. UK kysyi jäsenvaltioilta, voivatko hyväksyä 6 päivän määräajan pidennyksen (kutsusta record dateen). UK säilytti varauman. IT säilytti varaumansa, jos eivät saa kannatusta muilta jäsenvaltioilta (piti tätä määräaika liian lyhyenä ja 30 päivän record datea liian pitkänä). PP ymmärtänyt, että KOM preferoisi pidempää määräaika, mutta voi olla joustava (KOM vahvasti).

8 artikla

Ei kommentteja.

9 artikla

PP kertoi muutoksista edelliseen versioon ja totesi lähtökohdan olevan varsin vaikea - osa delegaatioista kannattaa artiklaa ja osa vastustaa, poliittista ratkaisua tarvitaan. PP viittasi valmisteluun EP:ssä, jossa tämä artikla on noussut erityisesti esiin. PP viittasi ehdotettuun velvollisuuteen vastata etukäteen (ennen kokousta) kysymyksiin, minkä on katsottu aiheuttavan yhtiöille merkittäviä tarpeettomia hallinnollisia vaatimuksia. PP pyysi jäsenvaltioita vahvistamaan

kantansa kyseiseen artiklaan, erityisesti alaviitteissä. Halusi myös tietää jäsenvaltioiden kantoja muihin vaihtoehtoihin, kuten komission alkuperäiseen ehdotukseen. Esitti viimeisenä vaihtoehtona, jos artiklan sisällöstä ei päästä ratkaisuun, että artikla poistettaisiin ja pyysi jäsenvaltioiden kantoja viimeksi mainittuun ehdotukseen.

FR:n mielestä nykyinen versio on ongelmallinen liikkeeseenlaskijoiden ja osakkaiden kannalta, voisi hyväksyä periaatteessa komission alkuperäisen ehdotuksen (tietyin täydennyksin) tai etukäteen vastaamisen jättämisen muulla tavoin kansalliseen harkintaan. Voi hyväksyä artiklan poistamisen (NL ja BE kannatti). DE säilyttää varaumansa alaviitteessä 35 eli asian jättämisen CG-koodien varaan. ES kannatti täysin sitovan artiklan säilyttämistä tekstissä. AT muistutti pj-kaudella EP:n kanssa käymistään keskusteluista ja totesi olevansa valmis poistamaan artiklan. Malta poisti varauman alaviitteestä 38. DK hyväksyi artiklan poistamisen tai alaviitteessä 35 mainitun kevyemmän sääntelyn. UK kannattaa lähtökohtaisesti artiklaa, mutta on valmis hyväksymään komission alkuperäisen ehdotuksen (pl. usein esitetyt kysymykset ja toisaalta sääntely ei kata aikaa ennen yhtiökokousta). SV lähtökohtaisesti kannattaa artiklaa, hyväksyy komission alkuperäisen ehdotuksen suuntaisen artiklan. IT säilyttää varauman, keskustelevat asiasta teollisuuden kanssa kansallisella tasolla. PT:lle ongelmana on velvollisuus vastata kysymyksiin ennen kokousta, suhtautuu joustavasti PP:n esittämiin kompromisseihin. LU säilyttää varauman (alaviite 36) samoista syistä kuin PT. KOM kannattaa alkuperäistä tekstiään nyt esillä ollutta tekstiä ja kompromissiehdotuksia sekä vastustaa artiklasta poistamista.

PP ryhtyy rakentamaan kompromissia, ottaen huomioon myös EP:n kanssa käytävä keskustelu.

10 artikla

PP pyysi FR:aa esittelemään ehdotuksensa. FR:n mielestä tässä pitäisi ottaa huomioon osakkaan ja valtuutetun välisten intressikonfliktien lisäksi intressikonflikti osakkaan ja yhtiön välillä. Kannatti avoimen valtuutuksen käytön rajoittamista. Piti 7a resitaalin viimeistä virkettä epäselvänä sen suhteen, voivatko jäsenvaltiot säätää valtuutuksen väärinkäytön seurauksista.

KOM voi kannattaa pj:n lisäystä 10.1b artiklan uudeksi toiseksi kappaleeksi ja sen i-iii alakohdiksi. Voi hyväksyä FR:n ehdotuksen 7a resitaalin tarkistukseksi ja FR:n ehdotuksen artiklaksi. PP kysyi hyväksyykö voiko KOM hyväksyä resitaalin viimeisen virkkeen loppuosan poiston, mitä KOM ei kannattanut. AT:n mielestä kompromississa on otettu huomioon AT:n pj-kauden aloitteet, voi hyväksyä resitaalin loppuosan poistamisen. ES:n mielestä intressikonfliktissa ei ole kysymys vain osakkaan ja valtuutetun välisestä suhteesta, koska se voi vaikuttaa myös muiden asemaan. Täytyy olla mahdollista rajoittaa valtuutuksen käyttöä, jäsenvaltiolla pitäisi olla velvollisuus säätää intressikonfliktista. NL voi luopua alaviitteestä 41 ja voi hyväksyä FR:n ehdotuksen. SK vastustaa ES:n ehdotusta pakottavasta sääntelystä, säilyttää positiivisen tarkasteluvarauman (HU samoin). IT voi hyväksyä FR:n ehdotuksen, ongelmana edelleen avoimet valtuutukset silloin, kun intressikonflikti vallitsee. Jäsenvaltion pitäisi voida (kokonaan?) kieltää valtuutuksen antaminen intressikonfliktin vallitessa. IT säilyttää varaumansa ja tekee tekstiehdotuksen. DE kysyi, onko FR:n ehdotuksesta keskusteltu jo EP:ssä? DE säilytti varaumansa (kotimainen keskustelu kesken), mutta suhtautui FR:n ehdotukseen positiivisesti. DE suhtautui skeptisesti ES:n ehdotukseen.

DE:n kysymykseen PP arvioi, että EP:n kanta artiklaan olisi varsin joustava (AT vahvisti ja oli sitä mieltä, että FR:n ehdotus ei muuta tilannetta). PL säilytti tarkasteluvaraumansa.

UK voi hyväksyä pj:n ehdotuksen sekä mahdollisesti FR:n artiklaehdotuksen ja resitaalin, jota arvioi vielä. SV:n ja DE:n tavoin vastustaa ES:n ehdotusta.

PT:llä tarkasteluvarauksen FR:n ehdotukseen.

KOM vastusti ES:n ehdotusta ja totesi, että AT:n esittämä arvio EP:n kannan muodostuksesta piti paikkaansa.

PP totesi, että tekstiä muutetaan FR:n ehdotuksen suuntaisesti ymmärtäen, että jäsenvaltiot haluavat arvioida asiaa. PP lähti myös siitä, että resitaalin 7a loppuosaa ei voida kokonaan poistaa, mutta se voidaan muotoilla uudelleen. FR vahvisti, ettei sen tarkoituksena ollut ehdottaa 10.2 artiklan poistamista.

11 artikla

IT voi poistaa varauman alaviitteessä 45. EE:llä ei varaumaa tähän artiklaan. DK:n mielestä pj:n kompromissi on parannus aiempaan versioon verrattuna. PL kysyi, voidaanko valtuutuksesta ilmoittaa tavallisella sähköpostilla. PP:n mielestä valtuutuksesta voidaan ilmoittaa tämän artiklan perusteella sähköpostilla.

12 artikla

UK säilytti tarkasteluvarauksensa (alaviite 47). DK poisti varauman alaviitteestä 46. KOM säilytti tässä vaiheessa varaumansa, koska se liittyy 10 artiklaan. SE ei voi poistaa varaumaansa 47 alaviitteestä. Myös EE säilytti varaumansa 47 alaviitteessä.

13 artikla

ES:ssa ei sallita yhteistiliä, mutta arvioivat edelleen artiklan vaikutuksia. Ehdotti, että edelleen mietittäisiin alkuperäisessä ehdotuksessa ollutta säännöstä äänestysohjeiden säilyttämisestä ainakin vuoden ajan. EE säilytti vielä varaumansa, jonka voinee poistaa lähiaikoina. UK voi poistaa artiklaa koskevat varaukset, jos 13.5 artiklan lopusta poistetaan sanat "as the beneficial investor". DK säilytti positiivisen tarkasteluvarauksen. SI säilytti tarkasteluvarauksensa, mutta suhtautui alustavasti positiivisesti artiklaan. PL poisti varauman alaviitteestä 49.

PP:n mielestä UK:n ehdotus voi olla käyttökelpoinen, jos UK luopuu varaumastaan. SV kannatti UK:ta ja PP:tä. AT ja LU hyväksyivät UK:n ehdotuksen. LU säilyttää positiivisen varaumansa (48). PT säilytti varaumansa, joka koskee myös UK:n ehdotusta. KOM hyväksyi UK:n ehdotuksen.

13 a artikla (NL:n ehdotus 14.7.)

PP kiinnitti huomiota siihen, että onko tämä direktiivi oikea paikka ko. ehdotukselle (yhtiöoikeus/sopimusoikeus), ja siihen, että ehdotuksesta pitäisi tehdä vaikutusarvio (viittasi siihen, että ehdotus vaikuttaisi sopimussuhteisiin). NL esitteli ehdotuksensa ja kiinnitti huomiota siihen, että edellisessä kokouksessa tarpeettomana pidetty 13a.2 artikla on poistettu.

AT viittasi kokouksessa jaettuun kysymyksiinsä (Kokousasiakirja no 4/06, AT, 18.7.2006). AT:n mukaan välittäjän velvollisuudet on jo järjestetty riittävällä tavalla esim. AT:n lainsäädännössä (so. välittäjän velvollisuus noudattaa sopimuksia ja asiakkaan ohjeita). AT:n mielestä käytännöllinen ratkaisu voisi olla, että yhtiö on velvollinen lähettämään välittäjän asiakkaalle (välittäjän kautta) vahvistuksen siitä, että yhtiö on saanut tiedon äänestysohjeista.

SV:n mielestä vastaus AT:n 1. kysymykseen voisi olla jäsenvaltion laki ja 2. kysymykseen Haagin konvektion mukainen lainvalintasääntö. Miten SK ehdotti NL:n ehdotusta muutettavan? UK vastustaa edelleen 13a artiklaa, oli samaa mieltä kuin AT ja lisäsi, että sääntelyn ulottaminen ketjun jokaiseen osapuoleen nostaa esiin paljon uusia ongelmia. FR kannatti edelleen NL:n ehdotusta ja piti sitä direktiiviehdotuksen tavoitteiden mukaisena. DE kannattaa NL:n uuttakin ehdotusta vastaavan suuntaisin perustein kuin FR. ES suhtautuu sinänsä positiivisesti ehdotukseen, mutta pohti samoja kysymyksiä kuin AT. ES kannatti NL:n ehdotusta. LU ei vielä sanoa kantaansa, esitti varauman. LU viittasi siihen, että alkuperäisestä direktiiviehdotuksesta oli tarkoituksella jätetty pois välittäjien sääntelyn siihen liittyvien ongelmien vuoksi. LU piti AT:n kysymyslistaa hyvänä. EE avoin NL:n ehdotukselle, mutta piti vielä varauman. SK kannatti NL:n ehdotusta. GR säilytti tarkasteluvarauman. SI säilytti varaumansa. AT:llä tarkasteluvarauma. NL oli valmis työstämään ehdotustaan ja arvioimaan AT:n ehdotusta kesän aikana. KOM on avoin NL:n ehdotukselle, erityisesti sen vuoksi, että CGF on sitä kannattanut. KOM osallistuu mielellään uuden version työstämiseen.

PP kysyi haluaako jokin jäsenvaltio vielä muuttaa varaumaansa alaviitteessä 50. Varaumia ei muutettu. PP viittasi tältä osin EP:n kanssa syksyllä käytävään keskusteluun.

14 artikla

SE ja DK säilyttivät varaumansa (51 alaviite). IE ei voi poistaa varaumaansa ja kertoi, että esitetty säännös olisi taka-askele aiempaan kansalliseen kehitykseen verrattuna. UK säilytti varaumansa. ES poisti varaumansa.

16 artikla

Ei kommentteja.

17 artikla

KOM:n totesi pj:n esitelleen komission esiin tuoman ongelman. KOM ehdotti suoraviivaisena ratkaisuna 17 artiklan poistamista. SK kannatti KOM:n ehdotusta ja huomautti, että myös direktiivin otsikkoa ja resitaaleja pitäisi tällöin muuttaa. AT oli skeptinen KOM:n ehdotuksen suhteen. AT:n kanta 17 artiklaan ja KOM:n ehdotukseen riippuu 1 artiklan sisällöstä. FR kannatti KOM:n ehdotusta. Myös ES näki yhteyden 1 ja 5 artiklaan, piti KOM:n ehdotusta harkitsemisen arvioisena ja jäi odottamaan 1 ja 5 artiklan muotoutumista. AT, PT, EE, LU, IT, GR, SI esittivät tarkasteluvarauman.

PP totesi, että KOM:n ehdotusta on arvioitava.

Jatkovalmistelu

PP totesi, että työtä jatketaan kesätauon jälkeen. Jatkovalmistelun muoto

imprisonment pursuant to section 6. (515/2003; enters into force on 1 January 2003)

Chapter 8 - **Statute of limitations**

Section 1 (138/1973)

- (1) A sentence shall not be passed if charges have not been brought
 - (1) within twenty years, if the most severe penalty provided for the offence is fixed-term imprisonment for over eight years,
 - (2) within ten years, if the most severe penalty is imprisonment for more than two years and at most eight years,
 - (3) within five years, if the most severe penalty is imprisonment for over a year and at most two years, and
 - (4) within two years, if the most severe penalty is imprisonment for at most a year, or a fine.
- (2) There is no statute of limitations for offences where the most severe penalty is life imprisonment.
- (3) The most severe penalty referred to above means the maximum penalty provided for the offence in the applicable provision, taking into consideration the circumstances manifest in the offence.
- (4) The above provisions apply also to offences in public office. However, the minimum time of limitation for such an offence is five years. (792/1989)

Section 2 (138/1973)

- (1) Charges shall be deemed to have been brought when the defendant has been legally summonsed to court or a request for his/her punishment has been submitted with him/her present in person. (1256/1988)
- (2) The bringing of charges in a case which later is dismissed without prejudice or where prosecution is not continued shall not be taken into account as regards the statute of limitations.

Section 3 (138/1973)

- (1) The periods mentioned above in section 1 shall be calculated from the commission of the offence. If a certain consequence is a condition for an act to be punishable, the period shall be calculated from the day when the consequence became evident.
- (2) If charges cannot be brought until an annulment of marriage is petitioned for, the period shall be calculated from the day when the annulment action was brought.

Section 4 (697/1991)

If the same act comprises several offences, a sentence for all the offences may be passed as long as it may be passed for one of them.

Section 5 (138/1973)

No offence for which the most severe penalty is other than life imprisonment shall be punishable thirty years after the day mentioned in section 3. If the most severe penalty for the offence is imprisonment for at most two years, dismissal or a fine, no sentence shall be passed fifteen years after the day mentioned in section 3.

Section 6 (138/1973)

- (1) When the public prosecutor is not to bring charges unless the injured party has requested that charges be brought, no sentence shall be passed unless the injured party has brought charges or has requested that charges be brought within one year of the day he/she gained knowledge of the offence and of the offender.
- (2) If the injured party has died within the period mentioned in paragraph (1) without bringing charges or requesting that charges be brought, or if the injured party had not gained knowledge of the offence and of its offender before dying,

Section 12 (875/2001)

Forfeiture shall not be enforced after ten years of the date of the final judgment. However, if the request for forfeiture pertains to an instrument of crime, as referred to in chapter 10, section 4, or to certain other property, as referred to in chapter 10, section 5, the enforcement of the forfeiture shall not lapse.

Section 13 (138/1973)

Notwithstanding the provisions in sections 11 and 12, enforcement involving distraint which was carried out within the limitation period may be completed for the part of the distrained property.

Section 14 (138/1973)

A fine and a threat of a fine shall lapse upon the death of the offender. However, enforcement involving distraint which was carried out while the offender was living may be completed for the part of the distrained property.

Section 15 (138/1973)

- (1) Upon the death of the offender or another person liable for forfeiture, the sanction shall be enforced against the estate of the deceased, unless such forfeiture would be obviously unreasonable.
- (2) If the offender subjected to a forfeiture order has died, the enforcement shall be directed at his/her estate. However, the heirs of the deceased have the right, within three months from the day when property belonging to the estate has been placed under distraint for the enforcement of the sentence, or when said property had been taken into the possession of the State, to bring the matter before the court of first instance that heard the case against the offender, so as to have the court decide whether the enforcement is to lapse due to the manifest unreasonableness of the forfeiture.
- (3) The sanction of forfeiture of the financial benefit deriving from an offence, when imposed or enforced on the assets of the estate liable for forfeiture, shall not exceed the simple amount of the benefit.

Chapter 9 - **Corporate criminal liability** (743/1995)Section 1 - *Scope of application* (61/2003)

- (1) A corporation, foundation or other legal entity¹ in whose operations an offence has been committed may on the request of the public prosecutor be sentenced to a corporate fine if such a sanction has been provided in this Code.
- (2) The provisions in this chapter do not apply to offences committed in the exercise of public authority.

Section 2 - *Prerequisites for liability* (61/2003)

- (1) A corporation may be sentenced to a corporate fine if a person who is part of its statutory organ or other management or who exercises actual decision-making authority therein has been an accomplice in an offence or allowed the commission of the offence or if the care and diligence necessary for the prevention of the offence has not been observed in the operations of the corporation.
- (2) A corporate fine may be imposed even if the offender cannot be identified or otherwise is not punished. However, no corporate fine shall be imposed for a complainant offence which is not reported by the injured party so as to have charges brought, unless there is a very important public interest for the bringing of charges.

Section 3 - *Connection between offender and corporation* (743/1995)

- (1) The offence is deemed to have been committed in the operations of a corporation if the offender has acted on the behalf or for the benefit of the corporation, and

¹ In the following, a "corporation"

belongs to its management or is in a service or employment relationship with it or has acted on assignment by a representative of the corporation.

- (2) The corporation does not have the right to compensation from the offender for a corporate fine that it has paid, unless such liability is based on separate provisions on corporations and foundations.

Section 4 – *Waiving of punishment* (61/2003)

- (1) A court may waive imposition of a corporate fine on a corporation if:
 - (1) the omission referred to in section 2(1) by the corporation is slight, or the participation in the offence by the management or by the person who exercises actual decision-making authority in the corporation is slight; or
 - (2) the offence committed in the operations of the corporation is slight.
- (2) The court may waive imposition of a corporate fine also when the punishment is deemed unreasonable, taking into consideration:
 - (1) the consequences of the offence to the corporation;
 - (2) the measures taken by the corporation to prevent new offences, to prevent or remedy the effects of the offence or to further the investigation of the neglect or offence; or
 - (6) where a member of the management of the corporation is sentenced to a punishment, and the corporation is small, the offender owns a large share of the corporation or his/her personal liability for the liabilities of the corporation are significant.

Section 5 - *Corporate fine* (971/2001)

A corporate fine is imposed as a lump sum. The corporate fine shall be at least EUR 850 and at most EUR 850,000.

Section 6 - *Basis for calculation of the corporate fine* (743/1995)

- (1) The amount of the corporate fine shall be determined in accordance with the nature and extent of the neglect and the participation of the management, as referred to in section 2, and the financial standing of the corporation.
- (2) When evaluating the significance of the neglect and the participation of the management, the following shall be duly taken into account: the nature and seriousness of the offence; the status of the offender as a member of the organs of the corporation; whether the violation of the duties of the corporation manifests heedlessness of the law or the orders of the authorities; as well as the grounds for sentencing provided elsewhere in the law.
- (3) When evaluating the financial standing of the corporation, the following shall be duly taken into account: the size of the corporation; its solvency; as well as the earnings and the other essential indicators of the financial standing of the corporation.

Section 7 – *Waiving of the bringing of charges* (61/2003)

- (1) The public prosecutor may waive the bringing of charges against a corporation, if:
 - (1) the corporate neglect or participation of the management or of the person exercising actual decision-making power in the corporation, as referred to in section 2(1), has been of minor significance in the offence, or
 - (2) only minor damage or danger has been caused by the offence committed in the operations of the corporation
 and the corporation has voluntarily taken the necessary measures to prevent new offences.
- (2) The bringing of charges may be waived also if the offender, in the case referred to in section 4(2)(3), has already been sentenced to a punishment and it is to be anticipated that the corporation for this reason is not to be sentenced to a corporate fine.
- (3) Service of a decision not to bring charges against a corporation or to withdraw charges against a corporation shall be given by post or through application as appropriate of what is provided in chapter 11 of the Code of Judicial Procedure.
- (4) The provisions of chapter 1, sections 10 and 11 of the Criminal Procedure Act (689/1997) on the waiving of charges apply correspondingly to the decision. In

the case referred to in chapter 1, section 1(1) of the Act the prosecutor shall instead of the question of culpability, submit to the consideration of the court the question of the existence of grounds for corporate criminal liability.

- (5) The provisions of chapter 1, section 12 of the Criminal Procedure Act on the revocation of charges apply to the revocation of charges on the basis of subsection 1. However, service of the revocation shall only be given to the corporation.

Section 8 - *Joint corporate fine* (743/1995)

- (1) If a corporation is to be sentenced for two or more offences at one time, a joint sentence of corporate fine shall be passed in accordance with the provisions in sections 5 and 6.
- (2) No joint punishment shall be passed for two offences, one of which was committed after a corporate fine was imposed for the other. If charges are brought against a corporation which has been sentenced to a corporate fine by a final decision, for an offence committed before the said sentence was passed, a joint corporate fine shall also not be imposed, but the prior corporate fine shall be duly taken into account when sentencing to the new punishment.

Section 9 - *Statute of limitations* (743/1995)

- (1) If the offender is not be sentenced to a punishment due to the statute of limitations, also the corporation on whose behalf he/she has acted shall not be sentenced to a punishment. However, the minimum period of limitations as regards corporate fines is five years.
- (1) The enforcement of a corporate fine shall lapse in five years from the date of the final judgment imposing the fine.

Section 10 - *Enforcement of a corporate fine* (673/2002)

- (1) A corporate fine is enforced in the manner provided in the Enforcement of Fines Act (672/2002).
- (2) A conversion sentence may not be imposed in place of a corporate fine.

Chapter 10 — **Forfeiture** (875/2001)

Section 1 — *General prerequisites of forfeiture* (875/2001)

- (1) A prerequisite for a forfeiture order is an act criminalised by law (*offence*).
- (2) A forfeiture order may be based on an act criminalised by law also
 - (1) where the person committing the act has not attained the age of fifteen years at the material time, or is without criminal capacity;
 - (2) where the person committing the act is free from criminal liability by virtue of chapter 3, section 9, 10 or 10a, or for a comparable reason; or

(NB. By Act 515/2003, section 1(2)(2) is to be replaced by the following new paragraph as of 1 January 2004:)

 - (2) where the person committing the act is exempt from criminal liability pursuant to chapter 4, section 2, 4(2), 5(2), 6(3) or chapter 45, section 26b(2); or (515/2003; enters into force on 1 January 2003)
 - (3) where a corporation can be sentenced to a punishment in accordance with chapter 9 even if the individual committing the offence cannot be identified or sentenced to a punishment for some other reason.

Section 2 — *Forfeiture of the proceeds of crime* (875/2001)

- (1) The proceeds of crime shall be ordered forfeit to the State. The forfeiture shall be ordered on the offender, a participant or a person on whose behalf or to whose advantage the offence has been committed, where these have benefited from the offence.
- (2) If there is no evidence as to the amount of the proceeds of crime, or if such evidence is difficult to present, the proceeds shall be estimated, taking into

comparable lethal instrument, shall be sentenced for *prisoner's procurement of a weapon* to a fine or to imprisonment for at most one year.

Section 18 - Corporate criminal liability (604/2002)

The provisions on corporate criminal liability apply to bribery, aggravated bribery, and bribery of a member of Parliament.

Section 19 - Restrictive provision (563/1998)

The provisions in sections 1 - 3 of this chapter do not apply to acts referred to in chapter 17, section 6.

Section 19a - Offences directed against the International Criminal Court (1285/2000)

In sections 1 - 3, 13 and 14 of this chapter, an official refers also to a person in the service of the International Criminal Court.

Section 20 - Provisions on the scope of application (604/2002)

- (1) In applying sections 1 through 3 of this chapter, a person elected to a public official as referred to in chapter 40, section 11, a foreign public official acting in the service of the International Criminal Court or in Finnish territory on the basis of an international agreement or other international obligation in inspection, surveillance, pursuit or pre-trial investigation duties, a person exercising public authority and a soldier on duty, are equated with a civil servant as the object of the criminal act.
- (2) In applying section 9 of this chapter, a person elected to a public office as referred to in chapter 40, section 11, a foreign public official acting in the service of the International Criminal Court or in Finnish territory on the basis of an international agreement or other international obligation in inspection, surveillance, pursuit or pre-trial investigation duties, a person exercising public authority, are equated with a public official.
- (3) In applying sections 13 and 14 of this chapter, a person elected to a public office, an employee of a public corporation, a foreign public official, a person exercising public authority and a soldier referred to in chapter 40, section 11 are equated with a public servant as the object of the criminal act.
- (4) For the purposes of section 14 a of this chapter, a member of a foreign Parliament referred to in chapter 40, section 11 is equated with a member of Parliament as the object of the criminal act.
- (5) In applying sections 1 through 3, 9, 13 and 14 of this chapter, if provisions other than in this Code pertain to the application of provisions on criminal liability to persons other than those referred to in subsections 1 through 4, he/she is equated with a public servant as the object of the criminal act.

Chapter 17 - Offences against public order (563/1998)

Section 1 - Public incitement to an offence (563/1998)

- (1) A person who through the mass media or publicly in a crowd or in a generally published writing or other presentation exhorts or incites anyone into the commission of an offence, so that the exhortation or incitement
 - (1) causes a danger of the offence or a punishable attempt being committed, or
 - (2) otherwise clearly endangers public order or security,
 shall be sentenced for *public incitement to an offence* to a fine or to imprisonment for at most two years.
- (2) If the exhortation or incitement causes the commission of an offence or a punishable attempt, also the provisions on participation in chapter 5 apply.

Section 1 a - Participation in the activity of a criminal organisation (142/2003)

- (1) A person who
 - (1) by establishing or organising a criminal organisation or by recruiting or attempting to recruit persons for it,

- (2) by equipping or attempting to equip a criminal organisation with explosives, weapons, ammunition or with materials or equipment intended for their production or with other dangerous supplies or materials,
- (3) by arranging, attempting to arrange or providing a criminal organisation training for criminal activity,
- (4) by obtaining, attempting to obtain or providing a criminal organisation premises or other facilities needed by it or means of transport or other equipment that is particularly important for the organisation,
- (5) by directly or indirectly giving or collecting funds to finance the criminal activity of a criminal organisation,
- (6) by managing financial affairs that are important for the criminal organisation or by giving financial or legal advice that is particularly important for the organisation or
- (7) by actively promoting the accomplishment of the aims of a criminal organisation in another substantial manner

participates in the activities of a criminal organisation with the aim of committing one or more offences for which the maximum statutory sentence is imprisonment for a minimum of four years or one or more of the offences referred to in chapter 11(8) or chapter 15(9), and if such an offence or its punishable attempt is committed, shall be sentenced for *participating in the activity of a criminal organisation* to a fine or imprisonment for a maximum of two years. (1372/2003)

- (2) What is provided above in subsection 1(6) regarding legal advice does not apply to the performance of the duties of legal counsel or representative in connection with the pre-trial investigation or court proceedings regarding an offence or the enforcement of a sentence.
- (3) What is provided in subsection 1 does not apply if an equally or more severe penalty is provided elsewhere in law for the act.
- (4) A criminal organisation is defined as a structured association, established over a period of time, of at least three persons acting in concert to commit the offences referred to in subsection 1.

Section 2 - *Rioting* (563/1998)

When a crowd clearly intends to employ violence against a person or cause significant damage to property, a person who actively participates in the acts of the crowd, and in this context fails to obey a competent official's lawfully issued order to disperse, shall be sentenced for *rioting* to a fine or to imprisonment for at most one year.

Section 3 - *Violent rioting* (563/1998)

When a crowd commits an offence referred to in chapter 16, section 1, employs violence against a person or causes significant damage to property, a person who actively participates in the acts of the crowd, shall be sentenced for *violent rioting* to a fine or to imprisonment for at most two years.

Section 4 - *Leading a violent riot* (563/1998)

A person who incites or leads a crowd referred to in section 3 shall be sentenced for *leading a violent riot* to imprisonment for at most four years.

Section 5 - *Preparation of an armed breach of public order* (563/1998)

A person who recruits or assembles armed troops so as to commit an offence referred to in chapter 12, sections 1 - 4, chapter 16, section 1 or 15, or section 3 of this chapter, shall be sentenced for *preparation of an armed breach of public order* to a fine or to imprisonment for at most one year.

Section 6 - *Resistance to a person maintaining public order* (563/1998)

- (1) A person who employs or threatens violence so as to prevent or attempt to prevent a person maintaining public order from performing a duty laid down in an Act or Decree, or otherwise hampers the performance of the said duty, shall be sentenced, unless a more severe penalty for the act is laid down elsewhere in

the law, for *resistance to a person maintaining public order* to a fine or to imprisonment for at most six months.

- (2) For the purposes of this section, a *person maintaining public order* means
- (1) a driver, as referred to in the Act on the Maintenance of Order in Public Transport (472/1977), a person corresponding to a driver and a passenger who upon request is assisting the driver or the corresponding person,
 - (2) a ticket inspector, as referred to in the Act on Penalty Fares in Public Transport (469/1979),
 - (3) a guard, as referred to in the Private Security Services Act (282/2002) (284/2002), and
 - (4) a keeper of public order, as referred to in the Act on Keepers of Public Order (533/1999). (536/1999)

Section 6 a - *Private security company offence* (284/2002)

A person who engages in private security company operations without a permit or in private security company operations accepts a commission referred to in section 9(1) of the Private Security Services Act for the maintenance of public order and security, shall be sentenced for a *private security company offence* to a fine or to imprisonment for at most six months.

Section 7 - *Border offence* (563/1998)

- (1) A person who
- (1) crosses the border of Finland without a valid passport or another travel document, or otherwise than from a legal point of departure or to a legal point of arrival, or contrary to a statutory prohibition, or attempts the same,
 - (2) otherwise breaches the provisions on border crossing, or
 - (3) without permission stays, moves or undertakes prohibited measures in the border zone, as referred in the Border Zone Act (403/1947)
- shall be sentenced for a *border offence* to a fine or imprisonment for a maximum of one year.
- (2) A foreigner who is refused entry or deported as a result of the act referred to in subsection 1 or a foreigner who seeks asylum or applies for a residence permit as a refugee in Finland shall not be sentenced for a border offence. A foreigner who has committed the act referred to in subsection 1 due to the fact that he/she has been subjected to trafficking in human beings referred to in chapter 25(3) or 25(3a) shall also not be sentenced for a border offence. (650/2004)

Section 7a - *Petty border offence* (756/2000)

- (1) If the border offence, in view of the short duration of the unauthorised stay or movement, the nature of the prohibited act, or the other circumstances of the offence is petty when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for a *petty border offence* to a fine.
- (2) The provisions in section 7(2) apply also to acts referred to in paragraph (1).

Section 7b - *Territorial violation* (756/2000)

- (1) A soldier of a foreign state or the master of a foreign state vessel or state aircraft, who
- (1) breaches the Act on Territorial Surveillance (455/2000) in a manner referred to in section 44 of the said Act;
 - (2) breaches the provisions in sections 4 through 9 of the Act on Territorial Surveillance on entry into Finnish territory or staying in the territory; or
 - (3) breaches conditions imposed in a permit issued on the basis of section 10 of the Act on Territorial Surveillance,
- shall be sentenced for a *territorial violation* to a fine or to imprisonment for at most one year.
- (2) In a matter pertaining to a territorial violation, the prosecutor may waive prosecution or the court may waive punishment, if the territorial violation has been immediately interrupted or if the offender has for that reason been refused entry or deported.

Section 8 - *Arrangement of illegal immigration* (563/1998)

- (1) A person who
 - (1) brings or attempts to bring to or transport through Finland a foreigner without a valid passport, other travel documents, a visa or a residence permit,
 - (2) arranges or, as an intermediary, provides transportation for a foreigner referred to in paragraph 1 to Finland or
 - (3) gives to another person a passport, other travel documents, a visa or a residence permit that is false, forged or issued to someone else for use to enter the country,
 shall be sentenced for *arrangement of illegal immigration* to a fine or imprisonment for a maximum of two years. (650/2004)
- (2) An act which, when taking into account the motives of the person committing it and the circumstances pertaining to the safety of the foreigner in his/her home country or country of permanent residence, and when assessed as a whole, is to be deemed committed under vindicating circumstances, does not constitute arrangement of illegal immigration.

Section 8a - *Aggravated arrangement of illegal immigration* (650/2004)

If, in the arrangement of illegal immigration,

- (1) grievous bodily harm, a serious illness or a state of mortal danger or comparable particularly grave suffering is deliberately or through gross negligence inflicted on another person or
- (2) the offence has been committed within the framework of a criminal organisation referred to in section 1a(4)

and the offence is aggravated also when assessed as whole, the offender shall be sentenced for *aggravated arrangement of illegal immigration* to imprisonment for a minimum of four months and a maximum of six years.

Section 9 - *Unlawful self-help* (563/1998)

A person who in order to protect or enforce his/her rights undertakes measures that are unlawful without resorting to the authorities shall be sentenced, unless a more severe penalty for the act is laid down elsewhere in the law, for *unlawful self-help* to a fine or to imprisonment for at most six months.

Section 10 - *Breach of the sanctity of religion* (563/1998)

A person who

- (1) publicly blasphemes against God or, for the purpose of offending, publicly defames or desecrates what is otherwise held to be sacred by a church or religious community, as referred to in the Act on the Freedom of Religion (267/1998), or
 - (2) by making noise, acting threateningly or otherwise, disturbs worship, ecclesiastical proceedings, other similar religious proceedings or a funeral,
- shall be sentenced for a *breach of the sanctity of religion* to a fine or to imprisonment for at most six months.

Section 11 - *Prevention of worship* (563/1998)

- (1) A person who employs or threatens violence, so as to unlawfully prevent worship, ecclesiastical proceedings or other similar religious proceedings arranged by a church or religious community, as referred to in the Act on the Sanctity of Religion, shall be sentenced for *prevention of worship* to a fine or to imprisonment for at most two years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 12 - *Breach of the sanctity of the grave* (563/1998)

A person who

- (1) unlawfully opens a grave or exhumes a corpse, a part thereof, a coffin or a burial urn,
- (2) handles an unburied corpse in a manner giving offence, or
- (3) damages or desecrates a grave or a memorial of the dead,

shall be sentenced for a *breach of the sanctity of the grave* to a fine or to imprisonment for at most one year.

Section 13 - *Criminal disturbance* (563/1998)

A person who

- (1) by making noise or in another similar manner causes disturbance in a public place, in the course of official action, in a cultural or sporting event, in a mass transport vehicle, in a meeting or other event arranged for public discussion, in an office, bureau, place of business, place of manufacture or in another similar place,
- (2) causes disturbance by placing calls to an office, bureau, place of business or another similar place,
- (3) causes disturbance by shooting, throwing objects or in another similar manner,
- (4) unlawfully removes or damages a public notice or announcement posted by an authority for the information of the general public, or
- (5) by using the emergency brake or alarm of a mass transport vehicle, elevator or other apparatus mischievously causes a false alarm,

shall be sentenced, unless a more severe penalty for the act is laid down elsewhere in the law, for *criminal disturbance* to a fine.

Section 13a - *Illegal wearing of a disguise* (1006/2004)

A person who, in connection with a public meeting or a public event arranged in a public place or other public assembly arranged in a public place, wears a disguise so that he/she cannot be recognised and clearly intends to employ violence against a person or cause damage to property shall be sentenced for *illegal wearing of a disguise* to a fine or imprisonment for a maximum of three months.

Section 14 - *Animal welfare offence* (563/1998)

A person who deliberately or through gross negligence, by violence, excessive burdening, failure to provide the necessary care or food or otherwise in violation of the Animal Welfare Act (274/1996), treats an animal cruelly or inflicts unnecessary pain or suffering on an animal, shall be sentenced for an *animal welfare offence* to a fine or to imprisonment for at most two years.

Section 15 - *Petty animal welfare offence* (563/1998)

If the animal welfare offence, in view of the nature of the pain and suffering or the other circumstances of the offence, is petty when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for a *petty animal welfare offence* to a fine.

Section 16 - *Organised gambling* (563/1998)

- (1) A person who unlawfully arranges gambling or keeps a room or other premises for gambling, or as the proprietor of a hotel or restaurant establishment allows gambling to take place, shall be sentenced for *organised gambling* to a fine or to imprisonment for at most one year.
- (2) *Gambling* means pools, bingo, tote and betting games, money and goods lotteries, casino operations and other similar games and activities where winning is completely or partially dependent on chance or events beyond the control of the participants in the game or activity and where the possible loss is clearly disproportionate to at least one of the participants' ability to pay up.

Section 16a — *Lottery offence* (1051/2001)

A person who

- (1) arranges a lottery without a permit referred to in the Lottery Act (1047/2001),
- (2) uses lottery profits in a manner essentially contrary to the terms of the original lottery permit or a supplementary permit by which the legitimate uses of the profits have been redefined,
- (3) neglects to fulfil the accounting duties of lottery arrangers,

- (4) violates a prohibition referred to in section 62(1)–(4) of the Lottery Act, or
- (5) arranges a raffle, as referred to in section 27(1) of the Lottery Act, even if that person does not meet the criteria for lottery arrangers in section 5 of the Lottery Act,

shall be sentenced for a *lottery offence* to a fine or to imprisonment for at most six months, provided that a more severe penalty for the act has not been laid down elsewhere in the law.

Section 17 - *Distribution of depictions of violence* (563/1998)

- (1) A person who offers for sale or for rent, distributes or to that end manufactures or imports a film or other motion picture recording depicting brutal violence shall be sentenced for *distribution of depictions of violence* to a fine or to imprisonment for at most two years.
- (2) The provision in paragraph (1) does not apply, if the depiction of violence is to be deemed justifiable because of the informative nature or manifest artistic value of the film or recording. If the contents of the film or recording have been screened by censors and certified for presentation according to the Act on the Censorship of Pictorial Recordings (775/2000), the provision in paragraph (1) does also not apply. If the producer or importer of the recording has evidently had the intention of subjecting the recording to such censorship before offering it for sale or for rent or conveying it, the production or import is not punishable under paragraph (1). (777/2000)

Section 18 - *Distribution of sexually obscene pictures* (650/2004)

- (1) A person who manufactures, offers for sale or for rent, exports, imports to or through Finland or otherwise distributes sexually obscene pictures or visual recordings depicting
 - (1) children,
 - (2) sexual violence or
 - (3) bestiality
 shall be sentenced for *distribution of sexually obscene pictures* to a fine or imprisonment for a maximum of two years.
- (2) An attempt shall be punished.
- (3) The provisions laid down in section 17(2) apply also to the pictures and visual recordings referred to in this section.
- (4) A person under 18 years of age and a person whose age cannot be determined but who can be justifiably assumed to be under 18 years of age is regarded as a child.

Section 18a - *Aggravated distribution of sexually obscene pictures depicting children* (650/2004)

- (1) If, in the distribution of a sexually obscene picture depicting children
 - (1) the child is particularly young,
 - (2) the picture also depicts severe violence or particularly humiliating treatment of the child,
 - (3) the offence is committed in a particularly methodical manner or
 - (4) the offence has been committed within the framework of a criminal organisation referred to in section 1a(4)
 and the offence is aggravated also when assessed as whole, the offender shall be sentenced for *aggravated distribution of sexually obscene pictures depicting children* to imprisonment for a minimum of four months and a maximum of six years.
- (2) An attempt shall be punished.

Section 18b - *Illegal exhibition or distribution of audiovisual programmes to a minor* (650/2004)

A person who publicly exhibits or distributes

- (1) audiovisual programmes which have not been classified for exhibition or distribution under section 8 of the Act on the Classification of Audiovisual Programmes to a person younger than 18 years of age,
- (2) audiovisual programmes in breach of the age classification imposed under section 8 of the said Act, or
- (3) unclassified audiovisual programmes to a person younger than 18 years of age which, had the programme been classified, should have been banned under section 8 of the said Act or imposed a higher age classification for exhibition and distribution than the age of the person in question

shall be sentenced for *illegal exhibition or distribution of audiovisual programmes to a minor* to a fine or imprisonment for a maximum of six months.

Section 19 - *Possession of sexually obscene pictures depicting children* (650/2004)

A person who has in his/her possession an illegal photograph, video tape, film or other realistic visual recordings depicting a child referred to in section 18(4) having sexual intercourse or participating in a comparable sexual act or depicting a child in another obviously obscene manner shall be sentenced for possession of sexually obscene pictures depicting children to a fine or imprisonment for a maximum of one year.

Section 20 - *Unlawful marketing of obscene material* (563/1998)

- (1) A person who, for gain, markets an obscene picture, visual recording or object which is conducive to causing public offence, by
 - (1) giving it to a person under 15 years of age;
 - (2) putting it on public display;
 - (3) delivering it unsolicited to another; or
 - (4) openly offering it for sale or promoting it by advertisement, brochure or poster or by other means causing public offence,
 shall be sentenced for *unlawful marketing of obscene material* to a fine or to imprisonment for at most six months.
- (2) A sentence for unlawful marketing of obscene material shall also be passed on person who, in the manner referred to in paragraph (1)(4), offers for sale or promotes an obscene text or sound recording which is conducive to causing public offence.

Section 21 - *Public obscenity* (563/1998)

A person who publicly performs an obscene act which causes offence shall be sentenced, unless the act carries a penalty elsewhere in law, for *public obscenity* to a fine or to imprisonment for at most six months.

Section 22 - *Incest* (563/1998)

- (1) A person who has sexual intercourse with his/her child or other descendant, his/her parent or other ascendant, or his/her sibling, shall be sentenced for *incest* to a fine or to imprisonment for at most two years.
- (2) A person who has had sexual intercourse with his/her parent or other ascendant while under 18 years of age and a person who has been coerced or unlawfully enticed into the sexual intercourse shall not be punished for incest.

Section 23 - *Miscellaneous sanctions* (563/1998)

(Heading as of 1 January 2004: Provisions on sanctions (515/2003))

- (1) A person who is convicted for an animal welfare offence or petty animal welfare offence may at the same time be banned from keeping or caring for animals or otherwise seeing to the welfare of animals. A ban on animal keeping may also be imposed on a person who is convicted for an animal welfare violation under section 54(1) of the Animal Welfare Act and who is to be deemed unfit or unable to see to the welfare of animals. The ban may be temporary or permanent. The ban may pertain to the keeping of given animal species or of animals in general. A ban on animal keeping may be imposed also on a person whose sentencing is waived in accordance with chapter 3, section 3. The ban applies regardless of appeal, until a final decision in the matter has been given.

(NB. By Act 515/2003, section 1 is to be replaced by the following new section as of 1 January 2004:)

- (1) A person who is convicted for an animal welfare offence or petty animal welfare offence may at the same time be banned from keeping or caring for animals or otherwise seeing to the welfare of animals. A ban on animal keeping may also be imposed on a person who is convicted for an animal welfare violation on the basis of section 54(1) of the Animal Welfare Act and who is to be deemed unfit or unable to see to the welfare of animals. The ban may be temporary or permanent. The ban may pertain to the keeping of given animal species or of animals in general. A ban on animal keeping may be imposed also on a person whose sentencing is waived on the basis of chapter 3, section 4(2). The ban applies regardless of appeal, until a final decision in the matter has been given. (515/2003; enters into force on 1 January 2004)
- (2) Animals that are referred to in a ban on animal keeping, and that are in the possession of the person subject to the ban at the time of it being imposed, shall be ordered forfeit to the State. If the forfeiture affects also animals which were not the target of the offence and the delimitation of these animals in the order is possible, the court shall order that, before the enforcement of the forfeiture, the person concerned is to be reserved the opportunity to himself/herself sell or otherwise convey the animals. If a person subject to a ban on animal keeping has possession of animals that are owned in full or in part by someone else, the owner shall be reserved the opportunity to retrieve the animals before the enforcement of the forfeiture. (875/2001)
- (3) A gambling bank, other monies and objects with a monetary value used in organised gambling shall be ordered forfeit to the State. The forfeiture shall be ordered regardless of the ownership of the property in question. In other respects, the provisions in chapter 10 apply. (875/2001)
- (4) *Paragraph has been repealed.*

Section 24 - Criminal liability of a legal person (650/2004)

The provisions laid down on criminal liability of a legal person apply to the participation in the activity of a criminal organisation, the arrangement of illegal immigration, the aggravated arrangement of illegal immigration, an animal welfare offence, organised gambling, the distribution of depictions of violence, the distribution of sexually obscene pictures, the aggravated distribution of sexually obscene pictures depicting children, the possession of sexually obscene pictures depicting children and the unlawful marketing of obscene material.

Section 25 - Right to bring a charge (563/1998)

If public order has not been breached in criminal disturbance, the public prosecutor shall not bring a charge for the offence, unless the injured party reports it for the bringing of a charge. Moreover, the public prosecutor shall not bring a charge for unlawful marketing of obscene material, as referred to in section 20(1)(3), unless the injured party reports the offence for the bringing of a charge.

Chapter 18 - Offences against family rights

Section 1

- (1) If someone states that his/her name or station is other than what it actually is and if another person is thus deceived into a marriage agreement; or if someone deceives another into a marriage agreement by concealing a legal impediment to marriage or another circumstance which could cause the marriage to be annulled, he/she shall be sentenced to imprisonment for at most one year or to a fine.

- (2) If a wedding is performed or if the deceiver has sexual intercourse with the woman who was deceived into the marriage agreement, he shall be sentenced to imprisonment for at least six months and at most two years or, if the circumstances are very aggravating, to imprisonment for at least six months and at most four years.
- (3) The public prosecutor shall not bring charges for the offence mentioned here unless the injured party has reported the offence for the bringing of charges or applied in court for the annulment of the marriage agreement or of the marriage.

Section 2

- (1) A person who intentionally presents a child as the offspring of a woman who is not the mother of the child or exchanges one child for another or otherwise alters or infringes upon the family rights of another shall be sentenced to imprisonment for at most four years.
- (2) If he/she commits this offence for benefit to himself/herself or another or in order to injure another he/she shall be sentenced to imprisonment for at least six months and at most five years.
- (3) An attempt is punishable.

Section 3

- (1) If someone, by assuming a false name or by other fraudulent means, has acquired an inheritance or other family right, he/she shall be sentenced to imprisonment for at least six months and at most five years or, if the circumstances are very mitigating, to imprisonment for at least six months and at most four years.
- (2) An attempt is punishable.

Chapter 19 has been repealed.

Chapter 20 - **Sex offences** (563/1998)

Section 1 - *Rape* (563/1998)

- (1) A person who coerces another into sexual intercourse by the use or threat of violence shall be sentenced for *rape* to imprisonment for at least one year and at most six years.
- (2) A person shall also be sentenced for rape if he/she takes advantage of the incapacity of another to defend himself/herself and has sexual intercourse with him/her, after rendering him/her unconscious or causing him/her to be in such a state of incapacity owing to fear or another similar reason.
- (3) An attempt is punishable.

Section 2 - *Aggravated rape* (563/1998)

- (1) If, in the rape,
 - (1) grievous bodily injury, serious illness or a state of mortal danger is inflicted on another;
 - (2) the offence is committed by several people; or especially hard mental or physical suffering is caused;
 - (3) the offence is committed in a particularly brutal, cruel or humiliating manner; or
 - (4) a firearm, edged weapon or other lethal instrument is used or a threat of other serious violence is made,
 and the rape is aggravated also when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for *aggravated rape* to imprisonment for at least two years and at most ten years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 3 - *Coercion into sexual intercourse* (563/1998)

- (1) If the rape, in view of the slight degree of the violence or threat and the other particulars of the offence, is deemed to have been committed under mitigating circumstances when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for *coercion into sexual intercourse* to imprisonment for at most three years.
- (2) A person who coerces another into sexual intercourse by a threat other than that referred to in section 1(1) shall also be sentenced for coercion into sexual intercourse.
- (3) An attempt is punishable.

Section 4 - *Coercion into a sexual act* (563/1998)

- (1) A person who by violence or threat coerces another into a sexual act other than that referred to in section 1 or into submission to such an act, thus essentially violating his/her right of sexual self-determination, shall be sentenced for *coercion into a sexual act* to a fine or to imprisonment for at most three years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 5 - *Sexual abuse* (563/1998)

- (1) A person who abuses his/her position and entices one of the following into sexual intercourse, into another sexual act essentially violating his/her right of sexual self-determination, or into submission to such an act,
 - (1) a person younger than eighteen years of age, who in a school or other institution is subject to the authority or supervision of the offender or in another comparable manner subordinate to the offender;
 - (2) a person younger than eighteen years of age, whose capacity of independent sexual self-determination, owing to his/her immaturity or the age difference of the persons involved, is essentially inferior to that of the offender, where the offender blatantly takes advantage of the immaturity,
 - (3) a patient in a hospital or other institution, whose capacity to defend himself/herself is essentially impaired owing to illness, handicap or other infirmity; or
 - (4) a person who is especially dependent on the offender, where the offender blatantly takes advantage of the dependence,
 shall be sentenced for *sexual abuse* to a fine or to imprisonment for at most four years.
- (2) A person shall also be sentenced for sexual abuse if he/she takes advantage of the incapacity of another to defend himself/herself or to make or express a decision, owing to unconsciousness, illness, handicap or other helplessness, and has sexual intercourse with him/her, or gets him/her to perform a sexual act essentially violating his/her right of sexual self-determination or to submit to such an act.
- (3) An attempt is punishable.

Section 6 - *Sexual abuse of a child* (563/1998)

- (1) A person who
 - (1) has sexual intercourse with a child younger than sixteen years of age,
 - (2) by touching or otherwise performs a sexual act to a child younger than sixteen years of age, said act being conducive to impairing his/her development,
 - (2) or gets him/her to perform an act referred to in subparagraph (2),
 shall be sentenced for *sexual abuse of a child* to imprisonment for at most four years.
- (2) However, an act referred to in paragraph (1) is not deemed sexual abuse of a child if there is no great difference in the ages or the mental and physical maturity of the persons involved.
- (3) A person shall also be sentenced for sexual abuse of a child if he/she commits an act referred to in paragraph (1) with a person over sixteen but younger than eighteen years of age, if the offender is the parent of the child or, if living in the

same household with the child, the offender is in a position comparable to that of a parent.

- (4) An attempt is punishable.

Section 7 - *Aggravated sexual abuse of a child* (563/1998)

- (1) If, in the sexual abuse of a child,
- (1) the victim is a child whose age or stage of development are such that the offence is conducive to causing special injury to him/her;
 - (2) the offence is committed in an especially humiliating manner; or
 - (3) the offence is conducive to causing special injury to the child owing to the special trust he/she has put in the offender or the special dependence of the child on the offender,
- and the offence is aggravated also when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for *aggravated sexual abuse of a child* to imprisonment for at least one year and at most ten years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 8 - *Buying sexual services from a young person* (650/2004)

- (1) A person who, by promising or giving remuneration, engages a person younger than 18 years of age to have sexual intercourse or to perform other sexual acts shall be sentenced for *buying sexual services from a young person* to a fine or imprisonment for a maximum of one year.
- (2) An attempt shall be punished.

Section 9 - *Pandering* (563/1998)

- (1) A person who, in order to seek financial gain to himself/herself or to another person,
- (1) supplies a room or other facilities where sexual intercourse or a comparable sexual act or a sexually obscene act performed by a child younger than 18 years of age are offered for remuneration,
 - (2) as an established part of his/her business harbours a person engaging in such an act and thereby substantially promotes such an act,
 - (3) provides contact information of or otherwise markets another person engaging in such an act knowing that his/her actions substantially promote the occurrence of such an act,
 - (4) otherwise takes advantage of such an act performed by another person or
 - (5) tempts or coerces another person to perform such an act,
- shall be sentenced for *pandering* to a fine or imprisonment for a maximum of three years. (650/2004)
- (2) An attempt shall be punished.

Section 9a - *Aggravated pandering* (650/2004)

- (1) If, in pandering,
- (1) considerable financial gain is pursued,
 - (2) the offence is committed in a particularly methodical manner,
 - (3) grievous bodily harm, a serious illness or a state of mortal danger or comparable particularly grave suffering is deliberately or through gross negligence inflicted on another person or
 - (4) the object is a child younger than 18 years of age
- and the offence is aggravated also when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for *aggravated pandering* to imprisonment for a minimum of four months and a maximum of six years.
- (2) An attempt shall be punished.

Section 10 - *Definitions* (563/1998)

- (1) For the purposes of this chapter, *sexual intercourse* means the sexual penetration, by a sex organ or directed at a sex organ, of the body of another.

- (2) For the purposes of this chapter, a *sexual act* means an act whose purpose is sexual arousal or satisfaction and which is sexually significant in view of the circumstances and the persons involved.

Section 11 - *Right to bring a charge* (563/1998)

The public prosecutor shall not bring a charge for the offences referred to in sections 3 or 4 or section 5(1)(2) or 5(1)(4), unless the injured party reports the offence for the bringing of a charge or unless a very important public interest requires that a charge be brought.

Section 12 - *Waiver of measures* (563/1998)

Where the injured party in an offence referred to in sections 1, 5(2) or 6 on his/her own free will requests that a charge not be brought, the public prosecutor may waive the bringing of a charge, unless an important private or public interest requires that a charge be brought.

Section 13 - *Criminal liability of a legal person* (650/2004)

The provisions laid down on criminal liability of a legal person apply to pandering and aggravated pandering.

Chapter 21 - **Homicide and bodily injury** (578/1995)

Section 1 - *Manslaughter* (578/1995)

- (1) A person who kills another shall be sentenced for *manslaughter* to imprisonment for a fixed period of at least eight years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 2 - *Murder* (578/1995)

- (1) If the manslaughter is
 - (1) premeditated;
 - (2) committed in a particularly brutal or cruel manner;
 - (3) committed by causing serious danger to the public; or
 - (4) committed by killing a public official on duty upholding the peace or public security, or because of an official action;
 and the offence is aggravated also when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for *murder* to life imprisonment.
- (2) An attempt is punishable.

Section 3 - *Killing* (578/1995)

- (1) If the manslaughter, in view of the exceptional circumstances of the offence, the motives of the offender or other related circumstances, when assessed as a whole, is to be deemed committed under mitigating circumstances, the offender shall be sentenced for *killing* to imprisonment for at least four and at most ten years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 4 - *Infanticide* (578/1995)

- (1) A woman who in a state of exhaustion or distress caused by childbirth kills her baby shall be sentenced for *infanticide* to imprisonment for at least four months and at most four years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 5 - *Assault* (578/1995)

- (1) A person who employs physical violence on another or, without such violence, damages the health of another, causes pain to another or renders another unconscious or to a comparable condition, shall be sentenced for *assault* to a fine or to imprisonment for at most two years.
- (2) An attempt is punishable.

- (1) the offence is committed by using the mass media or otherwise by making the information or insinuation available to a large number of people, or
 - (2) great or long-lasting suffering or specifically
- and the defamation is aggravated also when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for *aggravated defamation* to a fine or to imprisonment for at most two years.

Section 11 - *Definition* (531/2000)

Domestic premises are defined as follows: homes, vacation homes and other residential premises, such as hotel rooms, tents, mobile homes and vessels with sleeping capacity, as well as the stairwells and corridors of residential buildings and the private yards of the residents and their immediate outbuildings.

Section 12 - *Right to bring a charge* (531/2000)

- (1) The public prosecutor shall not bring a charge for invasion of domestic premises, aggravated invasion of domestic premises, invasion of public premises, eavesdropping, illicit observation or the preparation of eavesdropping or of illicit observation, unless the injured party has reported the offence for the bringing of a charge or unless a very important public interest requires that a charge be brought.
- (2) The public prosecutor shall not bring a charge for invasion of personal reputation, defamation or aggravated defamation, unless the injured party has reported the offence for the bringing of a charge. However, the Prosecutor-General may order that a charge be brought, if the offence has been committed by using the mass media and if a very important public interest requires that a charge be brought.
- (3) An offence referred to above in section 9(3) may be reported for the bringing of a charge by the surviving spouse, sibling, direct descendant or direct ascendant of the deceased, as well as by a person who lived in the same household with the deceased or a person to whom the deceased was particularly close.

Chapter 25 - **Offences against personal liberty** (578/1995)

Section 1 - *Deprivation of personal liberty* (578/1995)

A person who by confinement, bondage, transportation or otherwise unlawfully prevents another from moving or isolates him shall be sentenced for *deprivation of personal liberty* to a fine or to imprisonment for at most two years.

Section 2 - *Aggravated deprivation of personal liberty* (578/1995)

If in the deprivation of personal liberty

- (1) the loss of personal liberty lasts for longer than 72 hours;
- (2) a serious danger to the life or health of another is caused; or
- (3) exceptional cruelty or the threat of severe violence is used

and the deprivation of personal liberty is aggravated also when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for *aggravated deprivation of personal liberty* to imprisonment for at least four months and at most four years.

Section 3 - *Trafficking in human beings* (650/2004)

- (1) A person who
 - (1) by abusing the dependent status or insecure state of another person,
 - (2) by deceiving another person or by abusing the mistake made by that person,
 - (3) by paying remuneration to a person who has control over another person or
 - (4) by accepting such remuneration
 takes control over another person, recruits, transfers, transports, receives or harbours another person for purposes of sexual abuse referred to in chapter 20(9)(1)(1) or comparable sexual abuse, forced labour or other demeaning circumstances or removal of bodily organs or tissues for financial gain shall be

sentenced for *trafficking in human beings* to imprisonment for a minimum of four months and a maximum of six years.

- (2) A person who takes control over another person under 18 years of age or recruits, transfers, transports, receives or harbours that person for the purposes mentioned in subsection 1 shall be sentenced for trafficking in human beings even if none of the means referred to in subsection 1(1 – 4) have been used.
- (3) An attempt shall be punished.

Section 3a - *Aggravated trafficking in human beings* (650/2004)

- (1) If, in trafficking in human beings,
 - (1) violence, threats or deceitfulness is used instead of or in addition to the means referred to in section 3,
 - (2) grievous bodily harm, a serious illness or a state of mortal danger or comparable particularly grave suffering is deliberately or through gross negligence inflicted on another person,
 - (3) the offence has been committed against a child younger than 18 years of age or against a person whose capacity to defend himself/herself has been substantially diminished or
 - (4) the offence has been committed within the framework of a criminal organisation referred to in chapter 17(1a)(4)
 and the offence is aggravated also when considered as whole, the offender shall be sentenced for *aggravated trafficking in human beings* to imprisonment for a minimum of two years and a maximum of ten years.
- (2) A person who enslaves or keeps another person in servitude, transports or trades in slaves shall also be sentenced for aggravated trafficking in human beings if the act is aggravated when assessed as whole.
- (3) An attempt shall be punished.

Section 4 - *Hostage taking* (578/1995)

- (1) A person who deprives another of his/her liberty in order to have a third person do, endure or omit to do something, under threat that the hostage will otherwise not be released or he/she will be killed or harmed, shall be sentenced, if the act is aggravated when assessed as a whole, for *hostage taking* to imprisonment for at least one and at most ten years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 5 - *Abduction of a child* (578/1995)

If the parent, foster parent or custodian of a child under sixteen years of age or a person close to the child, by self-help, takes custody of the child for himself/herself or another person referred to above from the person in whose custody the child is, he/she shall be sentenced for *abduction of a child* to a fine or to imprisonment for at most six months.

Section 6 - *Negligent deprivation of personal liberty* (578/1995)

- (1) A person who through negligence causes another to lose his/her liberty shall be sentenced, unless the act is of minor significance in view of the harm or injury caused, for *negligent deprivation of personal liberty* to a fine or to imprisonment for at most six months.
- (2) A person shall also be sentenced for negligent deprivation of personal liberty if he/she unlawfully deprives another of his/her liberty under the conviction that he/she has a right to the same, unless the act is of minor significance in view of the harm or injury caused.

Section 7 - *Menace* (578/1995)

A person who points a weapon at another or otherwise threatens another with an offence under such circumstances that the person so threatened has reason to believe that his/her personal safety or property or that of someone else is in serious danger shall be sentenced, unless a more severe penalty for the act is provided elsewhere in the law, for *menace* to a fine or to imprisonment for at most two years.

Section 8 - *Coercion* (578/1995)

A person who unlawfully by violence or threat forces another to do, endure or omit to do something shall be sentenced, unless a more severe penalty for the act is provided elsewhere in the law, for *coercion* to a fine or to imprisonment for at most two years.

Section 9 - *Right to bring charges* (578/1995)

- (1) The public prosecutor shall not bring charges for negligent deprivation of personal liberty, menace or coercion, unless the injured party reports the offence for the bringing of charges or unless a lethal instrument has been used to commit menace or coercion, or unless a very important public interest requires that charges be brought.
- (2) The public prosecutor shall not bring charges for abduction of a child, if this would be contrary to the interests of the child. Before charges are brought, the public prosecutor shall hear the social welfare board of the municipality where the child resides or is staying, or which otherwise evidently has the best information concerning the child.

Section 10 - *Criminal liability of a legal person* (650/2004)

The provisions laid down on criminal liability of a legal person apply to trafficking in human beings and aggravated trafficking in human beings.

Chapters 26 and 27 have been repealed.

Chapter 28 - **Theft, embezzlement and unauthorised use** (769/1990)

Section 1 - *Theft* (769/1990)

- (1) A person who appropriates movable property from the possession of another shall be sentenced for *theft* to a fine or to imprisonment for at most one year and six months.
- (2) An attempt is punishable.

Section 2 - *Aggravated theft* (769/1990)

- (1) If in the theft
 - (1) the property is very valuable,
 - (2) the appropriation, in view of the victim's circumstances, causes particularly significant loss to the victim of the offence,
 - (3) the offender takes advantage of the helplessness or distress of the victim of the offence,
 - (4) in order to carry out the act, the offender or an accomplice equips himself/herself with a firearm, explosives or another similar dangerous instrument, or
 - (5) the offender breaks into an occupied residence,
 and the theft is aggravated also when assessed as a whole, the offender shall be sentenced for *aggravated theft* to imprisonment for at least four months and at most four years.
- (2) An attempt is punishable.

Section 3 - *Petty theft* (769/1990)

- (1) If the theft, when assessed as a whole, with due consideration to the value of the property or to the other circumstances connected with the offence, is to be deemed petty, the offender shall be sentenced for *petty theft* to a fine.
- (2) An attempt is punishable.

**Act on checking the criminal background of persons working with children
(504/2002)**

By decision of Parliament, the following is enacted:

Section 1
Purpose of the Act

The purpose of this Act is to protect the personal integrity of minors and promote their personal security. The Act contains provisions on the procedure for obtaining the criminal record of persons appointed to work with minors.

Section 2
Scope of application

- (1) This Act applies to work performed in employment and civil service relationships which involves, on a permanent basis and to a material degree and in the guardian's absence, raising, teaching or caring for or looking after a minor or other work performed in personal contact with a minor.
- (2) Under the preconditions provided by subsection 1, the Act also applies to:
 - 1) work service carried out by a person in non-military service as referred to in section 1, of the Civilian Service Act (1723/1991);
 - 2) work performed at a workplace by a person being coached for working life as referred to in the Employment Act (275/1987);
 - 3) work performed by a trainee or a person being coached for working life as referred to in the Act on Labour Market Support (1542/1993);
 - 4) work performed by a person during a work tryout at a workplace as referred to in the Employment Services Act (1005/1993);
 - 5) family care provided by a family carer as referred to in section 1, of the Family Carers Act (312/1992);
 - 6) a service provider as referred to in the Act on the supervision of private social services (603/1996); and
 - 7) a service provider as referred to in the Act on private health care (152/1990).
- (3) However, this Act does not apply to work referred to in subsections 1 or 2 which lasts for a maximum of three months within one year. Furthermore, a civilian service centre may not order a person to carry out work covered by

this Act, nor may an employment authority enter into a contract on a trial period at a workplace, coaching for working life, or practical training related to work referred to in this Act, if the person concerned does not want to accept them.

Section 3

Duty of the employer to ask to see an extract from the criminal record

- (1) An employer must ask a person to produce an extract from the criminal record as referred to in section 6 (2) of the Criminal Records Act (770/1993) when the person is employed or appointed for the first time to a position which includes work as referred to in section 2, or when such work is assigned to that person for the first time. For the purposes of this Act, 'employer' also refers to a civilian service centre as referred to in section 8 of the Civilian Service Act and to an employment authority entering into a contract on training, coaching for working life or a work try-out at a workplace.
- (2) If no extract from the criminal record has been produced by the time a municipality or joint municipal board has filled a position, the decision concerning a person's appointment to the position must be conditional and remain unconfirmed until the extract has been produced. A person who has been appointed to a position conditionally must produce an extract from the criminal record within 30 days of being notified of the decision on the appointment or within a longer period granted for particular reasons by the authority filling the position; otherwise the appointment is considered cancelled. The competent authority which made the conditional appointment must decide whether the appointment should be confirmed or cancelled or, in the case of confirmation, a competent subordinate executive authority.
- (3) In cases referred to in section 2, the precondition for appointment to a position governed by the State Civil Servants Act (750/1994) is that the person has provided the authority with an extract from his/her criminal record.

Section 4

Extract from the criminal record of a provider of private social services or private health care services

- (1) If the business of a provider of private social services or private health care services includes provision of services for minors, the State Provincial Office must, prior to granting a permit, require any person who is not in an employment relationship and is required to do work as referred to in section 2 to produce the extract from the criminal record referred to in section 6 (2) of the Criminal Records Act.
- (2) The provisions of subsection 1 also apply to municipalities, which, after receiving the notification prescribed in section 6, of the Act on supervision of private social services, or section 28, subsection 1, of the Children's Daycare Act (36/1973), must ask the person concerned to produce an extract from his/her criminal record without delay.

- (3) The extract referred to in this section must also be requested before a person other than is indicated in the permit application or notification is employed for work as referred to in section 2. The service provider must inform the relevant Provincial State Office or municipality of the matter.

Section 5

Extract from the criminal record of a family carer

If the commission agreement referred to in section 1 of the Family Carers Act includes the provision of family care to minors, the municipality or joint municipal board must ask the person in question to produce the extract from the criminal record referred to in section 6 (2) of the Criminal Records Act.

Section 6

Validity of an extract from the criminal record

For the purpose of establishing a person's criminal record, an extract from the criminal record produced under this Act may not be more than six months old.

Section 7

Note on obtaining an extract from a criminal record and returning the extract

The only notes concerning a criminal record that may be made in a person's personal data file are those indicating that the extract from the criminal record has been provided and indicating the identification codes of the extract. No copies may be made by the employer or any other person provided with the extract under this Act. The extract from the criminal record must be promptly returned to the person presenting it.

Section 8

Confidentiality

Information in the extract from the criminal record may not be disclosed to persons other than those who need to have it in order to make a decision on whether the person in question is assigned to perform work falling within the scope of this Act. Information subject to confidentiality must not be disclosed to a third party even if the person disclosing the information no longer performs the work that he/she was performing on receiving the information.

Section 9

Advertisements for vacancies

Whenever a position involving work as referred to in this Act is advertised as open for application, the advertisement must also state that any person accepted for the position must produce the extract from the criminal record referred to in section 6 (2) of the Criminal Records Act.

Section 10

Penal provisions

- (1) Anyone who wilfully or through gross negligence
- 1) fails in his duty as prescribed in sections 3, 4 and 5 to ask to see the extract from the criminal record referred to in section 6 (2) of the Criminal Records Act,
 - 2) fails in his duty as prescribed in section 4, subsection 3, to notify the Provincial State Office or municipality of the employment of a person other than indicated in the permit application or notification for work referred to in the Act, or
 - 3) fails to comply with the duty prescribed in section 7, to return the extract promptly to the person in question,
- shall be sentenced to pay a fine, unless more severe punishment is prescribed elsewhere in the law, for the *offence of failing to obtain a person's criminal record*. The responsibility of an employer or an employer's representative is determined on the grounds laid down in chapter 47, section 7, of the Penal Code (39/1889).
- (2) The punishment for violating confidentiality as prescribed in section 8 shall be imposed under chapter 38, section 1 or 2, of the Penal Code, unless the violation requires punishment under chapter 40, section 5, of the Penal Code, or unless more severe punishment is required under other provisions of the law.
- (3) The punishment for a personal data file offence is prescribed in chapter 38, section 9, of the Penal Code.

Section 11

Entry into force

This Act enters into force on January 1, 2003.
Helsinki, June 14, 2002

President of the Republic
Tarja Halonen

Minister of Labour
Tarja Filatov

Criminal Procedure Act

(689/1997; AMENDMENTS UP TO 260/2002 INCLUDED)

Chapter 1 — Right to bring a charge

General provision

Section 1

- (1) A criminal case is not admissible unless a charge for the offence has been brought by a person who by law has the right to do so.
- (2) However, a court of law may, on its own initiative, sentence a person to punishment for a procedural infraction.

Right of the public prosecutor to bring a charge

Section 2

- (1) It is the duty of the public prosecutor to bring a charge for the offence and to prosecute the case.
- (2) If special conditions, for instance a request by the injured party or the order or consent of an authority, have been laid down by law for the bringing of a charge, they shall be observed.

Section 3

- (1) If an injured party has requested that a charge be brought for an offence for which the public prosecutor is not to bring a charge without such request, and several people are suspected of participation in the offence, the prosecutor may bring charges also against those suspects not covered by the request.
- (2) If the custodian, guardian or other legal representative of a minor or a person otherwise without full legal capacity has directed an offence referred to in paragraph (1) at that person, the prosecutor may bring a charge even if no request that a charge be brought has been made. (445/1999)

Section 4

- (1) If an offence is directed at a person without full legal capacity and the public prosecutor is not to bring a charge without a request of the injured party, the guardian or other legal representative of that person shall have the right to make the request. However, as regards an offence directed at the person of a minor, his/her custodian or other legal representative shall have the right to make the request. (445/1999)
- (2) A person without full legal capacity shall alone have the right to request that a charge be brought, if an offence has been directed at property which is under his/her sole administration or if it concerns a transaction which he/she has the capacity to make. A person without full legal capacity shall have the right also when an offence has been directed at his/her person and he/she is at least 18 years of age and can obviously understand the significance of the matter.
- (3) If a minor is at least 15 years of age, he/she shall have a right parallel to that of the custodian or other legal representative to request that a charge be brought for an offence directed at his/her person.

Criminal Investigations Act

(449/1987; amendments up to 692/1997 included)

Scope of application

Section 1

A criminal investigation shall be carried out in accordance of this Act, unless otherwise provided in some other Act.

Duty to carry out a criminal investigation

Section 2

The police or another investigation authority shall carry out a criminal investigation where, on the basis of a report made to it or otherwise, there is reason to suspect that an offence has been committed.

Section 3

- (1) If the public prosecutor may bring charges for the offence only on the request of an injured party (*complainant offence*), a criminal investigation shall be carried out only if the injured party has notified the investigation authority or the public prosecutor of a request that the offender be punished. If the complainant withdraws the request for punishment, the investigation shall be terminated.
- (2) The criminal investigation of a complainant offence may be commenced even if no request for punishment has been made, if the injured party is evidently not yet aware of the offence and the investigation cannot be postponed without compromising the clearing up of the offence. In such a case the injured party shall without delay be notified of the commencement of the investigation. The investigation shall be terminated if the injured party, after having become aware of the offence, does not request that the offender be punished.
- (3) Where it is provided by law that the public prosecutor may in the public interest bring charges for a complainant offence even if the injured party does not request that the offender be punished, the criminal investigation shall be carried out on the